UMEÅ UNIVERSITET

Närvarande ledamöter
Maria Löfgren, föreståndare, ordförande, föredragande p 1-3, 6
Johan Lithner, bitr. föreståndare, professor, föredragande p 13
Tobias Thomson, strateg, Region Västerbotten
Åsa Forsberg, förstelärare, Umeå kommun
Torkel Molin, prodekan, universitetslektor
Ann-Louise Silfver, vicedekan, universitetslektor
Sara Sjöstedt de Luna, prodekan, professor, ej närvarande p 7-16
Stina Westerlund, universitetslektor
Katarina Kärnebro, universitetslektor
Leif Marklund, doktorand
Kristel Torgrimsson, studentombud UmPe
Lina Warg, doktorand, gruppsuppleant
Torbjörn Lindmark, universitetslektor, gruppsuppleant

Frånvarande ledamöter
Torulf Palm, professor
Byron Serrano, ordförande UmPe

Övriga närvarande
Anna Lindqvist, bitr. föreståndare, universitetslektor,
Boa Drammeh, kanslichef, föredragande p 14-15
Eva Alenius, fakultetssamordnare, sekreterare
Anna Nordström, controller, föredragande p 7
Birgitta Wilhelmsson, utbildningsledare, föredragande p 8-9, 11-12
Anna-Karin Lidström Persson, utbildningsledare, föredragande p 8-10

	Ärende	**Beslut/Åtgärd**
		Maria hälsar nya och gamla ledamöter välkomna till årets första sammanträde och en kort presentationsrunda genomförs.
1	Utseende av justeringsperson	Styrelsen uppdrar åt Ann-Lousie Silfver att jämte ordförande justera dagens protokoll.
2	Fastställande av föredragningslistan	Uppföljning av inriktningsbeslut om tillgänglig och flexibel lärarutbildning tas upp som övrig fråga. Styrelsen beslutar att i övrigt fastställa föredragningslistan i enlighet med utsänt förslag.

UMEÅ UNIVERSITET

3	Föreståndarens beslutsmöten	Föreståndarens beslutsmöten hålls var tredje vecka. Protokollen läggs ut på https://www.aurora.umu.se/enheter/lh/organisation/protokoll/beslutsmote-minnesanteckningar/.
4	Studenternas punkt	Leif Marklund informerar om att doktorandföreningen DUV arbetar med nomineringar i kårvalet till kårfullmäktige samt med en studentfallsskrivelse.
5	Information	Informationspunkten utgår till förmån för introduktion av ny styrelse, se punkt 6.
6	Introduktion ny styrelse	Boa Drammeh informerar om styrelsens uppdrag, arbete, sammansättning och mandatperiod. Maria Löfgren informerar om Lärarhögskolans organisation och uppdrag. Maria presenterar - programråden, forskningskommittén och dess ordförande, - Lärarhögskolans programutbud och ämnen, - nationella uppdrag. Lärarhögskolan vid Umeå universitet har samordningsansvar för flera av dessa, - styrelsens årshjul som visar på några av de beslut som fattas och när, - centrala och styrande dokument, - ledningens uppdrag, - vad som är aktuellt inom utbildning. Johan Lithner informerar om vad som är aktuellt inom forskning - ULF! Forskning kopplat till verksamhetsutveckling - 3-åriga forsknings- och utvecklingsprojekt, - delade forsknings- och utvecklingsuppdrag. Inom den löpande verksamheten ryms - sökbar forskningstid, 10 mkr/år,

UMEÅ UNIVERSITET

6 forts.

- riktade satsningar i dialog med fakulteter/institutioner, ca 5 mkr/år,
- Forskarskolan inom utbildningsvetenskap, ca 16 mkr/år,
- Ytterligare satsningar på bland annat internationalisering och tidskrift.

7 Bokslut

FS 1.3.2-349-19

Föredragande: Anna Nordström

Årets resultat blev -15 980 tkr, jämfört med budgeterat -18 085 tkr. Skillnaden fördelar sig mellan de tre verksamhetsgrenarna grundutbildning (vg1), forskning och forskarutbildning (vg2) samt övrig universitetsgemensam verksamhet (vg7) där grundutbildningen står för merparten av differensen på 2 105 tkr.

Det balanserade kapitalet har minskat från 75 394 tkr till 59 414 tkr under året och minskningen är störst inom forskning och forskarutbildning.

Styrelsen beslutar

att fastställa bokslut 2018 för Lärarhögskolan.

Bilaga p 7

8 Uppföljning av Uppföljnings- och åtgärdsplan 2018

FS 1.6.2-2046-17

Föredragande: Birgitta Wilhelmsson, Anna-Karin Lidström Persson

Enligt handläggningsordning för kvalitetsarbetet ska en uppföljnings- och åtgärdsplan upprättas årligen utifrån genomförda dialoger mellan Lärarhögskolans ledning och respektive programrådsordförande om inlämnade programanalyser för respektive programråd. Denna uppföljnings- och åtgärdsplan fastställs varje år i december av Lärarhögskolans styrelse och ligger bland annat till grund för det fortsatta arbetet vid kansliet och i programråden.

Under 2018 har arbete utförts enligt plan.

Styrelse beslutar

att godkänna uppföljning av uppföljnings- och åtgärdsplan 2018.

Bilaga p 8

UMEÅ UNIVERSITET

9 Fastställande av Uppföljnings- och åtgärdsplan 2019

FS 1.6.2-2359-18

Föredragande: Birgitta Wilhelmsson, Anna-Karin Lidström Persson

Enligt handläggningsordning för kvalitetsarbetet ska en uppföljnings- och åtgärdsplan upprättas årligen utifrån genomförda dialoger mellan Lärarhögskolans ledning och respektive programrådsordförande om inlämnade programanalyser för respektive programråd. Denna Uppföljnings- och åtgärdsplan fastställs varje år i december av Lärarhögskolans styrelse och ligger bland annat till grund för det fortsatta arbetet vid kansliet och i programråden.

Förslag till uppföljnings- och åtgärdsplan har beretts av Lärarhögskolans kansli och ledning efter genomförda dialoger med programrådsordföranden.

Styrelse beslutar

att fastställa uppföljnings- och åtgärdsplan för 2019 enligt förslag.

Bilaga p 9

10 Fastställande av kursansvar för ny KPU inför hösten 2020 och förslag till fortsatt utvecklingsprocess

FS 1.6.2-2145-17

Föredragande: Anna-Karin Lidström Persson

En utredning om Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) vid Umeå universitet har genomförts under våren 2018 vid Lärarhögskolan. Lärarhögskolan fattade 2018-06-07 beslut om att en ny KPU-utbildning med dels 50 procent och dels 100 procent studietakt skulle starta hösten 2019 och 2018-09-19 fastställde styrelsen en reviderad beställarmodell för beställning av en ny KPU. Lärarhögskolans föreståndare beslutar 2018-11-05 att skjuta upp start av ny KPU till hösten 2020 för att säkerställa att ett adekvat utvecklingsarbete kan genomföras inom rimlig tidsplan.

Förslag på ny struktur och innehåll samt instruktioner för inlämnande av kompetensbeskrivningar enligt reviderad beställarmodell skickades ut på remiss till institutioner i september 2018. Lärarhögskolan satte därefter samman ett förslag på kursansvariga och medverkande som remitterades till institutioner för ytterligare påseende. Inkomna synpunkter har beaktats i bifogat förslag.

Styrelse beslutar

att fastställa kursansvar för ny KPU 50 procent och 100 procent enligt förslag i bilaga 1,

UMEÅ UNIVERSITET

10 forts.

att fastställa förslag till fortsatt utvecklingsprocess enligt bilaga 1.

Bilaga p 10

11 Rapportering av utvecklingsarbetet inom yrkeslärarprogrammet samt förslag till beslut om ett interimistiskt råd

FS 3.1.3-1760-18

Föredragande: Birgitta Wilhelmsson

Yrkeslärarprogrammet vid Umeå universitet ges sedan 2011 på 50 % studietakt på distans, vilket möjliggör att kombinera arbete och studier. Undervisande lärare har framfört önskemål om att en översyn av yrkeslärarprogrammet bör göras och det arbetet påbörjades i oktober 2018. I arbetsgruppen ingår lärare från institutioner med kursansvar i programmet samt utbildningsledare Birgitta Wilhelmsson från Lärarhögskolans kansli. Arbetsgruppen kommer under våren 2019 att lämna förslag på revideringar inom respektive kurs inom programmet.

Under arbetet med revidering av programmet har en önskan från arbetsgruppen framkommit om att bilda ett interimistiskt råd för yrkeslärarprogrammet. Idag tillhör yrkeslärarprogrammet rådet för studie- och yrkesvägledarprogrammet, där arbete med utveckling av yrkesvägledarprogrammet av olika skäl inte kunnat prioriteras.

Styrelsen diskuterar också att till arbetet med strukturering och utveckling av kursgivning på avancerad nivå (se Verksamhetsplan för 2019) även se över möjligheten att skapa adekvat fortbildning för yrkeslärare för att bland annat säkra behörighet till forskarnivå.

Styrelsen beslutar

att inrätta ett interimistiskt programråd för yrkesvägledarprogrammet under 2019.

Bilaga p 11

UMEÅ UNIVERSITET

12 Kursansvar inom speciallärar- och specialpedagogprogrammen – matematikutveckling samt språk-, skriv- och läsutveckling

FS 3.1.4-1505-17

Föredragande: Birgitta Wilhelmsson

Den 3 juli 2018 infördes nya nationella examensmål gällande neuropsykiatriska svårigheter inom speciallärar- och specialpedagogprogrammen. Med anledning av detta fattade Lärarhögskolans styrelse 2017-12-05 beslut om att genomföra en översyn av utbildningens innehåll och struktur. I februari 2018 fattade styrelsen beslut om en ny övergripande utbildningsstruktur samt beslut om kursansvar och poängfördelning för de båda programmens tre första kurser under termin 3. I oktober beslutade styrelsen om programmens fjärde och sista kurs, Breddningskurs 7,5 hp.

Lärarhögskolans kansli har berett ärendet om kursansvar för breddningskurs/kombinationskurs 7,5 hp i samverkan med Institutionen för språkstudier och Institutionen för naturvetenskapernas och matematikens didaktik. Institutionerna är överens om att Institutionen för naturvetenskapernas och matematikens didaktik bör ha kursansvar för breddningskursen.

Styrelsen beslutar

att ge kursansvar för kombinationskurs/breddningskurs 7,5 hp till Institutionen för naturvetenskapernas och matematikens didaktik med 4 hp och med 3,5 hp till Institutionen för språkstudier som medverkande.

Bilaga p 12

13 Utlysning av Lärarhögskolans sökbara forskningsmedel 2019

FS 2.1.6-344-19

Föredragande: Johan Lithner

Lärarhögskolan har årligen sedan 2010 utlyst medel för forskningstid inom det utbildningsvetenskapliga området. Rangordningen av ansökningarna har baserats på en modell som tar hänsyn till publiceringar, erhållna externa medel samt kvalitativ bedömning av forskningsplan.

Förslag på förändringar jämfört med 2018 års utlysning har tagits fram enligt bifogat underlag.

Styrelsen beslutar

att fastställa riktlinjerna enligt förslag avseende utlysning och bedömning av ansökningar om forskningsmedel.

Bilaga p 13

UMEÅ UNIVERSITET

14 Komplettering av utseende av ledamöter till programrådet för speciallärar- och specialpedagogprogrammet samt ämneslärarprogrammet

FS 1.2.2-117-19

Föredragande: Boa Drammeh

Lärarhögskolans styrelse har utsett ledamöter till programråden vid Lärarhögskolan i december 2018. När programrådet för speciallärar- och specialpedagogprogrammet utsågs var det inte klart med alla ledamöter. Programrådets nya ordförande har därtill uttryckt önskemål om att tidigare ordföranden bör utses som ledamot i rådet under en övergångsperiod.

Programrådet för ämneslärarprogrammet behöver kompletteras med en ledamot som har särskild kompetens inom kompletterande pedagogiskt utbildning (KPU).

Styrelsen beslutar

att för perioden 2019-01-01–2021-12-31 utse Gunnar Sjöberg, institutionen för naturvetenskapernas och matematikens didaktik, samt Anneli Nielsen, institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap, till ledamöter i programrådet för speciallärar- och specialpedagogprogrammet,

att för perioden 2019-01-01-2019-06-30 utse Lili-Ann Kling, institutionen för naturvetenskapernas och matematikens didaktik, till ledamot i programrådet för speciallärar- och specialpedagogprogrammet, *samt*

att för perioden 2019-01-01–2021-12-31 utse Erik Sigurdson, institutionen för estetiska ämnen, till ledamot i programrådet för ämneslärarprogrammet.

Bilaga p 14

15 Handlingsplan med anledning av kollegial granskning av Lärarhögskolan

FS 1.1-299-19

Föredragande: Boa Drammeh

Lärarhögskolan organisation för utbildning, uppföljnings- och kvalitetsarbete har granskats via en kollegial audit, se Auditrapport 2018. Utifrån de rekommendationer som ges i rapporten har Lärarhögskolan utarbetat ett förslag till handlingsplan med förslag till åtgärder. Avrapportering av pågående arbetet har genomförts i Lärarhögskolans styrelse i oktober 2018 samt i Umeå universitets utbildningsstrategiska råd under hösten 2018.

Några förändringar som auditrapporten har lett fram till:

- samverkan mellan institutioner stärks med olika mötesplatser, bl a temadagar, mötesforum för

UMEÅ UNIVERSITET

kursansvariga institutioner i respektive program, VFU- nätverksmöte,

- Lärarutbildningsrådet har avvecklats och ersätts av träffar,
- tiden för programrådsordförandes uppdrag ökas,
- representationen i råden har setts över,
- utbildningsledare finns numera knuten till respektive råd som en resurs och en länk mellan kansli/ledning och råden,
- reviderad beställarmodell,
- översyn av bemanning och arbete vid kansliet,
- en modell för avhoppsanalys har tagits fram och kommer att genomföras årligen,
- ett utvecklingsarbete inom VFU har påbörjats, bl a en revidering av VFU-avtalet,
- ska se över rutinerna för studentinflytande.

Styrelsen beslutar

att fastställa Handlingsplan med anledning av auditgranskning av Lärarhögskolan 2018.

Bilaga p 15

16 Övriga frågor

Uppföljning av inriktningsbeslut om tillgänglig och flexibel lärarutbildning
Frågan tas upp när Regionala samverkansrådet träffas 25 februari samt vid kommande styrelsesammanträde.

Justeras

Maria Löfgren

Ann-Louise Silfver

Vid protokollet

Eva Alenius

Ärende p 7

Bokslut Lärarhögskolan 2018

UMEÅ UNIVERSITET

Bokslut 2018 Lärarhögskolan

Sammanfattning
Årets resultat är -15 980 tkr. Totalt sett är detta resultat 2 105 tkr högre än budgeterat resultat som var -18 085 tkr. Skillnaden förklaras enklast om den fördelas mellan de tre verksamhetsgrenarna: grundutbildningen (vg1), forskning och forskarutbildning (vg 2) samt övrig universitetsgemensam verksamhet (vg 7).

Vg 1: Denna verksamhetsgren förklarar 1 971 tkr av det totala utfallets skillnad mot budget, alltså merparten. Årets resultat på denna verksamhet är 3 493 tkr och budgeterat resultat var 1 522 tkr.

Skillnaderna beror främst på nedanstående:

- resultatet på vh 10 och 11 är 3 267 tkr högre än budgeterat vilket i sin tur beror på
    1. återbetalningen av anslagsintäkter blev högre än budgeterat, 2 275 tkr
    2. minskade kostnader för utbildningsgemensamma kostnader, 2 296 tkr samt
    3. minskade utfördelningar till institutionerna, 3 582 tkr,

  Att utfördelningarna till institutionerna (punkt 3) minskade beror främst på att antalet helårsstudenter blev färre än budgeterat, 1 852 HST jämfört med budgeterade 2 034 HST.
- resultatet på vh 12 är 456 tkr lägre och beror på att kostnaderna för universitetskanslersämbetets utvärderingar blev mer kostsamma än beräknat och
- resultatet på vh 13 blev 838 tkr lägre än budgeterat och beror på att under året bytte projektet som Lärarlyftet redovisas på status till pågående och resultatet som budgeterades redovisades istället som en periodisering. I detta fall rör det sig alltså om en redovisningsteknisk detalj.

Vg 2: Denna verksamhetsgren förklarar 166 tkr av det totala utfallets skillnad mot budget, vilket får betraktas som en liten skillnad då omsättningen är närmare 60 000 tkr.

Vg 7: Denna verksamhetsgren förklarar -33 tkr. Budget och utfall stämmer väl överens och omsättningen är cirka 14 000 tkr.

Det balanserade kapitalet har minskat från 75 394 tkr till 59 414 tkr under året och minskningen är störst på forskningssidan där minskningen är 19 441 tkr.

Föredragande
Anna Nordström

Beredning
Ärendet har beretts av Lärarhögskolans kansli och ledning.

Förslag till beslut
Lärarhögskolans styrelse beslutar att:

- fastställa förslag till bokslut för 2018.

Bilagor: Bokslut Lärarhögskolan 2018

Expedieras till: Per Ragnarsson, Carina Henningsson, Lärarhögskolans kansli, Maria Löfgren

UMEÅ UNIVERSITET

BOKSLUT LÄRARHÖGSKOLAN 2018

Fastställd av Lärarhögskolans styrelse 2018-02-19

FS 1.3.2-349-19

Lärarhögskolans resultat – totala intäkter, kostnader och resultat

Avsnittet baseras på Lärarhögskolans resultaträkning för 2018, se tabell 1. Årets resultat är -15 980 tkr. Det budgeterade resultatet var – 18 085 tkr. Differensen mellan årets resultat och budgeterat resultat är 2 105 tkr.

Tabell 1: Resultaträkning, totalt 2018 (tkr)

	Utfall	Budget	Prognos	Avvikelse utfall-budget
3 Verksamhetens intäkter				
310 Anslag	-3 006	-4 091	-2 677	1 085
315 Medfinansiering	0	0	0	0
320 Bidrag	27 245	17 652	29 101	9 593
330 Uppdrag	21 487	17 462	20 251	4 025
335 Periodiserade externa medel	-12 206	-4 189	-13 201	-8 017
340 Försäljningsintäkt	1 839	190	190	1 649
380 Finansiella intäkter	16	0	0	16
390 Fördelade gem intäkter	14 104	14 100	14 104	4
Summa	**49 479**	**41 124**	**47 767**	**8 355**
4 Verksamhetens kostnader				
410 Lönekostnader	-17 747	-16 652	-17 314	-1 095
490 Övriga personalkostnader	-259	-50	-93	-209
510 Lokalkostnader	-2 106	-1 741	-1 852	-365
520 Driftskostnader	-40 856	-36 382	-40 659	-4 475
547 Universitetsgem kostnader	-3 923	-3 865	-3 865	-58
548 Fakultetsgem kostnader	0	0	0	0
549 Institutionsgem kostnader	0	0	60	0
590 Finansiella kostnader	-505	-460	-550	-45
690 Avskrivningar	-63	-60	-60	-3
730 Medel för transfereringar	4 763	4 500	4 688	263
770 Transfereringar	-4 763	-4 500	-4 688	-263
Summa	**-65 459**	**-59 209**	**-64 333**	**-6 250**
8 Årets resultat				
890 Årets resultat	-15 980	-18 085	-16 566	2 105
Summa	**-15 980**	**-18 085**	**-16 566**	**2 105**

Differensen på intäktssidan är, 8 355 tkr. Erhållna intäkter har jämfört med budget ökat med 16 372 tkr och av dessa erhållna intäkter har 8 017 tkr mer periodiserats jämfört med budgeten.

De främst anledningarna till differensen på intäktssidan är:

- regeringens satsning på Kulturskoleklivet där universitetet tilldelades 4 500 tkr,
- regeringsuppdraget om att skapa fler vägar in i läraryrket, 3 000 tkr,
- att speciallärarprogrammet också höstterminen 2018 erbjöds inom ramen för Lärarlyftet vilket medförde en intäktsökning med 4 000 tkr jämfört med budget samt
- att intäkterna inom regeringsuppdraget vidareutbildning av lärare – VAL var 1 000 tkr högre jämfört med budget.

Ovanstående händelser var inte kända då budgeten beslutades.

Att periodiseringarna ökat beror framför allt på att uppdraget om att skapa fler vägar in i läraryrket blev känt för Lärarhögskolan i ett sent skede och verksamheten hann inte komma igång förrän mot slutet av året. På grund av att avtalsskrivandet mellan medverkande lärosäten och Umeå universitet inom ULF uppdraget försenades något kunde inte utfördelningarna till lärosätena göras enligt budget, vilket också bidragit till att periodiseringarna ökat.

Kostnadsutfallet är 6 250 tkr högre än budgeterat utfall och förklaringen till detta är främst att:

- kostnaderna inom Kulturskoleklivet är inte budgeterade eftersom vetskapen om projektet inte fanns då budgeten beslutades. Det rör sig om 4 500 tkr,
- totala lönekostnaderna ligger cirka 1 000 tkr högre än budgeterat. Lönekostnaderna för kanslietspersonal har ökat med 500 tkr jämfört med budget och jämfört med utfallet 2017 är ökningen 1 000 tkr.
- Kostnaderna förknippade med Universitetskanslersämbetets utvärderingar blev 700 tkr högre än budgeterat.

Grundutbildningsverksamhetens intäkter, kostnader och resultat – totalt och uppdelat per verksamhet

Årets resultat på grundutbildningsverksamheten är 3 493 tkr. Det budgeterade resultatet var lägre, 1 522 tkr. Differens är 1 971 tkr. Den största skillnaden återfinns på vh 10 och 11, se avsnittet nedan.

Tabell 2: Verksamhetsgren 1, Grundutbildning med stödfunktion (tkr)

	Intäkter Utfall/budget	**Kostnader Utfall/budget**	**Resultat Utfall/budget**
10 Grundutbildningens stödfunktion	0/0	-306/0	-306/0
11 Grundutbildning med anslag	13 133/12 663	-9 560/-12 663	3 573/0
12 Grundutbildning med bidrag	16 237/12 338	-18 525/-14 171	-2 289/-1 833
13 Uppdragsutbildning	20 517/17 462	-18 002/- 14 108	2 516/3 354
Summa	**49 888/42 463**	**-46 394/-40 941**	**3 493/1 522**

Grundutbildning med anslag och stödverksamhet, verksamhet 10 och 11

Lärarhögskolans utbildningsram (anslagsintäkter) var, 151 831 tkr. Eftersom Lärarhögskolan inte nådde upp till utbildningsramen återbetalades 5 500 tkr och utfallet blev 146 331 tkr

Kursersättningen till institutionerna uppgick till 101 299 tkr. Gemensamma kostnader för alla lärarutbildningar uppgick till 41 765 tkr, varav 24 252 tkr är medfinansiering av fakulteternas fakultets- och universitetsgemensamma kostnader.

Resultatet för den anslagsfinansierade utbildningsverksamheten är 3 267 tkr, (151 831-5 500-101 299-41 765). Dessa siffror kan inte utläsas direkt i någon av tabellerna eftersom intäkterna som kommer in och ersättningarna som fördelas ut till institutionerna redovisas på samma budgetkod, (310 anslagsintäkter). Lärarhögskolan hade lagt en nollbudget för den anslagsfinansierade utbildningsverksamheten. Skillnaden mellan utfallet och budget är 3 267 tkr. De främsta skillnaderna mellan budget och utfall kommenteras nedan.

1. Lärarhögskolan nådde inte upp till den tilldelade utbildningsramen utan fick betala tillbaka 5 500 tkr. Den beräknade återbetalningen i budgeten var 3 225 tkr. Utfallet på intäktsidan är alltså 2 275 tkr lägre än budgeterat. Detta minskar utfallet på resultatet.

2. Lärarhögskolan har fördelat ut mindre medel till institutionerna än budgeterat, 3 582 tkr. Detta ökar utfallet på resultatet. Anledningen till att utfördelningen är mindre än budgeterat är framför allt att antal helårsstudenter inte ökade så som planerat i budgeten. Utfallet är 1 852 HST jämfört med budgeterade 2 034 HST. Antalet helårsprestationer är 1 703 jämfört med budgeterat antal 1 712.

3. Slutligen; i budgeten görs avsättningar för utbildningsgemensamma kostnader som till exempel medfinansiering av fakulteternas fakultets- och universitetsgemensamma kostnader, kostnader för NyA-systemet och så vidare. Utfallet på dessa är 1 960 tkr lägre än budgeterat. Anledningen till detta beror i huvudsak på att ersättningen till kommunerna

för den verksamhetsförlagda utbildningen blev 1 100 tkr lägre än budget. Utfallet på antal HST på utbildningsområde VFU ligger på 176 HST medan budgeten låg på 210 HST, en differens på 34, vilket förklarar de lägre kostnaderna.

Kostnaden för de logopeder som Lärarhögskolan anlitar för att kunna erbjuda studenterna röst- och talträning har också blivit lägre på grund av att en av tjänsterna varit vakant under året, cirka 700 tkr.

Utöver den anslagsfinansierade utbildningsverksamheten redovisas på vh 11 också anslaget som erhålls för utbyggnad av ämneslärarutbildning i minoritetsspråk, 4 244 tkr. Anslaget har i sin helhet fördelats ut till Institutionen för språkstudier.

Grundutbildning med bidrag, verksamhet 12

Det budgeterade resultatet var -1 833 tkr och utfallet blev 456 tkr lägre, det vill säga -2 289 tkr. Se tabell 2.

På denna verksamhet redovisas Lärarhögskolans nationella uppdrag, främst finansierade via Kamarkollegiet. Uppdragen är: VAL - vidareutbildning av lärare, ULV - utländska lärares vidareutbildning, YRK – validering av yrkeskunskaper för tillträde till yrkeslärarprogrammet, KPU-forsk – uppdraget att anordna kompletterande pedagogisk utbildning för personer med forskarexamen och administrera utbildningsbidragen, försöksverksamheten med övningsskolor och övningsförskolor, Kulturskoleklivet samt uppdraget att skapa fler vägar in i läraryrket.

De två sistnämnda uppdragen är är nya och var inte kända då budgeten beslutades och är den främsta anledningen till skillnaden mellan budgeterade erhållna intäkter på 13 902 tkr och utfallet på 23 368 tkr. I tabell 1 redovisas erhållna intäkter + periodiseringar och därför kan inte dessa siffror direkt utläsas ur tabellen.

Uppdragen ligger på vad som kallas pågående projekt, vilket bland annat betyder att de inte visar resultat. Ett eventuellt resultat förs över till nästkommande år via en periodisering. Periodiseringarna har jämfört med budget ökat med 5 567 tkr vilket är en effekt av att kostnaderna inte ökat i samma takt som intäkterna har ökat. Den största skillnaden finns framför allt inom det nya uppdraget att skapa fler vägar in i läraryrket. Uppdraget var inte känt för Lärarhögskolan och hann inte komma i gång fullt ut under 2018. Detta är dock inte något som förklarar skillnaden mellan årets resultat och budgeterat resultat.

Skillnaden är främst ett resultat av att kostnaderna för universitetskanslersämbetets utvärderingar under 2018 blev kostsammare än beräknat.

Uppdragsutbildning, verksamhet 13

Det budgeterade resultatet var 3 354 tkr och utfallet 2 516 tkr. Skillnaden mellan utfall och budget är - 838 tkr och beror på en redovisningsteknisk detalj. Under året byttes status på projektet som Lärarlyftet redovias på. Projektet är numera pågående och det resultat som budgeterades redovisades i stället som en periodisering.

Verksamheten som redovisas som uppdragsutbildning är Snabbspåret och Lärarlyftet.

Intäktsutfallet 20 517 tkr är högre än budgeterade intäkter på 17 462 tkr och beror främst på att omsättningen på Lärarlyftsuppdraget ökade jämfört med budget, 15 866 tkr jämfört med budget 11 142 tkr. Detta beror på att antalet personer som antogs till höstens omgång till speciallärarprogrammet blev fler än vad som beräknades i budgeten. Det var 37 personer som antogs höstterminen 2018. Ökningen av omsättningen påverkar inte resultatet i någon högre utsträckning eftersom 94 procent av intäkterna fördelas ut till institutionerna.

Kostnadsutfallet på -18 002 tkr är 3 894 tkr lägre än det budgetrade utfallet på -14 108 tkr och beror främst på att i och med att omsättningen på Lärarlyftsuppdraget ökade, ökade också utfördelningen till institutionerna, vilket i fallet med Lärarlyftet görs från ett kostnadskonto.

Forskningsverksamhetens intäkter, kostnader och resultat – totalt och per verksamhet

Årets resultat på forskningsverksamheten är -19 441 tkr. Resultatet är 166 tkr högre än det budgeterade resultatet på -19 607 tkr. Se tabell 3. Omsättningen på forskningsverksamheten är närmare 60 000 tkr. Skillnaden mellan budgeterat utfall och det faktiska utfallet är litet.

Forskning och forskarutbildning med fakultetsanslag och stödverksamhet, verksamhet 20 och 21

Dessa två verksamheter visar tillsammans resultatet på den anslagsfinansierade forskningsverksamheten. Differensen mellan utfall och budget är 235 tkr.

På intäktssidan visar utfalls- och budgetsiffror ett netto av till Lärarhögskolan erhållna intäkter och utfördelningar till institutionerna. Skillnaden är 805 tkr. Se tabell 3. Det är två poster som skiljer ut sig:

- utfördelningen inom forsknings- och utvecklingsuppdragen blev 489 tkr lägre än budgeterat och
- utfördelningen till samverkansprojekten blev 332 tkr lägre.

För övrigt har utfördelningar gjorts enligt plan. Uppföljningar har också gjorts enligt den rutin som finns för detta och det har i dessa uppföljningar ännu inte framkommit att de utfördelningar som gjorts inte kommer att förbrukas inom ramen för utsatt dispositionstid.

Bidragsforskning, verksamhet 22

På denna verksamhet redovisas regeringsuppdraget om försöksverksamhet med praktiknära forskning. Uppdraget ska slutredovisas 2022 och betraktas redovisningsmässigt som ett pågående projekt med konsekvensen att årliga under-eller överskott flyttas över till nästkommande år och utfallet på resultatet kommer att vara noll.

Tabell 3: Verksamhetsgren 2, forskning och forskarutbildning med stödfunktion (tkr)

	Intäkter **Utfall/budget**	**Kostnader** **Utfall/budget**	**Resultat** **Utfall/budget**
20 Forsk. o fo utb m stödfunktion	0/0	-31/0	-31/0
21 Forsk. o fo utb m anslag	-15 759/-16 564	-3 579/-3 041	-19 339/-19 605
22 Bidragsforskning	1 191/1 125	-1 263/-1 126	-71/-1
Summa	**-14 568/-15 439**	**-4 873/-4 167**	**-19 441/-19 607**

Universitetsgemensam verksamhet, intäkter, kostnader och resultat – totalt och per verksamhet

På denna verksamhet redovisas Lärarhögskolans stödkostnader för kansliet. Det rör sig till exempel om kostnader för tid som kanslichefen och en administratör arbetar med annat än Lärarhögskolans kärnverksamhet. På verksamheten redovisas också kostnader för Lärarhögskolans kansli men också kostnader för Lärarhögskolans fem programråd, lärarutbildningsrådet, forskningskommittén, rektorskostnader och styrelsens kostnader.

Årets resultat är -33 tkr att jämföra med budget på +/- 0. Omsättningen är 14 104 tkr. Budget och utfall på både intäkts- och kostnadssidan stämmer väl överens.

Balanserat kapital och dess utveckling 2016-2018 – totalt och per verksamhetsgren

Totalt har det balanserade kapitalet under perioden minskat med 15 980 tkr, från 75 394 tkr till 59 414. Se tabell 4.

Tabell 4: Balanserat kapital 2016-2018: totalt, per verksamhetsgren och per verksamhet (tkr)

	2016	**2017**	**2018**
VG 1 Grundutbildning med stödfunktion			
10 Grundutbildningens stödverksam	213	333	-306
11 Grundutbildning med anslag	24 324	25 139	29 045
12 Grundutbildning med bidrag	9 689	9 052	6 764
13 Uppdragsutbildning	2 115	5 033	7 549
Totalt	**36 341**	**39 558**	**43 051**
VG 2 Forskn o fo utb m stödfunktion			
20 Forskn, forskarutb stödv-het	39	-287	-31
21 Forskn o fo utb med fak.anslag	35 672	32 086	12 461
22 Bidragsforskning	61	61	-10
Totalt	**35 772**	**31 860**	**12 419**
VG 7 Övrigt			
90 Univ gemensam stödverksamhet	-83	210	842
91 Universitetsgemensamt ö budget	3 003	3 766	3 101
Totalt	**2 920**	**3 976**	**3 943**
TOTALT	**73 435**	**75 394**	**59 414**

Inom grundutbildning med stödfunktion har det balanserade kapitalet ökat med 3 493 tkr, från 39 558 tkr till 43 051 tkr.

På vh 11 finns ett balanserat kapital på 29 045 tkr. Utav dessa medel är 5 912 tkr vikta för regeringsuppdraget att utveckla lärarutbildning i minoritetsspråk, samiska och meänkieli. Anslaget ska fördelas ut till Institutionen för språkstudier men förbrukningen har inte legat i nivå med anslaget och därför har ett balanserat kapital ackumulerats. Från och med 2017 har anslaget fördelats ut i sin helhet till institutionen.

På vh 12 har det balanserade kapitalet minskat med 2 289 tkr. Det motsvara kostnaderna för i budgeten beslutade avsättningar från myndighetskapitalet främst till utvärderingarna av förskollärarprogrammet, grundlärarprogrammens tre inriktningar och ämneslärarprogrammet.

På vh 13 har kapitalet ökat med 2 516 tkr. Ökningen var förväntad och beror på den väl tilltagna ersättningen per deltagare som utgår från Arbetsförmedlingen inom uppdraget om Snabbspår för lärare och förskollärare.

Det totala balanserade kapitalet på forskning och forskarutbildning med stödfunktion är 12 419 tkr vilket är en minskning med 19 441 tkr. Utfördelningarna till de särskilda forskningssatsningarna som påbörjades 2016 och 2017 och som kommer att pågå till 2020 fortskrider enligt planerat och nu förbrukas alltså det balanserade kapital som under några år byggdes upp för att kunna göra dessa satsningar. Vid tidpunkten för satsningarnas slut beräknas Lärarhögskolans myndighetskapital på denna verksamhet ligga under 10 procent av omsättningen.

På verksamhetsgren 7, universitetsgemensamt med stödfunktion är det balanserade kapitalet i princip oförändrat.

Ärende p 8

Uppföljning av Uppföljnings- och åtgärdsplan 2018

UMEÅ UNIVERSITET

Uppföljning av ”Uppföljnings- och åtgärdsplan 2018”

Bakgrund

I november varje år genomförs dialoger mellan Lärarhögskolans ledning och respektive programrådsordförande om inlämnade programanalyser (verksamhetsplan/verksamhetsberättelse) för respektive programråd. Programanalyserna är en kombinerad verksamhetsplan och verksamhetsberättelse för respektive examensinriktning, där resultatet av uppföljningar och utvärderingar presenteras och diskuteras, liksom förslag till förändringar, åtgärder och utvecklingsinsatser.

Utifrån resultaten i programanalyserna planeras eventuella förändringar, justeringar och revideringar av programmet i form av en uppföljnings- och åtgärdsplan. Under 2018 har arbete utförts enligt plan och resultatet kan följas i bilaga 1.

Beredning

Uppföljningen av ”Uppföljnings- och åtgärdsplan 2018” har beretts av Lärarhögskolans kansli och ledning.

Förslag till beslut

Lärarhögskolans styrelse beslutar

- att godkänna uppföljning av ”Uppföljnings- och åtgärdsplan för 2018”.

Bilaga: Uppföljning av ”Uppföljnings- och åtgärdsplan 2018”

Expedieras:
Maria Löfgren, Anna Lindqvist, Johan Lithner
Lärarhögskolans kansli
Ordförande i programråd och forskningskommittén
Registrator

Uppföljnings- och åtgärdsplan 2018

Grönt = klart,
Gul = påbörjat,
Röd = ej genomföt

Ärende	Prio	Tidsplan	Ansvar rektor	Ansvar kansli	Status	Kommentar/process	Fortsatt process
Förskollärarrådet							
Kravnivåer seminarier	Medel	2018	Rektor för LH	Birgitta		Vid institutionsdialogerna våren 2018 konstaterades att mycket har hänt på detta område under året. Institutioner har tagit tag i frågan, men fler åtgärder behöver ev. vidtas. Frågan förs till Lärarutbildingsrådet för fortsatt diskussion om åtgärder.	Arbete fortsätter under 2019.
Översyn kursplaner i estetiska ämnen	Medel	Våren 2018	Rektor för LH	Birgitta		En översyn av de båda kurserna behöver göras med avseende på koncentration framför bredd. Finns kompetens inom området dans eller ska dessa inslag utgå?	Åtgärdat under 2018. Kursplaner reviderade.
Studenter ska ges möjlighet att göra VFU på flera skolor, inte bara en skola.	Medel	Våren 2018	Biträdande rektor för LH	Stina		Kansliet utreder och ser till att nödvändiga åtgärder vidtas. Eventuellt behöver avtalen reviders. 2018-03-26 lyfts på VFU-dagen.	Arbete fortsätter under 2019.
Önskemål om besök från LH:s ledning i programrådet	Medel	Våren 2018	Rektor för LH	Kanslichef		LH:s ledning medverkar gärna.	Diskuterat men ej påbörjat
Grundlärarrådet							
Flytt av VFU-kurs inför våren 2019, F-3 och 4-6	Hög	Våren 2018	Biträdande rektor för LH	Birgitta		Flytta en kurs som för LHrs riskerar att förkortas på grund av skollov. Utredning som utförs av NMD, kopplad till handläggare vid kansliet. Ett förslag tas fram, gärna med flera alternativ, som bereds av rådet och går därefter upp till styrelsen i juni. Efter dialog med programrådsordförande 20180312 framkom att utredningsarbetet är mer komplex än man först kan tro pga att F-3, 4-6 och fritidshem samläser delar av UK2. Antingen kan kursen läggas sist på vårterminen eller först men då måste ev UUL flyttas. Jonas fortsätter att arbeta med frågan efter möte med Birgit och därefter presenteras ett förslag i rådet. Slutligen remissomgång instituitoner och så beslut av LH:s styrelse i början av juni.	Åtgärdat under 2018, utvärdering av process sker under 2019.

Fritidshemsperspektiv i UK	Hög	Dec-januari	Rektor för LH	Birgitta		Återkoppling institutioner avseende följande kurser: 1) Inledande kurs Ndm, 2)BFL och 3) UUL. Pedagogiska institutionen LH:S ledning återkopplar till institutioner där perspektive behöver förstärkas. **Uppdatering januari 2018**: statusen i grön i meningen att institutionerna har fått i uppdrag att genomföra nämnda revideringar. **Dialog med programrådsordförande 2018-03-12.** Vi avvaktar till septemer och ser hur utfallet ser ut i årets kursutvärderingar/programutvärderingar/mittprogramutvärderingar. Därefter ev. återkoppling till institutioner.	Arbete fortsätter under 2019.
Revidering kurser i läs- och skriv, engelska mm	Hög	Dec-februari	Rektor för LH	Kanslichef		Reviderade kurser ska granskas av programrådet innan beslut tas. Därefter slutgranskning av kansli. Arbetet ska kopplas till matrisarbetet. En första presentation av arbetet gavs vid rådsmötet i november 2017. Kursplanerna skickas till Boa Drammeh den 1 april för vidarebefordran till programrådets nästa möte.	Klart.
Färdigställande och fastställande av progressionsdokument avseende skrivande och vetenskaplig skolning, teori och metod.	Hög	Dec-februari	Rektor för LH	Birgitta		Överenskommet vid dialog med programrådsordförande november 2017: Resultatet presenteras vid rådets nästa möte i november. Därefter ska samtliga progressionsdokument skickas till LH:s kanslichef för vidare beredning och beslut. Det gäller dokumententen för samtliga utbildningsprogram, dvs. förskola, fritidshem, F-3 och 4-6. Rådet underströk vikten av att erfoderlig didaktisk kompetens i engelska, vilket har kommuniverats till Lärarhögskolans rektor som tar upp frågan med institutionen.	Delvis åtgärdat under 2018. Färdigställandet av dokumentet klart men fastställandet återstår.
UK 3 för F-3 och 4-6	Medel	September-november	Rektor för LH	Birgitta		Behöver en ny UK 3 skapas för F-3 och 4-6 för att anpassas till den nya strukturen? Behöver revdieringar göras för att anpass till ny UK 1 och UK2. **Uppdatering 2018-02-07** Kursansvarig institution NMD får i uppdrag att utarbeta en revidering av kursen och presentera den i programrådet senare under våren.	Process pågår, utredning under 2019.
Ämneslärarrådet							
Tillräcklig ämnesdidaktik i alla ämnen	Medel	Januari-juni	Rektor för LH	Anna-Karin		1) programrådet bereder ett förslag i december eller i januari med stöd av handläggare från kansli, 2) Beslut av rektor. Tas också upp i vårens dialoger med medverkande instituitoner i ämneslärarprogrammet. Förslag minst 15 hp.	Finns i 2019 års plan.
Samarbete Linköpings universitet om ämneslärarprogrammet	Medel	Januari-december	Rektor för LH	Kanslichef		Rektor för LH tar första kontakt med dekanen. Medel är avsatta.	Kontakter tagna med LiU, men inget samarbete påbörjat.
Avhoppsanalys 2015, 2016, 2017	Medel	Januari-december	Rektor för LH	Anna N och Joakim		1) analys av kansliet, vad händer med de som hoppar av och varför, 2) återkoppling programråd.	Fortsatt arbete under 2019.
Reviderad UK 3	Hög	Våren 2018	Rektor för LH	Kanslichef		Stäm av med programrådsordförande om hur vi går vidare.	Fortsatt arbete under 2019.
Kravnivåer seminarier	Medel	Våren 2018	Rektor för LH	Anna-Karin		För frågan till Lärarutbildningsrådet för fortsatt diskussion.	Fortsatt arbete under 2019.

Översyn av antalet VFU-veckor i KPU fördröjd. Är för få veckor utlagda?	Medel	Våren 2018	Rektor för LH	Anna-Karin		LH:s kansli gör överyn och återkopplar till instituitonen så att eventuella brister omedelbart justeras. Korrekt antalet VFU-veckor ska läggas ut.	Åtgärdat.
Vi diskuterade utredningen om KPU och landade i att utredning kring fördröjd och yrkeslärare ev. måste tas i särskild ordning.	Medel	Våren 2018	Rektor för LH	Anna-Karin		Utredning påbörjad i dialog med medverkande instituioner. Förslag till nya struktuer ska beredas i rådet.	Start uppskjuten till ht 20. Utveckling under 2019.
Uppdrag samordning VFU-kurs 2019 och ev. examensarbetet.				Anna-Karin		Catarina Rudälv har ett uppdrag 5 % under 2018 för samordning. Hur ska detta lösas inför 2019? Ska det tillskapas en gemensam VFU-kurs. Beredning i råd, remiss instituitoner, beslut Lärarhögskolans styrelse osv. 2018-03-19 Karolina Broman återkopplar från programrådests möte. Ska det vara en flera kursplaner, behövs koordinatorskap för VFU 2 och/eller gemensamma examinationer, gemensam bedömning.	Fortsatt arbete under 2019. Nina har fortsatt uppdrag under 2019.
Samordning av VFU 2 då det nu använder samma ramkursplan. Rådet har diskuterat denna fråga.				Anna-Karin			Fortsatt arbete under 2019.
Specrådet							
Anpassa utbildningen till ny förordning med nya och utökade krav på innehåll om neuropsykiatriska funktionshinder samt 15 hp examensarbete . justera mål särskilt under termin ett till examensordningens mål.	Hög	Dec-februari	Rektor för LH	Birgitta		1) Rådet behandlar ett förslag till handläggningsordning som sedan beslutas i styrelsen i december, 2) handlägggare från kansliet och mindre grupp ur rådet utarbetar ett förslag, 3) beredning i rådet i slutet av januari, början av februari, 4) beslut om kursuppdrag i styrelse i mitten av februari. Arbetet kopplas till matrisarbetet. 2018-03-19 Rådet är överens om gemensam metodkurs. Breddningskurs för specialpedagoger och speciallärare mot utvecklingsstörning utreds just nu. Ska den ex. fokusera IKT med casemetodik?	Klart
2/3 -utvärdering ersätter programutvärdering	Medel	jan-juni	Rektor för LH	Kanslichef		Programrådsförande och kanslichef arbetar med frågan.	Klart
Syv-rådet							
Utredning programstruktur SYV	Hög	Våren 2018	Rektor för LH	Birgitta		Programrådsordförande reviderar uppdraget (att det ska ske i dialog med olika parter + tidsramar) och rektor fastställer uppdraget (december). Utredning påbörjas i januari med särskild utredare. **2018-03-12** Programrådsordförande informerar om att rådet kommer att träffa utredaren i april och ta ställning till ett preliminärt förslag. Därefter skrivs förslaget färdigt och skickas till LH:s ledning. Uppdatering **2019-01-11.** Starten för nytt program uppskjuten till ht 20.	Fortsatt arbete med utveckling av programmet under 2019.

Kan överenskommelse om fler praktiplatser slutas med Norrbotten.	Medel	Våren 2018	Rektor för LH	Kanslichef, Petra		Hela ersättnignsfrågan för praktiksamordning SYV bör ses över i kommande års budgetprocess. Frågan om bristen på VFU-platser ska behandlas i samverkansrådet. I första hand undersöks alltså en lösning inom regionen via samverkansrådet. Därefter övervägs en eventuell utvidgning. **Uppdatering 2018-02-15** Möte har hållits med TUV och en överenskommelse inför 2018 angående ersättningen är på väg att tas fram. **2018-03-13** Dialog med programrådsordföande. Vi kommer överens om att inleda arbetet med att utvidga området i Sundsvall, Timrå.	Fortsatt arbete under 2019.
Programrådstillhörighet för yrkeslärarprogrammet bör utredas. Avvakta audit.	Medel	2018	Rektor för LH	Kanslichef		Förslag **2018-02-15**: Maria och Boa tar kontakt med Simon och Gunnar för att utreda att lägga ut ett uppdrag om 1) uppföljning av yrkeslärarprogrammet, och 2) tillskapande av ett mindre programråd som en utlöpare av nuvarande råd för uppföljing och utveckling av programmet. **2018-03-12** Dialog med programrådsordförande. Förslag, ett mindre interremistiskt programråd bestående av Ped, TUV och Idesam inrättas under ett år. Därefter läggs ansvaret ev. in i något av de befintliga programråden. ett uppdrag går ut med särskild resurs till utredare som i dialog med programrådet får i uppdrag att följa upp, färdigställa matris och lämna förslag på eventuella förändringar. Klart sen höst 2018.	Fortsatt arbete under 2019 med ett interimistiskt råd.

Ärende p 9

Fastställande av Uppföljnings- och åtgärdsplan 2019

UMEÅ UNIVERSITET

Uppföljnings- och åtgärdsplan för Lärarhögskolan vid Umeå universitet

Bakgrund

Lärarhögskolans kvalitetsarbete utgår från Umeå universitets kvalitetssystem för utbildning på grund- och avancerad nivå (dnr. FS 1.1-220-17) med målsättningen att ge utbildningar med hög kvalitet som uppfyller examensordningens mål för respektive examen och där universitetets samlade kompetens tas till vara på ett ändamålsenligt vis.

I Lärarhögskolans handläggningsordning för kvalitetsarbetet ”Kvalitetsarbete inom Lärarhögskolan” beskrivs hur de olika komponenterna i Umeå universitets kvalitetssystem hänger samman på Lärarhögskolenivå; system för uppföljning, hur uppföljning leder till åtgärder, hur vidtagna åtgärder följs upp samt hur kvalitetsarbetet återkopplas till relevanta intressenter. Enligt handläggningsordningen ska en uppföljnings- och åtgärdsplan upprättas årligen utifrån genomförda uppföljningar och dialoger med programrådsordförande om programrådens kombinerade verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser (programanalyser). Uppföljnings- och åtgärdsplanen ska fastställas varje år i december av Lärarhögskolans styrelse och utgöra grund för fortsatt arbete vid kansliet, i programråden och som underlag för årliga dialoger med medverkande institutioner.

I uppföljnings- och åtgärdsplanen beskrivs vilka områden som är i behov av utvecklingsinsatser inom ramen för Lärarhögskolans programutbildningar samt hur det fortsatta arbetet med detta utvecklingsarbete ska ske. Även tidsram och prioritet anges samt ansvarig föreståndare, respektive handläggare vid kansliet.

Beredning

Förslag till uppföljnings- och åtgärdsplan har beretts av Lärarhögskolans kansli och ledning efter genomförda dialoger med programrådsordförande om rådens programanalyser.

Förslag till beslut

Lärarhögskolans styrelse beslutar

- att fastställa uppföljnings- och åtgärdsplan för 2019.

Bilaga: Uppföljnings- och åtgärdsplan 2019

Expedieras:
Maria Löfgren, Anna Lindqvist, Johan Lithner
Lärarhögskolans kansli
Ordförande i programråd och forskningskommittén
Registrator

Uppföljnings- och åtgärdsplan LH 2019

Ärende	Prio	Tidsplan	Ansvarig föreståndare	Ansvarig kansliet	Status: Grön = klart Gul = påbörjat Röd = ej genomfört	Kommentar/process:	Rådsarbete	Institutionsdialog	Prefekt- och studierektorsmöte	Studenter	Avnämare/ samverkansråd	Kommentar process
Förskollärarrådet												
Studenter ska ges möjlighet att göra VFU på flera olika skolor, inte bara vid en och samma skola	Medel	Våren 2019	Föreståndare	Stina		• Organisation kring VFU och VFU-placeringar behöver ses över. Leden som finns idag är långa och inte fullt ut fungerande vilket bidrar till otydligheter och missnöje hos medverkande universitetslärare, VFU handledare och studenter. Det handlar bland annat om att nå ut med information, placeringar av studenter, kontakt med samordnare, handledare mm. • Lärare som jobbar med studenternas VFU ser att kvalitet och förutsättningar ser olika ut beroende på vilket område och förskola samt handledare som studenter placeras hos. Detta har även påpekats av studenter som genomfört VFU och även studentrepresentanter i rådet. I dag finns fortfarande studenter som placerats på samma förskola, samma avdelning, samma åldersgrupp och samma handledare under alla perioder som de varit ute. För att studenter ska få en mer bredd och likvärdig VFU under sin utbildning anser vi att de bör få möjlighet till variation under sina VFU perioder. Detta hänger förstås även ihop med avtal och stöddokument som ska ses över. Kansliet utreder och ser till att nödvändiga åtgärder vidtas i samband med att VFU-avtalen revideras.					Vid avtalsrevideringar bör frågan passera Samverkansrådet	
Äskande kring förstärkning av digitala verktyg, värdegrund och konflikthantering		Avvakta resultatet av UKÄ-granskningen, uifrån resultatet tar vi en förnyad diskussion	Föreståndare	Birgitta		För att stärka kvalitén i förskollärarnas utbildning finns behov av att se över progression mellan kurser i programmet. Detta blev även synligt i arbetet med självvärderingen inför UKÄs granskning. Det handlar om att synliggöra När-Var- och Hur olika områden/ämnen och litteratur introduceras, bearbetas och fördjupas i programmets kurser. Här ingår bland annat områdena digital kompetens, genus och jämställdhet samt konflikthantering som rådet äskat pengar för att jobba vidare med. Även följande punkter; variation av examinationsformer och möten med kursansvariga, handlar om kvalitet och progression i programmet.						
VFU i förskoleklass			Föreståndare	Birgitta		Legitimerade förskollärare är behöriga att undervisa i förskoleklass som dessutom idag är obligatorisk. Studenter uttrycker behov av att förskoleklass ska ingå i deras VFU.						
Variation av examinationsformer			Föreståndare	Birgitta		Se under "Önskemål om terminsvisa möten med kursansvariga"						
Studenter - problem med svenska språket				Birgitta		Stötta studenter som har svenska som andra språk och som stöter på problem då de inte förstår eller kan ta till sig litteraturen eller inte har tillräckligt med kunskaper i svenska för att formulera sig eller skriva någorlunda korrekt. Diskuteras vid kommande UVK-dag. Nära samarbete med språkverkstaden.						
Önskemål om terminsvisa möten med kursansvariga			Föreståndare	Birgitta		I programmet medverkar många institutioner och lärare. För att få bättre inblick/överblick i hela programmet och vad som görs i olika kurser, kravnivåer, vilken litteratur som används och hur den används, hur uppgifter examineras osv finns det ett värde att träffa kursansvariga för programmets kurser.						
Grundlärarrådet												

Färdigställande och fastställande av progressionsdokument avseende skrivande och vetenskaplig skolning, teori och metod	Medel		Föreståndare	Anna R/Birgitta		Dokumenten skickas ut till institutionerna. Remissen skickas ut under februari och besvaras inom 1 månad	Färdigställande och fastställande av progressionsdokument avseende skrivande och vetenskaplig skolning, teori och metod	Kanslichef		Dokumenten skickas ut till institutionerna. Remissen skickas ut under februari och besvaras inom 1 månad	Färdigställande och fastställande av progressionsdokument avseende skrivande och vetenskaplig skolning, teori och metod	
Översyn av juridik inom UVK för F-3 och 4-6			Föreståndare	Anna R/Birgitta		Juridikens innehåll måste anpassas till respektive studentgrupp, vilket juridiska institutionen förväntas ombesörja.Samtliga program bör ha ungefär lika mycket juridik? Måste utredas. Jurdikens "roll" måste fokuseras. Ett "koncept" som kan återkomma i samtliga program. Till exempel, vad innebär det att vara myndighetsperson. Anna R. gör en översyn i samråd med övriga utbildningsledare.						
Utvärdering av flytt av VFU-kurs under våren 2019, F-3 och 4-6	Hög		Föreståndare	Anna R/Birgitta		Det är första gången som "Att undervisa…" ligger sist på terminen. Utvärderingen görs 8-9 juni						
Översyn av UVK vad gäller undervisning om sociala relationer, konflikthantering och ledarskap		Avvakta resultatet av UKÄ-granskningen, uifrån resultatet tar vi en förnyad diskussion	Föreståndare	Anna R/Birgitta		Det har uppdagats under arbetet med UKÄ-granskningar att detta innehåll måste utökas						
Förstärk kursplaner i UVK och tydliggör i högre grad fritidshemsperspektivet			Föreståndare	Anna R/Birgitta		Till exempel: BFL fungerar ej optimalt för fritidshem. Handlar bl.a. om bedömning av praktiskt-estetiskt ämne						
Önskemål om terminsvisa möten med kursansvariga			Föreståndare	Anna R/Birgitta		I programmet medverkar många institutioner och lärare. För att få bättre inblick/överblick i hela programmet och vad som görs i olika kurser, kravnivåer, vilken litteratur som används och hur den används, hur uppgifter examineras, frågor om examensarbetet osv finns det ett värde att träffa kursansvariga för programmets kurser.					
Ämneslärarrådet (inkl. KPU)												
Genomlysning av VFU			Föreståndare	Anna R		Ta fram gemesamma bedömningskriterier. Samsyn kring kurserna. Hanteringsordning för kvalitetssäkring av VFU. Arbetet med översyn följer den VFU-översyn som görs för alla program.						
Översyn av behörighetskrav i kursplaner inom inriktningarnas ämneskurser	Hög	Februari-juni	Anna L	Anna R i samarbete med Joakim		Se över behörighetskrav samt utarbeta en lathund som används av institutionerna vid revideringar						
Uppföljning att alla kursplaner innefattar tillräcklig mängd ämnesdidaktik inklusive metodik (knutet till beslutet att 15-20% av ämnesstudierna ska bestå av didaktik/metodik) samt professionsanknytning	Hög	01-jul	Föreståndare	Anna R		Arbetet skulle redan ha varit slutfört. Ny information går ut till institutionerna som gör revideringsarbetet. Planerna granskas av LH						
Översyn och revidering av UVK 3 i relation till UVK 1 och 2.		Våren 2019	Föreståndare	Anna R		Pågående arbete. Inst för statsvetenskap presenterar revideringsförslag för programrådet maj(?) 2019						
Översyn av UVK vad gäller undervisning om sociala relationer, konflikthantering och ledarskap			Föreståndare	Anna R		Utvärderingar och programanalyser visar att denna undervisning måste förstärkas						

Matriser knutna till examensmålen för alla ämnesinriktningar upprättas		Löpande under 2019	Föreståndare	Anna R		Pågående arbete, del av LH:s kvalitetssystem.						
Önskemål om terminsvisa möten med kursansvariga			Föreståndare	Anna R		I programmet medverkar många institutioner och lärare. För att få bättre inblick/överblick i hela programmet och vad som görs i olika kurser, kravnivåer, vilken litteratur som används och hur den används, hur uppgifter examineras, frågor om examensarbetet osv finns det ett värde att träffa kursansvariga för programmets kurser.						
KPU												
Fortsätt utveckling av en ny KPU-utbildning med 50 % och 100 % takt	Hög		Föreståndare	Anna-Karin		Förslag om kursansvar bereds inför beslut i styrelsen. Arbetsgrupp (med minst en från varje berörd fakultet) utses att fortsätta med utvecklingen av utbildningen tillsammans med utbildningsledare.						
KPU-representation i det nya programrådet för ämneslärarprogrammet (mandatperiod efter årsskiftet) behöver stärkas			Föreståndare	Kanslichef		Funderingar kring att lyfta över KPU till ett nytt råd. Representationen i rådet ska ses över för att säkra KPU-kompetens.						
Specrådet												
Färdigställande av termin 3 utifrån ny förordning med nya och utökade krav på innehåll om neuropsykiatriska funktionshinder samt 15 hp examensarbete. Ny kurser under termin 1 ska utvärderas under januari		Våren 2019	Föreståndare	Birgitta								
Återgång till programutvärdering termin 3, eftersom strukturen på termin 3 förändrats			Föreståndare	Birgitta								
Erbjuda breddningskurs fristående			Föreståndare	Birgitta		Rådet utreder, möjlig sommarkurs						
Fristående kurs neuropsykiatriska, vem ska ge den? Trovärdighet gentemot programkurs			Föreståndare	Birgitta		TUV har äskat och beviljats (april 2018) medel för en fristående kurs om neuropsykiatriska svårigheter om 15 hp - medverkande institutioner?						
Syv-rådet												
Revidering av programstruktur för syv-programmet inför 2020		Hösten 2019	Föreståndare	Anna-Karin		Efter att noggrant ha diskuterat Gunnar Schedins förslag föreslår SYV-rådet att skjuta upp starten av det nya förslaget till hösten 2020. Det är för kort om tid att t.ex. hinna anställa lärare eftersom vissa kurser kommer på förändrad plats och dubbleras eftersom den tidigare versionen pågår parallellt. Det kommer också en ny utredning våren 2019 - *En utvecklad studie och yrkesvägledning (Dir 2017:16)* - som eventuellt påverkar programmet. Det vore olyckligt om tre varianter av programmet pågick samtidigt. Detta kan ändå innebära att man påbörjar arbetet med att se över kursplaner och FSR redan nu. Starta en process med beställning i mars 2019.						
Ett interremistiskt programråd för yrkeslärarprogrammet skapas och yrkeslärarprogrammet revideras	Medel	Våren 2019	Föreståndare	Birgitta		Uppföljning av yrkeslärarprogrammet och tillskapande av ett interremistiskt programråd för uppföljning och utveckling av programmet. Under 2019 inrättas ett interremistiskt programråd bestående av Ped, TUV och Idesam. Ett uppdrag har gått ut med särskild resurs till institutionerna Ped, TUV och Idesam med att följa upp, färdigställa matris och lämna förslag på eventuella förändringar. Klart sen våren 2019. 2018-08-16: 1) uppdrag formuleras för revidering av yrkeslärarprogrammet, 2) programutvärdering genomförs våren 2019, 3) programanalys skapas i dialog med den utsedda gruppen, Ped, TUV och Idé och sam, våren 20194) den utsedda gruppen får i uppdrag att genomföra en översyn av utbildningen och genomföra eventuella revideringar under våren 2019. Resurser avsätts för detta arbete. Arbete pågår.						
Översyn av överbryggande termin			Föreståndare	Anna-Karin		Strukturen för den överbryggande kursen bör ses över. Om studenterna läser efter den nya syv-strukturen hösten 2020 så behöver den överbryggande kursen ses över inför vårterminen 2022						

Ärende p 10

Fastställande av kursansvar för ny KPU inför hösten 2020 och förslag till fortsatt utvecklingsprocess

Missiv
Maria Löfgren
maria.lofgren@umu.se
090-786 65 89

FS 1.6.2-2145-17

UMEÅ UNIVERSITET

Missiv: Förslag till kursansvar för ny KPU inför hösten 2020 och förslag till fortsatt utvecklingsprocess

Bakgrund

En utredning om Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) vid Umeå universitet har genomförts under vårterminen 2018 vid Lärarhögskolan och ligger till grund för beslut om ny KPU från ht 2019, https://www.aurora.umu.se/enheter/lh/planering-och-uppfoljning/ .
Lärarhögskolans styrelse har därefter fattat ett inriktningsbeslut om att en ny KPU-utbildning med dels 50 procent och dels 100 procent studietakt skulle starta ht 2019 (p42 2018-06-07).

Lärarhögskolans styrelse fastställde 2018-09-19 en reviderad beställarmodell och beställning av en ny KPU följer den modellen (bilaga 2).

Beredning

Ärendet har beretts av Lärarhögskolans kansli och ledning. En referensgrupp inom programrådet för ämneslärarprogrammet och kompletterande pedagogisk utbildning med en representant per fakultet (ej Medicinska fakulteten) har gett synpunkter på det föreslagna innehållet i kurserna. Förslag till innehåll och struktur inklusive förslag till kursansvar har även gått på remiss till institutioner och till programråd. Hur synpunkter på förslaget har beaktats framgår i bilaga 1.

Tidsplan

2017-12-05: Lärarhögskolans styrelse fattar beslut om utredning av KPU (i Uppföljnings- och åtgärdsplan för 2018)
2018-06-07: Lärarhögskolans styrelse fattar ett inriktningsbeslut om att en ny KPU-utbildning med dels 50 procent och dels 100 procent studietakt ska starta
2018-06-08-2018-09-09: Utarbetande av struktur för ny KPU i dialog med referensgrupp
2018-09-10-2018-09-21: Inhämtande av kompetensbeskrivningar utifrån utarbetad utbildningsstruktur enligt ny beställarmodell och start på remissperiod
2018-09-19: Fastställande av förslag till reviderad beställarmodell i Lärarhögskolans styrelse
2018-09-22-2018-09-30: Lärarhögskolan utarbetar ett förslag till kursansvariga utifrån inkomna kompetensredovisningar.
2018-10-01-2018-10-10: Remiss förslag på utbildningsstruktur samt förslag till kursansvariga institutioner
2018-11-05: Lärarhögskolans föreståndare beslutar att skjuta upp utvecklingsarbetet av ny KPU ett år (ny planerad start höstterminen 2020)
2019-01-09-2018-02-10: Fortsatt beredning av förslag innefattande inarbetning av synpunkter framkomna i remissomgång.

För förslag till fortsatt process och tidsplan se bilaga 1.

Förslag till beslut

Lärarhögskolans styrelse beslutar att:

- fastställa förslag till kursansvar för ny KPU 50 % och 100 % enligt bilaga 1,
- fastställa förslag till fortsatt utvecklingsprocess enligt bilaga 1.

Bilagor:
Bilaga 1: Förslag till kursansvar för ny KPU inför hösten 2020 och förslag till fortsatt utvecklingsprocess
Bilaga 2: Reviderad beställarmodell Lärarhögskolan

UMEÅ UNIVERSITET

Förslag till kursansvar för ny KPU inför hösten 2020 och förslag till fortsatt utvecklingsprocess

Bakgrund

En utredning om Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) vid Umeå universitet har genomförts under vårterminen 2018 vid Lärarhögskolan och ligger till grund för beslut om ny KPU från ht 2019, https://www.aurora.umu.se/enheter/lh/planering-och-uppfoljning/. Lärarhögskolans styrelse har därefter fattat ett inriktningsbeslut om att en ny KPU-utbildning med dels 50 procent och dels 100 procent studietakt skulle starta ht 2019 (p42 2018-06-07).

Lärarhögskolans styrelse fastställde 2018-09-19, http://www.lh.umu.se/om-lararhogskolan/organisation/styrelse/ en reviderad beställarmodell och beställning av en ny KPU följer den modellen. En referensgrupp inom programrådet för ämneslärarprogrammet och kompletterande pedagogisk utbildning med en representant per fakultet (ej Medicinska fakulteten) har gett synpunkter på det föreslagna innehållet i kurserna. I referensgruppen har ingått: Karolina Broman (dåvarande ordförande i rådet), Institutionen för naturvetenskapernas och matematikens didaktik, Torbjörn Lindmark (ingick i dåvarande rådet), Pedagogiska institutionen samt Erik Sigurdson (adjungerad i referensgruppen), Institutionen för estetiska ämnen i lärarutbildningen. Här återfinns referensgruppens synpunkter https://www.aurora.umu.se/enheter/lh/planering-och-uppfoljning/

Institutioner har därefter erbjudits att inkomma med kompetensredovisning för kursgenomförande enligt reviderad beställarmodell. Förslag på ny struktur och innehåll samt instruktioner för inlämnade av kompetensbeskrivningar utifrån ny struktur skickas ut till institutioner med remisstid 10/9-21/9. Lärarhögskolan satte därefter samman ett förslag på kursansvariga och medverkande som remitterades till institutioner för ytterligare påsyn och synpunkter den 1 oktober 2018. Inkomna synpunkter har beaktats och innehållet har till viss del reviderats, se sammanfattning nedan.

Det förslag som skickades ut för remiss den 1 oktober innebar att Institutionen för idé- och samhällsstudier, Pedagogiska institutionen samt Institutionen för naturvetenskapernas och matematikens didaktik skulle ansvara för att gemensamt driva kursutvecklingen. Detta skulle ske i samarbete med Institutionen för språkstudier och Institutionen för estetiska ämnen i lärarutbildning där så är aktuellt. Vidare föreslog Lärarhögskolan att de föreslagna tre huvudansvariga institutionerna skulle ha möjlighet att revidera innehåll i förslaget om så bedömdes relevant och att arbeta med progression i utbildningen i enlighet med examensmålen för ämneslärarexamen med inriktning mot årskurs 7-9 respektive gymnasieskolan. Administrativt stöd skulle erbjudas av Lärarhögskolans kansli. Utvecklingsmedel om 175 000 kr finns avsatta för kurser och för tillhörande digital teknik enligt beslut av Lärarhögskolans styrelse 180607.

Mot bakgrund av synpunkter i inkomna remissvar fattade föreståndaren för Lärarhögskolan 181105 beslut om att skjuta upp starten av en ny KPU till ht 2020 (FS 1.6.2-2145-17). Anledningarna till att skjuta fram starten av ny KPU till hösten 2020 var flera, bland annat att institutionerna angav att de hade svårt att bemanna kursutvecklingsuppdragen då personalen redan var fullt bemannade för hela 2018 och även för så gott som hela 2019. En annan anledning var att tiden för kursutveckling skulle bli för knapp då kursutvecklingsuppdragen skulle innebära att utveckla en mer tillgänglig sammanhållen KPU, det vill säga en utbildning med närträffar (fysiska träffar) och med teknikstöd/med distans-överbryggande teknik. Ytterligare ett skäl var att en fortsatt diskussion om programstruktur, fördelning av innehåll i kurserna och fördelning av kursansvar då skulle kunna processas noggrannare.

UMEÅ UNIVERSITET

Förslag till fortsatt arbetsgång för att utveckla KPU 100 och 50 procents takt inför ht 20.

Februari 2019
Förslag på kursansvar beslutas av Lärarhögskolans styrelse.

Mars 2019
En arbetsgrupp tillsätts av de kursansvariga institutionerna under våren 2019 som får i uppdrag att utveckla kurser inom ny KPU.

Mars 2019-April 2019
Förslag på behörigheter urval till ny KPU utarbetas av Lärarhögskolans kansli skickas ut på remiss till programråd och till institutioner vid Umeå universitet. En utgångspunkt för förslaget är att urvalsgrupper kommer att skapas för ett antal strategiskt viktiga ämnen där KPU utgör enda vägen att utbilda sig till lärare vid Umeå universitet: exempelvis hem- och konsumentkunskap, samiska, specialidrott och slöjd samt att ”vissaämnen” där Umeå universitet har mycket bristfällig ämnesdidaktisk kompetens för undervisning i ämnesdidaktik, handledning av VFU och examensarbete (exempelvis datalagring, juridik) inte kommer att ingå. Ämnen där stora grupper läser inom ordinarie ämneslärarprogram, exempelvis historia och engelska, föreslås heller inte ingå i KPU. Däremot samtliga moderna språk och ytterligare ett antal ämnen förutsatt att lärosätet har ämnesdidaktisk lärarkompetens för undervisning i ämnesdidaktik och handledning av examensarbete.

Beslut om behörigheter och urval tas vid Lärarhögskolans styrelsemöte i april eller juni.

Hösten 2019-februari 2020
Utveckling av kurser/kursplaner för KPU med utgångspunkt i förslaget i figur 1 nedan med utgångspunkt i examensmålen för ämneslärarexamen med inriktning mot årskurs 7-9 och gymnasiet samt med utgångspunkt i KPU-studenters särskilda behov, vilka kan skilja sig från behov hos studenter på ämneslärarprogrammen. Stöd ges från utbildningsledare vid Lärarhögskolans kansli.

Riktlinjer för utveckling av kurser:
- Fokus i utbildningen ska vara den studerandes vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska verksamhetsinriktning mot årkurs 7-9 och gymnasiet.
- Utbildningen ska utvecklas med åtanken att den ska vara tillgänglig för studerande oavsett bostadsort och med möjlighet till fysiska träffar på campus och/eller lärcentra eller liknande.
- I utvecklingen av undervisnings- och examinationsformer ska digitala verktyg användas på ett förebildligt sätt tillsammans med andra traditionella verktyg för att nå hög undervisningsskicklighet hos studerande.
- I kursutvecklingen kan institutioner vid behov dela kurser i 7,5 hp-kurser, dock ej skapa andra kurslängder än 7,5 hp alternativt 15 hp. Vid kurser om 15 hp rekommenderas momentindelning,
- Det står kursansvarig institution fritt att i form av gästföreläsningar och/eller poängfördelning engagera fler institutioner än de som nämns i strukturförslaget nedan. Avseende poängfördelning är dock en riktlinje att antalet medverkande institutioner per 15 hp (undantaget föreslagen ämnesområdesdidaktik och VFU) ska hållas nere till max 3 institutioner per kurs.

Kursutvecklingsmedel
Medel för utveckling till kursansvariga institutioner för implementering av ny KPU 50 och 100 procent är beräknat till 175 000 kr. Medlen ska användas till uppgifterna ovan. Arbetsgruppen ska lämna förslag på hur medlen ska fördelas mellan kursansvariga och medverkande institutioner och därefter upprättas avtal mellan berörd institution och Lärarhögskolan.

Administrativa hållpunkter:
- Basdata för respektive kurs med namn, antal högskolepoäng, nivå, behörighet, klart senast 1 september 2019 (underlag för detta i samarbete med Lärarhögskolan),

UMEÅ UNIVERSITET

- Utbildningsplan för KPU 50 och 150 % beslutas om av Lärarhögskolans styrelse, september 2019 (handläggs av Lärarhögskolan),
- Programtillfällen för KPU läggs upp av Lärarhögskolan senast 1 oktober 2019 (Lärarhögskolan)
- Kursplaner beslutas om senaste december 2019 (kan senareläggas) i enlighet med Lärarhögskolans handläggningsordning för arbete med kursplaner,
- Kurstillfällen inlagda och godkända av så väl institution som fakultet senast 1 februari 2020
- Programstart ht 2020.

Stödjande dokument
Handläggningsordning för säkring av nationella examensmål vid Umeå universitet
https://www.umu.se/globalassets/fristaende-webbar/regelverk/utbildning-pa-grund--och-avancerad-niva/168---handlaggningsordning-for-sakring-av-nationella-examensmal-vid-umea-universitet-fs-1.1-1410-15.pdf

Regler för kursplaner och kurslitteraturlistor på grund och på avancerad nivå
https://www.umu.se/globalassets/fristaende-webbar/regelverk/utbildning-pa-grund--och-avancerad-niva/189---regler-for-kursplaner-och-litteraturlistor-pa-grund--och-avancerad-niva-fs-1.1292-15.pdf

Handläggningsordning för kursplaner och kurstillfällen
https://www.aurora.umu.se/enheter/lh/planering-och-uppfoljning/

Blankett/bilaga till hanteringsordning för kursplaner och kurstillfällen
https://www.aurora.umu.se/enheter/lh/planering-och-uppfoljning/

Utveckling av flexibilitet och tillgänglighet i utbildning, Anders Norberg, 2018
https://www.aurora.umu.se/enheter/lh/planering-och-uppfoljning/

Utredning, KPU, Anna-Karin Lidström Persson, 2018
https://www.aurora.umu.se/enheter/lh/planering-och-uppfoljning/

UMEÅ UNIVERSITET

Förslag till ny KPU-utbildning

Figur 1. Förslag till innehåll (reviderat efter inkomna synpunkter), kursansvariga och medverkande institutioner. Exemplet gäller KPU med 100 procents takt.

Termin och vecka	**Kurs**	**Innehåll**	**Kursansvarig**	**Medverkande**
Termin 1 Vecka 1-20	**UVK 1, 15 hp**	Skolväsendets historia, organisation och villkor Skolans värdegrund innefattande de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna inklusive jämställdhet, nationella minoriteter inklusive urfolket samerna, samt en hållbar utveckling Förebygga och motverka diskriminering Skoljuridik - introduktion Vetenskapsteori och forskningsmetodik inom det utbildningsvetenskapliga fältet Relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet Kommunikativ förmåga och språkets betydelse för lärande (språk-, skriv- och läsutveckling) inklusive ett andraspråksperspektiv	Institutionen för idé- och samhällsstudier 12 hp	Språkstudier, 3 hp
Termin 1 Vecka 1-20	**UVK 2, 15 hp**	Läroplansteori och didaktik, ämnesområdesdidaktik Utveckling och lärande Inlärningspsykologi Sociala relationer, konflikthantering och ledarskap och grupprocesser Specialpedagogik inklusive: neuropsykiatriska svårigheter och kunskaper om elevers olika språkliga behov och förutsättningar ur ett specialpedagogiskt perspektiv	Pedagogiska institutionen 12 hp	Ämnesområdesdidaktik 3 hp (ex. Estetiska ämnen, NMD, Språkstudier, Idésam) TUV (se nedan)
Termin 2 Vecka 1-20	**VFU 1, 15 hp**	Planera, genomföra, utvärdera egen undervisning	Estetiska ämnen 15 hp	Bjud in berörda ämnes- och ämnesdidaktikinstitutioner
Termin 2 Vecka 1-20	**UVK 3, 15 hp**	Bedömning och betygsättning Samarbete med hem och andra aktörer i skola, utvecklingssamtal. Ev skoljuridik-fördjupning	Institutionen för naturvetenskapernas och matematikens didaktik 11 hp	Ämnesområdesdidaktik 4 hp (ex. Estetiska ämnen, NMD, Språkstudier, Idésam)

		Systemperspektiv på skolan, inklusive kvalitetsarbete och utvecklingsarbete Ämnesområdesdidaktik inklusive metodik		
Termin 3 Vecka 1-20	**VFU 2, 15 hp**	Utvärdera elevers kunskaper. Utveckla egen undervisning och skola. Samarbete med omgivande samhälle, föräldrasamverkan	Estetiska ämnen 15 hp	Bjud in berörda ämnes- och ämnesdidaktikinstitutioner
Termin 3 Vecka 1-20	**Examensarbete, 15 hp**	Ämnesdidaktiskt inriktat		En kursplan per ämne.

Motiv för föreslagen poängfördelning:
UVK 1: Institutionen för idé och samhällsstudier uppvisar i inlämnad kompetensredovisning den starkaste lärarkompetensen inklusive den starkaste forskningsmiljön för huvuddelen av områden som ska behandlas i kursen. Även Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap anger att de har kompetens inom skolväsendets historia, organisation och villkor, skolans värdegrund innefattande de grundläggande demokratiska värderingar, mänskliga rättigheterna inkl. jämställdhet samt, vetenskapsteori och forskningsmetodik. Sammantaget anses dock den redovisade kompetensen vid Institutionen för idé- och samhällsstudier vara starkare. Institutionen för språkstudier föreslås medverka i kursen avseende de delar som rör språk, kommunikation och lärande samt avseende ett minoritetsperspektiv.

UVK 2: Pedagogiska institutionen uppvisar i inlämnad kompetensredovisning sammantaget den starkaste lärarkompetensen inklusive forskningsmiljö för huvuddelen av de områden som berörs inom kursen. Även Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap uppvisar kompetens inom delar av kursens områden, exempelvis läroplansteori, specialpedagogik, grupprocesser, ledarskap och konflikthantering. Pedagogiska institutionen och Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap har i många fall liknande och överlappande kompetenser. En faktor, utöver redovisad starkare lärarkompetens och forskningsmiljö, som ytterligare väger över för Pedagogiska institutionen är att institutionen har omfattande erfarenhet av undervisning inom ämneslärarprogrammet såväl i ämnen (idrott och samhällskunskap) som avseende utbildningsvetenskaplig kärna, bland annat den inledande kursen ”Ämneslärare som profession”. Andelen lärare med ämneslärarbakgrund är också fler vid Pedagogiska institutionen, än vid Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap. Lärarhögskolan föreslår dock att lärarkompetens vid TUV engageras för inslag i UVK 2 som rör sociala relationer och konflikthantering. Av Pedagogiska institutionens kompetensredovisning framgår inte att kompetens finns inom ledarskap vid institutionen. Skulle så vara fallet kan Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap engageras även avseende detta område.

Lärarhögskolan uppdrar till Pedagogiska institutionen att i dialog med Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap inkomma med ett förslag på poängfördelning för innehållet i kursen. Om institutionerna inte blir helt eniga om poängfördelning så beslutar Lärarhögskolans föreståndare om poängfördelning efter inhämtande av kompletterande underlag.

Undervisning i ämnesområdesdidaktik föreslås ges i en omfattning om 3 hp med engagerandet av lärare från relevanta institutioner: exempelvis Institutionen för naturvetenskapernas och matematikens didaktik (NV och matematik), Estetiska ämnen (estetiska ämnen), Institutionen för språkstudier (språkdidaktik), Institutionen för idé- och samhällsstudier (historia, religion), Pedagogik (idrott, samhällskunskap). Administrativ resurs för organiserandet av ämnesområdesdidaktiken tillkommer från Lärarhögskolan antingen i form av pengar eller personal.

UVK 3: Institutionen för naturvetenskapernas och matematikens didaktik uppvisar i inlämnad kompetensredovisning den starkaste lärarkompetensen inklusive forskningsmiljö för huvuddelen av de områden som behandlas i kursen. Även Pedagogiska institutionen och Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap redovisar kompetens inom bedömning. Samarbete med någon av dessa rekommenderas. En riktlinje är dock att antalet medverkande institutioner i varje kurs ska hållas nere, varför fler än tre medverkande (undantaget ämnesområdesdidaktik) inte rekommenderas för en kurs om 15 hp.

Undervisning i ämnesområdesdidaktik föreslås ges i en omfattning om 3 hp med engagerandet av lärare (beroende på studentgruppen) från exempelvis Institutionen för naturvetenskapernas och matematikens didaktik (NV och matematik), Estetiska ämnen (estetiska ämnen), Institutionen för språkstudier (språkdidaktik), Institutionen för idé- och samhällsstudier (historia, religion), Pedagogik (idrott, samhällskunskap). Administrativ resurs för inledande planering och organisering tillkommer från Lärarhögskolan antingen i form av pengar eller personal.

VFU: Estetiska institutionen har erfarenhet av organisation inom VFU från nuvarande KPU 50 % och flertalet av studenterna inom KPU beräknas komma från estetiska ämnen.

Examensarbete: Förslaget innebär att examensarbeten handleds och examineras på sin respektive ämnesinstitution i likhet med hur det fungerar inom ordinarie ämneslärarprogram.

Struktur

Två kurser om 15 hp föreslås ges parallellt med 50 procents takt varje termin enligt figur 2 och 3 nedan. Den som studerar på 100 procents takt läser två kurser parallellt om 15 hp per termin och når examen efter ett och halvt års studier. Den som studerar på 50 procents takt läser en kurs om 15 hp per termin och når examen efter tre års studier.

Figur 2: Nytt förslag KPU 50

År	Termin	"Kursnamn"	Hp	Vecka
År 1	Ht	UVK 1	15	v 1-20
	Vt	UVK 2	15	v 1-20
År 2	Ht	VFU 1	15	v 1-20
	Vt	UVK 3	15	v 1-20
År 3	Ht	VFU 2	15	v 1-20
	Vt	Examensarbete	15	v 1-20

Figur 3: Nytt förslag KPU 100

År	Termin	"Kursnamn"	Hp	Vecka
År 1	Ht	UVK 1	15	v 1-20
	Ht	UVK 2	15	v 1-20
	Vt	VFU 1	15	v 1-20
	Vt	UVK 3	15	v 1-20
År 2	Ht	VFU 2	15	v 1-20
	Ht	Examensarbete	15	v 1-20

UMEÅ UNIVERSITET

Tillträde

För tillträde till programmet föreslås att ämnesstudier om 90 hp eller 120 hp gäller. Eftersom kurser ska studeras parallellt för de som studerar på 100 procents takt föreslås tillträdeskrav till de ingående kurserna enligt figur 4 nedan. Förslaget innebär således att behörighetskraven för kurserna är lika för kurser som ligger parallellt.

Figur 4. Behörighetskrav till kurserna

Kurs	**Behörighetskrav**	**Nivå**
UVK 1, 15 hp	Samma som till programmet	Grund
UVK 2, 15 hp	Samma som till programmet	Grund
VFU 1, 15 hp	7,5 hp av 15 hp i UVK 1 samt 7,5 hp av 15 hp i UVK 2	Grund
UVK 3, 15 hp	7,5 hp av 15 hp i UVK 1 samt 7,5 hp av 15 hp i UVK 2	Grund
VFU 2, 15 hp	UVK 1, 15 hp; UVK 2, 15 hp; VFU 1, 15 hp samt UVK 3, 15 hp	Grund och/eller Avancerad
Examensarbete, 15 hp	UVK 1, 15 hp; UVK 2, 15 hp; VFU 1, 15 hp samt UVK 3, 15 hp	Grund och/eller Avancerad

UMEÅ UNIVERSITET

Inkomna synpunkter i remissomgång samt hur de beaktats i utarbetande av förslag

Institutionen för idé- och samhällsstudier ställer sig positiva till förslaget på kursansvar för dem i UVK 1, 15 hp då de angett i kompetensredovisningarna att de har kompetenser inom aktuella områden.

Institutionen för språkstudier anser att fördelningen av innehåll i UVK-kurserna är bättre i det remitterade förslaget. De föreslår vidare att det skapas en särskild examensarbetskurs för studerande med språk i sin utbildning. Man menar att parallella kurstillfällen inte är ett hinder för samarbete.

Institutionen för språkstudier lämnar även specifika synpunkter till innehållet. De utgår från att institutionen för Idé- och samhällsstudier kontaktar dem angående inslag om urfolket samerna i UVK 1 med utgångspunkt i området mänskliga rättigheter och diskriminering. Vidare kommenterar de förslaget att 2 hp avsätts för ”Specialpedagogik med viss inriktning mot språk-, skriv- och läsutveckling samt kunskaper om elevers olika språkliga behov och förutsättningar”. Omräknat i tid motsvarar detta 6–7 dagar. Om språket inte fungerar som ett verktyg för lärande är en stor del av skolverksamheten obegriplig och kanske bortkastad. Elever som har behov av ett omfattande stöd i svenska och som kämpar med parallell språk- och kunskapsutveckling är något som alla lärare kommer att stöta på. Detta kräver goda kunskaper både om vad som kännetecknar sådana problem och om hur stöttning kan se ut. Det är viktigt för alla lärare att kunna avgöra ifall dåliga prestationer beror på bristande språkkunskaper eller bristande ämneskunskaper för att undgå risken att bedöma språket i stället för innehållet. Detta bör lärarutbildningen förbereda dem för och alla lärare behöver kunskaper om vad det innebär att lära på ett andraspråk och hur ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt kan planeras och genomföras.

Lärarhögskolans kommentar: Utrymmet för språkvetenskapliga perspektiv avseende kommunikation och lärande inklusive specialpedagogik har utökats något i nuvarande förslag från 2 till 3 hp. I UVK 1 ingår också undervisning om minoritetsperspektiv, där Institutionen för språkstudier har god kompetens.

Institutionen menar vidare att det vore bra om det angavs vilka examensmål som skulle beaktas i respektive kurs.

Lärarhögskolans kommentar: Detta angavs i bilagan till det remissunderlag som skickades ut. Se även s. 10 nedan.

Institutionen för estetiska ämnen i lärarutbildningen ser positivt på det förslag som lagts fram och värnar om att lärarutbildning i estetiska ämnen får ses som nationell angelägenhet snarare än en lokal. De anser vidare att det bör finnas särskilda urvalsgrupper för slöjdämnena då de annars har svårare att kunna konkurrera sig in på KPU i relation till sökande från konst- och musikhögskolor. Institutionen är inte främmande för att ta ansvar i VFU-kurser framöver när en gamla KPU 50 % fasas ut. Ett förslag de ger är att växla kursansvaret för VFU-kurser med exempelvis treårsintervall. Detta för att underlätta den administrativa arbetsbelastningen samt även kunna regelbundet utveckla kurserna.

Lärarhögskolans kommentar: Särskilda urvalsgrupper för bland annat moderna språk, slöjd och hem- och konsumentkunskap kommer att övervägas, dels pga Umeå universitets nationella ansvar inom dessa ämnen (särskilt slöjd och hem- och konsumentkunskap som utöver Umeå universitet endast finns på 2-3 lärosäten i landet, dels på grund av den stora lärarbristen i regionen (gäller särskilt moderna språk).

Institutionen för naturvetenskapernas och matematikens didaktik anser sig kunna ha kursansvar för en av VFU-kurserna och UVK 3. De förslår att andra institutioner tar ansvar för den andra VFU-kursen och för examensarbetet eftersom det är mycket arbete förknippat med kursansvaret. Eftersom det nu mer inte är lika stor andel studenter med naturvetenskaplig bakgrund i KPU så är inte NMD en naturlig kursansvarig institution.

Lärarhögskolans kommentar: Nuvarande förslag bygger på att en annan institution tar kursansvar för VFU 1.

Pedagogiska institutionen vill utifrån förslagets fördelning av innehåll inte vara kursansvariga. De kan tänka sig att inkomma med förnyad kompetensbeskrivning och önskan om kursansvar om innehållet ändras. Utifrån nuvarande förslag anser sig institutionen kunna medverka i läroplansteori och didaktik samt utveckling och lärande i UVK 1 och i bedömning och betygsättning samt specialpedagogik UVK 3. Institutionen föreslår även att ämnesdidaktiken organiseras i kluster i UVK 2 och 3 – ämnesområdesdidaktik – för att hålla nere andelen medverkande parter.

Lärarhögskolans kommentar: Revideringar i strukturen har genomförts i enlighet med förslag. Läroplansteori och didaktik samt utveckling och lärande och specialpedagogik ingår numera samlat i en egen kurs (UVK 2). I kursen ingår även ämnesområdesdidaktik enligt förslag från Pedagogiska institutionen.

Gemensamt inlämnat remissvar från Pedagogiska institutionen, institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap samt institutionen för naturvetenskapernas och matematikens didaktik vill att utvecklingsarbetet med en ny KPU bromsas upp så att starten skjuts fram till ht 2020. De tror att kursansvarsfrågan kan lösas om tidsplanen förändras så att en genomtänkt revidering av det nu föreslagna innehållet hinner göras.

Lärarhögskolans kommentar: Se ovan.

Man menar att oviljan att ta sig an kursansvar kan bero på hur det föreslagna innehållet är fördelat över kurserna. Områden som är undervisningsnära, tex ämnesområdesdidaktik, bör återkomma under utbildningen i flera kurser medan innehåll som är mer av orienterade art, t ex specialpedagogiskt innehåll, kan återfinnas i en enda kurs.

Lärarhögskolans kommentar: Revideringar har genomförts i enlighet med förslag. Specialpedagogik ingår numera sammanhållet i en kurs (UVK 2).

Institutionerna aknar också delar av innehållet från den nuvarande KPU:n som exempel kan nämnas grupprocesser, kommunikativ kompetens och lärandeteorier

Lärarhögskolans kommentar: Detta har åtgärdats/förtydligats i förslaget. De områden som nämns ingår bland annat i utveckling och lärande samt inlärningspsykologi (lärandeteorier), sociala relationer, konflikthantering och ledarskap (grupprocesser). Grupprocesser har lagts till i förslaget för tydlighetens skull, likaså kommunikativ kompetens.

Vidare lyfter institutionerna behovet att i utformningen av en KPU 50 och 100 procent tänka på att ta hänsyn till att en del sökande har med sig kunskaper i vetenskapsteori och forskningsmetodik och en del inte har det.

Lärarhögskolans kommentar: Detta har inte åtgärdats i förslaget. Däremot föreslås en tonvikt avseende forskningsmetodik mot utbildningsvetenskaplig teori och metod, då väldigt få studenter även i nuvarande KPU 150 % har kompetens inom detta område.

Institutionerna föreslår även att ämnesdidaktik ska genomföras i form av ämnesområdesdidaktik i både UVK 2 respektive 3, dvs. att studenterna får sin didaktik i ämneskluster - naturvetenskapens didaktik, samhällsvetenskapens didaktik, språkdidaktik, didaktik för praktisk-estetiska ämnen.

UMEÅ UNIVERSITET

Lärarhögskolans kommentar: Åtgärdat i enlighet med förslag

Institutionerna lyfter också det olyckliga med att Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap inte kunde inkomma med kompetensredovisningar och intresseanmälan om kursansvar då institutionen har haft stort ansvar i den gamla versionen av KPU.

Lärarhögskolans kommentar: Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap har nu inkommit med en kompetensredovisning. Se ovan.

Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap har inkommit med en kompetensbeskrivning (då de inte hade möjlighet att göra de i den tidigare remissomgången) samt synpunkter på kursansvarsfrågan.

Institutionen medverkar gärna i UVK1, 2 och 3 då de bedömer att de har den vetenskapliga och pedagogiska kompetens samt professionserfarenhet för angivna områden ovan.

Intresset för eventuellt kursansvar från institutionens sida är lågt då innehållet i programmet t ex specialpedagogik återfinns i flera olika kurser.

Lärarhögskolans kommentar: Se ovan, detta har åtgärdats i nuvarande förslag.

				Kunskap och förståelse							Färdighet och förmåga													Värderingsförmåga och förhållningssätt			
Kurs	Hp	Termin	År	K 1 visa sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl brett kunnande inom ämnesstudierna huvudområde som *väsentligt (gäller gy)* fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete	K 2 visa sådana kunskaper i didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser samt visa kännedom om vuxnas lärande	K 3 visa fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forsknings metoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen	K 4 visa sådan kunskap om barns och ungdomars utveckling, lärande, behov och förutsättningar som krävs för den verksamhet som utbildningen avser	K5 visa kunskap om och förståelse för sociala relationer, konfliktha ntering och ledarskap	K 6 visa kunskap om skolväsendets organisation, relevanta styrdokument, läroplansteori och olika pedagogisk - didaktiska perspektiv samt visa kännedom om skolväsendets historia	K 7 visa fördjupad kunskap om bedömning och betygssättning	F 1 visa fördjupad förmåga att skapa förutsättningar för alla elever att lära och utvecklas	F 2 visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.	F 3 visa förmåga att ta till vara elevers kunskaper och erfarenheter för att stimulera varje elevs lärande och utveckling	F 4 visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutbildningen i övrigt	F 5 visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling	F 6 visa förmåga att identifiera och i samverkan med andra hantera specialpedagogisk a behov	F 7 visa förmåga att observera, dokumentera, analysera och bedöma elevers lärande och utveckling i förhållande till verksamhetens mål och informera och samarbeta med elever och deras vårdnadshavare	F 8 visa förmåga att kommunicera och förankra skolans värdegrund, inbegripet de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna	F 9 visa förmåga att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av elever	F 10 visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten	F 11 visa kommunikativ förmåga i lyssnande, talande och skrivande till stöd för den pedagogiska verksamheten	F 12 visa förmåga att säkert och kritiskt använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten och att beakta betydelsen av olika mediers och digitala miljöers roll för denna	F 13 visa förmåga att i den pedagogiska verksamheten tillägna sig färdigheter som är värdefulla för yrkesutövningen	V 1 visa självkännedom och empatisk förmåga	V 2 visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot elever och deras vårdnadshavare	V 3 visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling	V 4 visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och utveckla sin kompetens i det pedagogiska arbetetvisa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och utveckla sin kompetens i det pedagogiska arbetet
UVK 1	15	1	År 1			1	1		1			1							1	1	1	1				1	
UVK 2	15	1			1		1	1	1	1		1	1	1	1	1						1				1	
VFU 1	15	2			1			1			1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
UVK 3	15	2			2					2	2	1	2						1								
VFU 2	15	3	År 2		2		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		2	2	2	2	2
Ex-arbete	15	3			2	2						2												2			2

UMEÅ UNIVERSITET

Reviderad beställarmodell - interimistisk

Utgångspunkt

För att säkerställa att de utbildningar för vilka Lärarhögskolan vid Umeå universitet ansvarar är nationellt konkurrenskraftiga och håller högsta möjliga kvalitet, utgör ett optimalt nyttjande av universitetets samlade kompetens en avgörande faktor. Inför fördelning av utbildningsuppdrag inom Umeå universitets lärarprogram tillämpas därför en beställningsmodell där nedanstående riktlinjer och former för processen beslutats av Lärarhögskolans styrelse.

Beställning genomföras på följande vis:

Beställningar genomförs:

- vid nya lärarutbildningsreformer och/eller då en helt ny programutbildning eller inriktning inom ett program behöver skapas,
- vid omfattande förändringar i examensordningen på nationell nivå som föranleder större revideringar i kurs- och utbildningsstruktur,
- då uppföljningar, utredningar och utvärderingar (interna och externa enligt Umeå universitets kvalitetssystem på grund och avancerad nivå) visar att omfattade revideringar behöver göras,
- om det sker stora förändringar gällande kompetensförsörjning vid en institution.

De uppdrag som beställningen avser ska omfatta en tidsperiod som ger rimliga planeringsförutsättningar för uppdragstagaren.

UMEÅ UNIVERSITET

Beställningsprocessen olika delar och ansvarsfördelning

1) Från utarbetande av utbildnings- och/eller kursstruktur till riktad beställning

a) Förslag till utbildnings- och/eller kursstruktur (kansli) utarbetas av Lärarhögskolans kansli och ledning med utgångspunkt i examensordnings krav och mål samt utifrån resultat i genomförda uppföljningar och utvärderingar enligt ”Umeå universitets kvalitetssystem för grund och avancerad nivå” samt Lärarhögskolans handläggningsordning för kvalitetsarbetet ”Kvalitetsarbete inom Lärarhögskolan”. I det fall större utbildningsstrukturer ska revideras/skapas knyts en av programrådet utsedd referensgrupp till arbetet, som erhåller ersättning för sitt arbete.

Om det efterfrågade innehållet i kursen uteslutande går att hänföra till en institution, vilket exempelvis är fallet med ämnet spanska vid Umeå universitet, riktas beställningen därefter till denna institution (se steg d).

innehållet i kursen inte uteslutande går att hänföra till en institution erbjuds institutioner som är intresserade av att medverka att inkomma med kompetensbeskrivningar utifrån den föreslagna utbildnings- och kursstrukturen. Av kompetensbeskrivningen ska det framgå att lärarkompetensen är adekvat och står i proportion till förslaget på KPU-utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt samt forskningsmiljö i relation till kursens innehåll.

För instruktioner till kompetensbeskrivningar se bilaga 2.

c) Remissomgång (institutioner och programråd): Förslag till utbildnings- och kursstruktur inklusive förslag till kursansvariga institutioner och i förekommande fall specifika förslag på medverkande institutioner går på remiss till fakulteter, institutioner och aktuellt programråd.

För beställningar där det, baserat på forsknings- och lärarkompetens, bara finns en institution till vilken uppdraget kan gå sker ingen bred remissomgång. Avstämning om förfrågansunderlag sker dock med berörd institution samt med programråd.

d) **Beslut (Lärarhögskolans styrelse)**. Samråd om inkomna synpunkter i remissomgång sker med programrådsordförande. Därefter lägger Lärarhögskolans ledning förslag till beslut till Lärarhögskolans styrelse.

Beslut om utbildnings- och kursstruktur (beställning) samt beslut om riktad beställning, fattas av Lärarhögskolans styrelse.

UMEÅ UNIVERSITET

2) **Utarbetande av kursplaner utifrån riktad beställning (institutioner)**

Kursplaner utarbetas av kursansvariga institutioner i enlighet med beställningens specifikation. I kursplanerna ska utarbetade FSR svara mot angivna examensmål och dess progression i den matris som medföljer beställningen.

I en kortare skriftlig redogörelse som bifogas kursplanerna ska det dessutom framgå:

- en beskrivning av progression, om kursens innehåll (inklusive eventuell ämnesdidaktik) bygger vidare på annan kurs eller andra moment,
- hur valda undervisnings- och examinationsformer relaterar till förväntade studieresultat,
- redogörelse för:
  a) kursens/utbildningens forskningsanknytning,
  b) huruvida jämställdhetsperspektivet beaktats och
  3) hur eventuella internationella perspektiv beaktas, exempelvis i form av val av innehåll, kurslitteratur, undervisnings- och examinationsformer.

Förutom detta ska specifikt beskrivas:

- kursansvarig och medverkande institution(er) samt respektive institutions andel i kursen i form av högskolepoäng. Om Lärarhögskolan har särskilda krav på medverkande institutioner så anges det i beställningen. I annat fall så förväntas kursansvarig institution ta kontakt med andra institutioner för samarbete i det fall kursens innehåll av kvalitetsskäl kräver det.
- motivering kring ytterligare val av samarbete med institution(er), utöver de som Lärarhögskolans styrelse i förekommande fall stipulerat i sitt beslut, dvs. hur universitetets samlade kompetens tagits till vara. Om institutionen väljer att inte samarbeta med en institution som har specialistkompetens inom delar av kursens stipulerade innehåll (exempelvis skoljuridik) ska även detta motiveras,

3) Beredning av utarbetade kursplaner inför fastställande (kansli och programråd)

a) Inkomna förslag sammanställs av Lärarhögskolans kansli. I detta ingår särskilt att ställa samman FSR i relation till examensbeskrivningen, progression och forskningsförankring.

b) Översyn av utarbetade förslag i programråd.

c) Dialogmöte (Lärarhögskolans ledning, utbildningsledare, ordförande i programråd och institutionsrepresentanter). Dialogen syftar till att utifrån programrådens beredning diskutera eventuella oklarheter i förslaget och möjliga kompletteringar.

I det fall programrådet endast har smärre synpunkter på förslaget och Lärarhögskolans ledning i övrigt finner kursplaner och bilagda beskrivningar tillfredställande kan dialogen komma att utebli.

4) Eventuell bearbetning av förslagen (institutioner)

Mot bakgrund av resultatet från genomförda dialoger revideras förslagen av berörda institutioner. Därefter skickas dessa in till Lärarhögskolans kansli för slutgiltig beredning inför rekommendation om fastställande.

5) Beslut om fastställande av kursplaner (Lärarhögskolan, fakultet/institution)

Lärarhögskolans föreståndare fattar beslut om att rekommendera fakultet/institution att fastställa kursplanerna.

6) Uppföljning av utbildningsuppdrag (kansli)

Uppföljningar av genomförda utbildningar genomförs systematiskt och återkopplas till berörda parter enligt ”Umeå universitets kvalitetssystem på grund och avancerad nivå” samt i enlighet med Lärarhögskolans handläggningsordning för kvalitetsarbetet: ”Kvalitetsarbete vid Lärarhögskolan”.

Uppföljning av lärarkompetens inom ramen för en kurs kan ske genom stickprov.

Utifrån genomförda uppföljningar sker dialog mellan Lärarhögskolan och kursansvarig institution, där eventuella åtgärder diskuteras. Om en kurs eller del av utbildning väsentligen avviker från tidigare genomförd beställning avseende antingen innehåll eller bemanning och kompetensförsörjning och åtgärder inte vidtas enligt överenskommelse med Lärarhögskolan kan utbildningsuppdraget komma att omprövas.

Ärende p 11

Rapportering av utvecklingsarbetet inom yrkeslärarprogrammet samt förslag till beslut om ett interimistiskt råd

UMEÅ UNIVERSITET

Rapportering av utvecklingsarbete inom yrkeslärarprogrammet samt förslag till beslut om ett interimistiskt råd

Rapportering av utvecklingsarbete

Yrkeslärarprogrammet vid Umeå universitet ges sedan starten 2011 på 50 % studietakt vilket motsvarar sex terminer. Undervisningen sker på distans med ca 2-3 träffar/termin på plats vid Umeå universitet. Mellan träffarna sker undervisning och träffar via lärplattform. Skälet till vald studietakt och distansundervisning är att det stora flertalet av studenterna ofta arbetar i skolan som yrkeslärare och väljer att kombinera arbete med studier. Erfarenhetsmässigt har detta visat sig vara en kombination som fungerar men kan vara påfrestande för vissa studenter.

Vid föreståndarens beslutsmöte den 24 september 2018 beslutades att Lärarhögskolan bör genomföra en översyn av yrkeslärarprogrammet då det framkommit via undervisande lärare att revideringar av struktur och innehåll skulle vara till nytta för programmet i sin helhet.

Arbetet med översynen påbörjades i oktober 2018 enligt den uppdragsbeskrivning som medföljer som bilagor.

Arbetsgruppen som utsågs via nedanstående institutioner består av Gerd Pettersson och Robert Holmgren från Pedagogiska institutionen, Katarina Kärnebro och Per Kristmansson från institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap samt Johan Hansson och Pär Sundström från institutionen för idé och samhällsstudier. Dessa institutioner har också kursansvar för kurser inom programmet. Birgitta Wilhelmsson medverkar i arbetsgruppen som stöd från Lärarhögskolans kansli.

Arbetsgruppen har till och med februari månad, 2019

- haft 3 planeringsmöten,
- granskat samtliga kursers kursutvärderingar från 2017-2018,
- genomfört och utvärderat en programutvärdering med studenter i slutet av sin utbildning,
- genomfört och utvärderat en alumnenkät med studenter som tagit examen från yrkeslärarprogrammet under åren 2014-2018,
- genomfört och utvärderat examensmålsmatris för nuvarande kurser inom programmet,
- påbörjat en programanalys utifrån genomförd programutvärdering, alumnenkät, examensmålsmatris,
- genomfört en systematisk granskning av samtliga nuvarande kursers innehåll, förväntade studieresultat, undervisningsformer samt examinationer.

Utifrån ovan nämnda arbete kommer arbetsgruppen under våren 2019 att lämna förslag på erforderliga revideringar inom respektive kurs inom programmet. Arbetet följer således den beslutade uppdragsbeskrivningen, bilaga 1.

Förslag till beslut om ett interimistiskt råd

Under arbetet med revidering av programmet har en önskan från arbetsgruppen vuxit fram om att bilda ett interimistiskt råd för yrkeslärarprogrammet. Skälet är att yrkeslärarprogrammet idag tillhör rådet för studie- och yrkesvägledarprogrammet (SYV) men vid rådsmötena har ärenden gällande yrkeslärarprogrammet alltför ofta hamnat i skymundan för mer SYV-specifika ärenden. Arbetsgruppen upplever att ärenden gällande yrkeslärarprogrammet inte prioriterats av rådsmedlemmarna.

Arbetsgruppens föreslår därför att Lärarhögskolans styrelse beslutar att inrätta ett interimistiskt programråd för yrkeslärarprogrammet under 2019.

UMEÅ UNIVERSITET

Bilagor

1. Uppdragsbeskrivning
2. Bilaga till uppdragsbeskrivning
3. Kostnader för utveckling av ny struktur och innehåll i yrkeslärarprogrammet

UMEÅ UNIVERSITET

Uppdragsbeskrivning gällande ny struktur och innehåll i yrkeslärarprogrammet

Bakgrund

Under 1900-talets andra hälft växte yrkesutbildningen succesivt fram för att möta ökade krav på yrkeslärarnas yrkeskompetens och pedagogiska utbildning. Utbildningen omfattade år 1950 15 veckor, 1960 33 veckor för att 1973 förlängas till 40 veckor. År 2001 förlängdes utbildningen ytterligare och en examen för lärare i yrkesämnen omfattade då totalt 180 högskolepoäng (nuvarande 120 poäng).

År 2004 lämnade Rekryteringsdelegationen en rapport *Forum för rekrytering av yrkeslärare* uppgavs att de huvudsakliga hindren för öka rekryteringen av sökande till utbildningen av lärare i yrkesämnen var de då gällande tillträdes-kraven och studiefinansieringen. I rapporten föreslogs därför att utbildningen av lärare i yrkesämnen skulle förkortas och utformas med hänsyn till att den studerande redan har de nödvändiga yrkeskunskaperna. Genomgången relevant yrkesutbildning och tillägnad yrkeserfarenhet rekommenderades utgöra krav för tillträde till utbildningen. Sökandens dokumenterade yrkeserfarenhet och yrkeskunnande förordades ersätta motsvarande krav på 90 högskolepoäng inom området för examen.

Aktuellt yrkeslärarprogram hade sin första antagningsomgång 2011. Programmet omfattar 90 högskolepoäng med kurser inom utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) om 60 högskolepoäng och verksamhetsförlagd utbildning (VFU) om 30 högskolepoäng. För att vara behörig till yrkeslärarprogrammet ska studenten uppvisa dels grundläggande behörighet, dels särskild behörighet dvs. tillräckliga yrkeskunskaper i minst ett av gymnasieskolans yrkesämnen. Den särskilda behörigheten är mycket viktig eftersom det i programmet inte ingår studier i yrkesämnena. Den särskilda behörigheten utgörs av kvalificerade och relevanta kunskaper inom ett eller flera yrkesämnen som finns på gymnasieskolans yrkesprogram. UHR har fastställt kunskapskriterier, dvs definierat vad som är kvalificerade och relevanta yrkeskunskaper för vart och ett av yrkesämnena. I tidigare yrkeslärarutbildning från 2001 gavs ofta behörighet i en hel inriktning på ett yrkesprogram medan nuvarande utbildning leder till en yrkeslärarexamen med behörighet att undervisa i det eller de yrkesämnen som studenten bedömts behörig inom.

Nuvarande programstruktur och studietakt

Vid Umeå universitet har yrkeslärarprogrammet haft följande programstruktur sedan starten 2011:

6LU003 Kunskap, undervisning och lärande I (UVK) 10 hp,
6LU002 Demokrati, individ och samhälle (UVK) 10 hp,
6PE302 Pedagogiskt ledarskap, sociala relationer och konflikthantering (UVK)10 hp
6PE129 Kunskap, undervisning och lärande för yrkeslärare II (UVK) 15 hp
6PE135 Ämnesdidaktik för yrkeslärare (UVK) 10 hp,
6PE136 Profession och vetenskap för yrkeslärare (UVK) 5 hp,
6PE209 Verksamhetsförlagd utbildning för yrkeslärare (VFU) 30 hp

Den verksamhetsförlagda utbildningen om 30 högskolepoäng förläggs till en gymnasieskola med aktuella yrkesämnen.

Yrkeslärarprogrammet vid Umeå universitet ges sedan starten 2011 på 50 % studietakt vilket motsvarar sex terminer. Undervisningen sker på distans med ca 2-3 träffar/termin på plats vid Umeå universitet. Mellan träffarna sker undervisning och träffar via lärplattform. Skälet till vald studietakt och distansundervisning är att det stora flertalet av studenterna ofta arbetar i skolan som yrkeslärare och väljer att kombinera arbete med studier. Erfarenhetsmässigt har detta visat sig vara en kombination som fungerar men kan vara påfrestande för vissa studenter.

Översyn och revidering av yrkeslärarprogrammet i sin helhet

Lärarhögskolan avser att genomföra en översyn av programmet då det framkommit via undervisande lärare att revideringar av struktur och innehåll skulle vara till nytta för programmet i sin helhet. Översynen sker via uppdrag där följande delar föreslås ingå:

a) Översyn och genomgång av programmets kursutvärderingar,

b) Genomföra programutvärdering hösten 2018 samt genomgång av resultat,

c) Upprätta programanalys för programmet,

d) Lämna förslag på förändringar via programanalysen utifrån a) och b) ovan,

e) Revidera innehåll i utbildningen (struktur, kurser, kursplaner osv),

f) Revidera matris som visar hur de nationella examensmålen uppnås genom ingående kurser, i enlighet med handläggningsordning för säkring av nationella examensmål, dnr FS 1.1-1410-15. Se bilaga.

Lärarhögskolan har fått förslag på en grupp med representation från pedagogiska institutionen, institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap och institutionen för idé och samhällsstudier, som får i uppdrag att se över yrkeslärarprogrammet i sin helhet och föreslå förändringar eller revideringar. Ekonomisk kompensation kommer att betalas ut för uppdraget.

Arbetsgruppen ska följa det utvecklingsarbete som för närvarande bedrivs med avseende på KPU 50 % och 100% och överväga i vad mån den inledande UK termin som utvecklas här även kan fungera för yrkeslärarprogrammet.

Följande institutioner och personer, vilka också idag har kursansvar inom yrkeslärarprogrammet, ingår i gruppen: Gerd Pettersson och Robert Holmgren från Pedagogiska institutionen, Katarina Kärnebro och Per Kristmansson från institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap samt Johan Hansson och Pär Sundström från institutionen för idé och samhällsstudier. Gruppen utser ordförande emellan sig.

UMEÅ UNIVERSITET

Tidplan för uppdraget

Förslag är att revideringarna genomförs i kurser med start ht 2020 (för antagna hösten 2020?).

a) Översyn och genomgång av programmets kursutvärderingar, (ht 18 - vt 19 med rapportering 2019-01-25),

b) Genomföra programutvärdering hösten 2018 samt genomgång av resultat, (ht 18 - vt 19 med rapportering 2019-01-25). Genomförs med stöd av Lärarhögskolans kansli,

c) Upprätta programanalys för programmet. Genomförs med stöd av Lärarhögskolans kansli (ht 18 - vt 19 med rapportering 2019-01-25),

d) Lämna förslag på förändringar (programstruktur och ingående kurser) via programanalysen utifrån a) och b) ovan, Genomförs med stöd av Lärarhögskolans kansli (ht 18 - vt 19 med rapportering 2019-01-25)

Mitten av februari, beslut om uppföljnings- och åtgärdsplan för yrkeslärarprogrammet i Lärarhögskolans styrelse,

e) Revidera innehåll i utbildningen (kurser, kursplaner osv), (vt 19 med rapportering 2019-05-24),

f) Revidera matris som visar hur de nationella examensmålen uppnås genom ingående kurser, i enlighet med handläggningsordning för säkring av nationella examensmål, dnr FS 1.1-1410-15. (ht 19 med rapportering 2019-05-24),

Vt 19 – i juni månad - Lärarhögskolan styrelse beslutar om ny struktur och innehåll inom yrkeslärarprogrammet,

Ht 19 – ca 7 oktober – det ”nya” yrkeslärarprogrammet publiceras på webben via antagning.se/studera.nu,

Vt 20 – ca 3 februari – programkurstillfällen för kurser inom programmet publiceras.

Förslag till ekonomisk ersättning

Ekonomisk ersättning utbetalas i två omgångar.
För uppdraget (punkter a – d ovan) utbetalas ersättning enligt universitetets beslutade interndebiteringstaxa för lektorskompetens:

- Pedagogiska institutionen får en ersättning för totalt 16 klocktimmar,
- Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap får en ersättning för totalt 16 klocktimmar,
- Institutionen för idé och samhällsstudier får en ersättning för totalt 16 klocktimmar,

UMEÅ UNIVERSITET

Institutionerna fakturerar Lärarhögskolan efter rapportering 2019-01-25.

För uppdraget (punkterna e – f ovan) utbetalas ersättning utifrån föreslagna revideringar av innehåll i utbildningen. Ett kompletterande beslut om det fortsatta arbetet samt ersättning för detta kommer att fattas i ett senare skede.

Bilaga till uppdragsbeskrivning gällande ny struktur och innehåll i yrkeslärarprogrammet

Utdrag ur Högskoleförordningen, Bilaga 2, Examensordning

Studierna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan ska anknyta till kommande yrkesutövning och omfatta följande:

- skolväsendets historia, organisation och villkor samt skolans värdegrund innefattande de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna,
- läroplansteori och didaktik,
- vetenskapsteori och forskningsmetodik,
- utveckling, lärande och specialpedagogik,
- sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- bedömning och betygssättning, och
- utvärdering och utvecklingsarbete.

Nationella examensmål för yrkeslärarexamen

För yrkeslärarexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som yrkeslärare i den verksamhet som utbildningen avser. Studenten ska även visa kunskap och förmåga för annan undervisning för vilken examen enligt gällande föreskrifter kan ge behörighet.

Kunskap och förståelse

För yrkeslärarexamen ska studenten
- visa sådana kunskaper i didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt samt visa kännedom om vuxnas lärande,
- visa kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen,
- visa sådan kunskap om barns och ungdomars utveckling, lärande, behov och förutsättningar som krävs för yrkesutövningen,
- visa kunskap om och förståelse för sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- visa kunskap om skolväsendets organisation, relevanta styrdokument, läroplansteori och olika pedagogisk-didaktiska perspektiv samt visa kännedom om skolväsendets historia, och
- visa fördjupad kunskap om bedömning och betygssättning.

Färdighet och förmåga

För yrkeslärarexamen ska studenten
- visa fördjupad förmåga att skapa förutsättningar för alla elever att lära och utvecklas,
- visa förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat, för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet,
- visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt,
- visa förmåga att ta till vara elevers kunskaper och erfarenheter för att stimulera varje elevs lärande och utveckling,
- visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling,
- visa förmåga att identifiera och i samverkan med andra hantera specialpedagogiska behov,
- visa förmåga att observera, dokumentera och analysera elevers lärande och utveckling i förhållande till verksamhetens mål och att informera och samarbeta med elever och deras vårdnadshavare,
- visa förmåga att kommunicera och förankra skolans värdegrund, inbegripet de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna,
- visa förmåga att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av elever,
- visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten,
- visa kommunikativ förmåga i lyssnande, talande och skrivande till stöd för den pedagogiska verksamheten,
- visa förmåga att säkert och kritiskt använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten samt att beakta betydelsen av olika mediers och digitala miljöers roll för denna, och
- visa förmåga att i den pedagogiska verksamheten utveckla färdigheter som är värdefulla för yrkesutövningen.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För yrkeslärarexamen ska studenten
- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot elever och deras vårdnadshavare,
- visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att utveckla sin kompetens både i yrkesämnet och i det pedagogiska arbetet.

	Typ av arbete	Arbetstid	Medverkande	Kostnad	Totalkostnad
a- d i uppdragsbeskrivningen	Formera arbetet kring uppdraget Förbereda programutvärdering	2 möten x 1,5 tim	2 st från Ped inst. 2 st från TUV 2 st från Idé och samhällsstudier	2 x 3 tim Ped inst. 2 x 3 tim TUV 2 x 3 tim Idé och samhällsstudier	18 tim
	Genomgång och analys av kursutvärderingar Genomgång och analys av programutvärdering Upprätta programanalys Förslag till revideringar, ev. ny struktur för utbildningen.	10 tim		10 tim till vardera Ped inst, TUV, Idé och samhällsstudier	30 tim
e-f i upp.be.	Revidering av kurser, kursplaner Revidera matris för säkring av nationella mål gentemot kursernas FSR				

Dagens struktur, kursansvar och hp i yrkeslärarprogrammet

6LU003	Kunskap, undervisning och lärande I	10 hp	Ide`och samh	Totalt kursansvar i programmet för Ide`och samh, 20 hp
6LU002	Demokrati, individ och samhälle	10 hp	Ide`och samh	
6PE302	Pedagogiskt ledarskap, sociala relationer och konflikthantering	10 hp	Pedagogik	
6PE129	Kunskap, undervisning och lärande för yrkeslärare II	15 hp	Pedagogik	
6PE135	Ämnesdidaktik för yrkeslärare	10 hp	TUV	Totalt programansvar i programmet för TUV, 15 hp
6PE136	Profession och vetenskap för yrkeslärare	5 hp	TUV	
6PE209	Verksamhetsförlagd utbildning för yrkeslärare (VFU)	30 hp	Pedagogik	Totalt programansvar för Pedagogik, 55 hp varav 30 hp är VFU

Ärende p 12

Kursansvar inom speciallärar- och specialpedagogprogrammen

UMEÅ UNIVERSITET

Beslut om kursansvar inom speciallärar- och specialpedagogprogrammen

Bakgrund

Den 3 juli 2018 infördes nya examensmål gällande neuropsykiatriska svårigheter inom speciallärar- och specialpedagogprogrammen. Eftersom de nya examensmålen är omfattande fattade Lärarhögskolans styrelse den 5 december 2017 beslut om att genomföra en översyn av utbildningens innehåll och struktur samt att ge förslag på erforderliga anpassningar utifrån de nya förutsättningarna (Dnr FS 3.1.4-1505-17). Den 15 februari 2018 fattade Lärarhögskolans styrelse beslut om ny övergripande utbildningsstruktur, kursansvar och poängfördelning för de båda programmen för att den 25 oktober 2018 fatta beslut om programmens sista kurs, Breddningskurs 7,5 hp.

- studenter inom speciallärarprogrammet med specialisering mot matematikutveckling genomför Breddningskurs 7,5 hp inom språk-, skriv- och läsutveckling. Kursansvarig institution: Institutionen för språkstudier.

- studenter inom speciallärarprogrammet med specialisering mot språk-, skriv- och läsutveckling genomför Breddningskurs 7,5 hp inom matematikutveckling. Kursansvarig institution: Institutionen för naturvetenskapers och matematikens didaktik.

- studenter inom specialpedagogprogrammet genomför en *kombinationskurs* med inriktning mot både språk-, skriv- och läsutveckling samt matematikutveckling, 7,5 hp. *Kursansvarig institution ska utredas för att beslutas i Lärarhögskolans styrelse*.

- studenter inom speciallärarprogrammet med specialisering mot utvecklingsstörning genomför en *kombinationskurs* med inriktning mot både språk-, skriv- och läsutveckling samt matematikutveckling, 7,5 hp. *Kursansvarig institution ska utredas för att beslutas i Lärarhögskolans styrelse*.

Beredning

Lärarhögskolans kansli har berett ärendet om kursansvar för kombinationskurs/ breddningskurs 7,5 hp i samverkan med institutionen för språkstudier och institutionen för naturvetenskapernas och matematikens didaktik. Institutionerna är överens om att ge institutionen för naturvetenskapernas och matematikens didaktik kursansvar.

Förslag till beslut

Lärarhögskolans styrelse beslutar

- att ge kursansvar för kombinationskurs/ breddningskurs 7,5 hp till institutionen för naturvetenskapernas och matematikens didaktik med 4 hp och med 3,5 hp till institutionen för språkstudier som medverkande.

Bilaga: Remiss om kursansvar till berörda institutioner

UMEÅ UNIVERSITET

Expediering:
Helena Näs, institutionen för naturvetenskapernas och matematikens didaktik
Daniel Andersson, institutionen för språkstudier
Lili-Ann Kling, ordf. i programrådet för speciallärar- och specialpedagogprogrammen
Gudrun Svedberg, ordf. i programrådet för speciallärar- och specialpedagogprogrammen
Gunnar Schedin, institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap
Simon Wolming, pedagogiska institutionen
Lärarhögskolans kansli
Maria Löfgren, Lärarhögskolan
Anna Lindqvist, Lärarhögskolan
Registrator

UMEÅ UNIVERSITET

Institutionen för naturvetenskapernas och matematikens didaktik
Institutionen för språkstudier

Remiss: Kursansvar för breddningskurs, termin 3 inom Speciallärar- och specialpedagogprogrammen

Vid Lärarhögskolans styrelsemöte den 25 oktober 2018 fattades beslut om kursansvar för nya kurser under termin 3 inom speciallärar- och specialpedagogprogrammen, se bilaga.

I beslutet ingick även den sista kursen, Breddningskurs 7,5 hp, vilket innebär att

- studenter inom specialpedagogprogrammet genomför en kombinationskurs med inriktning mot både språk-, skriv- och läsutveckling samt matematikutveckling, 7,5 hp
- studenter inom speciallärarprogrammet med specialisering mot utvecklingsstörning genomför en kombinationskurs med inriktning mot både språk-, skriv- och läsutveckling samt matematikutveckling, 7,5 hp

För denna breddningskurs för specialpedagoger och speciallärare med specialisering utvecklingsstörning föreslår Lärarhögskolan att kursansvar ges till Institutionen för naturvetenskapernas och matematikens didaktik med 4 hp och som medverkande Institutionen för språkstudier med 3,5 hp. **Lärarhögskolan önskar att få synpunkter på förslaget senast måndag den 28 januari 2019. Skicka synpunkterna till kanslichef Boa.Drammeh@umu.se.**

För de andra specialiseringarna inom speciallärarprogrammet fattade Lärarhögskolans styrelse följande beslut:

- Institutionen för språkstudier ges kursansvar för kursen för speciallärare med specialisering matematikutveckling för breddningskurs 7,5 hp,
- Institutionen för naturvetenskapernas och matematikens didaktik ges kursansvar för speciallärare med specialisering språk, skriv och läsutveckling för breddningskurs 7,5 hp,

Programstruktur termin 3 för speciallärar- och specialpedagogprogrammen

Kursordning	**Kursrubrik**	**Hp**	**Kursansvarig institution**
Kurs 1	Vetenskaplig metod	7,5	Pedagogiska institutionen
Kurs 2	Examensarbete	15	Pedagogiska institutionen Inst. för språkstudier NMD
Kurs 3	Breddningskurs	7,5	Inst. för språkstudier NMD (även för kombinationskursen Ma/Språk, skriv, läs

Ärende p 13

Utlysning av Lärarhögskolans sökbara forskningsmedel 2019

UMEÅ UNIVERSITET

Utlysning av Lärarhögskolans sökbara forskningsmedel 2019

Lärarhögskolan vid Umeå universitet (LH) har årligen sedan 2010 utlyst medel för forskningstid inom det utbildningsvetenskapliga området. Rangordningen av ansökningarna har baserats på en modell som tar hänsyn till publiceringar, erhållna externa medel samt kvalitativ bedömning av forskningsplan. Nedanstående beskrivning tar upp fördelningsmodellens huvudsakliga komponenter. Föreslagna förändringar jämfört med 2018 års utlysning är gulmarkerade.

3-åriga anslag

- 8 st 3-åriga anslag om 1,2 mkr vardera, totalt 9,6 mkr (därutöver tillkommer universitets- och fakultetsgemensamma kostnader som fördelas till respektive fakultet i vanlig ordning). Fr o m 2020 planeras preliminärt utlysning av 6 st anslag/år.
- Sökande som erhållit 3-årigt anslag måste vänta 3 år innan nytt sådant anslag kan beviljas.

2-åriga anslag, endast för nydisputerade

- 4 st 2-åriga anslag om 600 tkr vardera, totalt 2,4 mkr (plus universitets- och fakultetsgemensamma kostnader), endast för nydisputerade (max 3 år sedan disputation vid sista ansökningsdatum).
- Sökande kan erhålla högst ett 2-årigt anslag.

Villkor för anslagen

- Behörig att söka är den som avlagt doktorsexamen och under senaste året fram till sista ansökningsdatum innehaft i genomsnitt minst 50 % anställning vid Umeå universitet, eller hos skolhuvudman i regionen (Västerbotten och Örnsköldsvik) som har forskningssamverkan (ska motiveras i ansökan) med Umeå universitet.
- Medlen ska nyttjas av den sökande själv för egen forskningstid. Maximalt 10 % kan användas för drift, resor, utrustning etc.
- Sökande får ha en sammantagen universitetsfinansierad forskningstid om högst 65 %, räknat per år, under perioden som anslaget får förbrukas under. Den sökande kan ansöka om lägre belopp än de angivna maxbeloppen för anslagen.
- Dispositionstid för 3-åriga anslag är 2020-2022. Högst 900 tkr kan förbrukas 2021-2022, varav högst 450 tkr 2022.
- Dispositionstid för 2-åriga anslag är 2020-2021. Högst 350 tkr kan förbrukas 2021.
- Den som har erhållit ett tidigare utlyst anslag för sökbar forskningstid med dispositionstid 2019-2021 kan endast söka 3-årigt anslag om högst 800 tkr.
- Minst hälften av de 3-åriga anslagen ska gå till sökande som haft minst 15 % grundutbildningsundervisning och/eller avlönat ledningsuppdrag (prefekt, studierektor, föreståndare, råd/kommitté eller motsvarande) inom lärarutbildning eller utbildningsvetenskap under 2016-2018. Om t.ex. prefekt arbetar delvis inom detta område gör den sökande en uppskattning av andelen. Orsaken till denna kvotering är att det är önskvärt och samtidigt svårt att rekrytera aktiva forskare till undervisnings- och ledningsuppdrag eftersom många resursfördelningssystem endast premierar forskning. Även skolundervisning av sökande lärare anställda inom skolväsendet (se nedan) kan inräknas här, eftersom LH vill stödja disputerade med anställning i skola.

UMEÅ UNIVERSITET

Forskningsplan

• Forskningsplanen bedöms utgående från LH:s definition av utbildningsvetenskap[1] ur två aspekter: kvalitet och genomförbarhet (Appendix 1).
• Två externa bedömare av forskningsplanen rekryteras utifrån förslag från LH:s forskningskommitté.

Publikationer

Endast följande kategorier av publikationer räknas:
• Vetenskaplig doktorsavhandling (sammanläggningsavhandling och monografi värderas lika).
• Vetenskaplig monografi om minst 50 sidor, där förlaget är rankat i norska listan (dvs. på nivå 1 eller 2, https://dbh.nsd.uib.no/publiseringskanaler/Forside).
• Artikel i vetenskaplig tidskrift, där tidskriften är rankad i norska listan.
• Redaktörskap för vetenskaplig antologi, där förlaget är rankat i norska listan.
• Kapitel i vetenskaplig antologi, där förlaget är rankat i norska listan.
• Vetenskaplig konferenspublikation, där förlaget är rankat i norska listan.
• Populärvetenskapliga publikationer. Endast om den sökande för varje text tydligt motiverar, i relation till både innehåll och publikationskälla, att den i första hand riktas till läsare som är inte är forskare, att texten är populärvetenskaplig samt i första hand behandlar utbildningsvetenskap. Texten behöver inte vara rankad i norska listan. Bokkapitel och artiklar ska ha ett minimumomfång på 5 sidor och böcker 50 sidor. Texter utan ISBN/ISSN nummer får inte medräknas. Texten måste i sig innehålla namngiven författare, vilket exkluderar t.ex. vissa skolverksrapporter. Sökande kan erhålla högst 1 poäng sammanlagt för populärvetenskapliga publikationer. Populärvetenskaplig text som utgår från text redovisad i någon av de vetenskapliga publikationskategorierna måste baseras på omfattande anpassningar till populärvetenskap för att tillgodoräknas.

Övriga villkor:
• Populärvetenskapliga publikationer redovisas separat i ansökningsformuläret. Information om övriga publikationer hämtar LH:s handläggare direkt från publikationsdatabasen DiVA.
• Publikation kan inte tillgodoräknas om det är en kopia, sammanfattning eller enklare omskrivning av material från licentiat- eller doktorsavhandling eller annan publikation som ska medräknas. Vetenskaplig text som utgår från material från avhandling måste innehålla väsentliga nya analyser och nya resultat för att tillgodoräknas (i annan kategori än doktorsavhandling). Därför måste den sökande ange (på anvisad plats i ansökningsformuläret) om det förekommer ”dubbelredovisade”, dvs liknande eller identiska, vetenskapliga publikationer som i DiVA redovisas flera gånger.
• Poängsättningen för publikationer görs enligt tabell 1. Viktning av Monografi, Artikel i tidskrift och Kapitel i antologi i norska listan följer riktlinjer presenterade på http://dbh.nsd.uib.no/pub/hjelp.jsp .

[1] Se: https://www.aurora.umu.se/globalassets/dokument/enheter/lh/forskning/177702_lhs-definition-av-utbildningsvetenskap-151026.pdf

UMEÅ UNIVERSITET

Tabell 1. Publikationstyper och poängbedömning

Publikationstyp	Rankning 1 i norska listan	Rankning 2 i norska listan	Populär-vetenskap
Doktorsavhandling	3 (ej rankad)	-	-
Monografi	5	8	1
Artikel i tidskrift	1	3	0,2
Redaktör antologi	1	2	-
Kapitel i antologi	0,7	1	0,2
Konferenspublikation	0,5	0,5	-

• Fraktionering vid samförfattarskap. LH förutsätter att samförfattande av publikationer utgår från riktlinjer fastställda av ICMJE, http://www.icmje.org/icmje-recommendations.pdf). Publikationspoängen divideras med antalet författare och multipliceras med en viktfaktor 1,2 för att främja samförfattarskap.
• För att ta hänsyn till hur mycket forskningstid den sökande haft under perioden för meriteringen multipliceras publikationspoäng med en vikt F=2-p/100 där p är procent forskningstid enligt bemanningsplanen. F varierar då mellan 1 (för 100 % forskningstid) och 2 (för 0 % forskningstid).
• Ansökan som endast erhåller publikationspoäng i kategorin populärvetenskap avslås.

Externa medel

• Vid tidigare utlysningar har det ibland varit svårt att avgöra om anslagen avsett forskning eller annat. Den sökande ska därför motivera att varje redovisat anslag ur finansiärens perspektiv i första hand är ett forskningsanslag, det räcker alltså inte att bara ange att anslaget använts till forskning. Detta ska göras extra tydligt för anslag från finansiär som inte primärt är forskningsfinansiär (t.ex. är Vetenskapsrådet primärt en forskningsfinansiär medan Skolverket inte är det). Finansiär ska alltid anges. Det ska anges om anslaget är öppet utlyst och erhållet i konkurrens eller ej.
• Anslaget räknas för den tidpunkt när formellt besked är erhållet, inte när anslaget förbrukas. Om t.ex. besked om anslag från Vetenskapsrådet erhölls i november 2012 och dispositionstiden för anslaget är 2013-2016 ska år 2012 anges i ansökan.
• Endast den sökandes andel av anslaget redovisas enligt följande: Vid flera sökande räknar huvudsökande 50 % av beloppet. Resterande 50 % räknas som om det fördelas lika på övriga sökande. Det är sökande som namnges i ansökan som ska redovisas, inte de som förbrukar medlen. Exempel: I ansökan ingår huvudsökande HH, medsökande MM, medsökande NN och ej namngiven postdoc. Medlen förbrukas av HH, MM, postdoc PP och forskare FF (vilken ersätter NN som fått andra uppdrag). Då kan HH, MM och NN redovisa anslaget men inte PP och FF.
• Endast andelar som var och en är minst 50 tkr redovisas. Exempel 1: Ett anslag på 2000 tkr har en huvudsökande och fyra medsökande. Huvudsökande redovisar då 1000 tkr och varje medsökande 250 tkr. Exempel 2: Ett anslag på 200 tkr har en huvudsökande och tre medsökande. Huvudsökande redovisar då 100 tkr men medsökandes andel (33 tkr) understiger beloppsgränsen 50 tkr och kan inte medräknas. Exempel 3: Ett anslag på 40 tkr har ensam sökande och kan inte medräknas eftersom det understiger 50 tkr.

UMEÅ UNIVERSITET

Poängberäkning och betygssättning

• Summan av maxbetygen för de tre meritkategorierna (publikationer, externa medel och forskningsplan) är 100.
• Vad gäller fördelning mellan de tre meritkategorierna är ett problem att det inte är säkert att det är den sökande som skrivit forskningsplanen. Det kan t.ex., vilket är tillåtet, vara en forskningsplan från en forskargrupp som den sökande ingår i. Därför bör inte denna rangordning ges alltför stor relativ vikt. Inte heller externa anslag bör ges för stor vikt, eftersom det i och med kravet ovan på att endast redovisa forskningsanslag kan bli relativt få anslag som räknas. Viktfördelningen för de 3-åriga anslagen är: Publikationer 50, externa anslag 25, forskningsplan 25.
• För de 2-åriga anslagen till nydisputerade gäller, eftersom nydisputerade har haft färre möjligheter att meritera sig utöver avhandlingen, forskningsplanen ges högre relativ vikt. Externa medel medräknas inte eftersom tidigare utlysningar visat att det för nydisputerade i huvudsak är meriter som medsökande som åberopats, vilket gett alltför stort utslag. Viktfördelningen är: Publikationer 50, forskningsplan 50. Redovisning av meriter görs på samma sätt som ovan, men rangordning görs i separat tabell för nydisputerade. Nydisputerad sökande som inte erhåller anslag från denna utlysning räknas då istället automatiskt som sökande den ordinarie utlysningen.
• En extern bedömargrupp (2 personer) gör den kvalitativa granskningen av forskningsplanerna som ingår i ansökningarna enligt Appendix 1.
• För att betygssättningen för publikationer och externa anslag ska vara jämförbar med betygsättningen för forskningsplanen bör även den senare vara relativ. De forskningsplaner som bedöms vara inom det utbildningsvetenskapliga området och bedöms ha tillräckligt hög kvalitet rangordnas av en bedömargrupp så att den lägst rankade godkända forskningsplanen ges betyget 0 och den högst rankade ges betyget 25. De övriga forskningsplanerna ges betyg 0-25 (flera planer kan ges samma betyg).
• Vid lika poäng beaktas först publikationspoäng och därefter forskningsplanens poäng.

Övrigt

• Meriter räknas över samma tidsperiod som vid VR-ansökningar, dvs. åtta år. För att förenkla datahantering inräknas meriter från året för ansökan plus de åtta föregående kalenderåren, vilket för denna utlysning är 2011-2019.
• Sökande ansvarar själv för att föra in publikationsdata i DiVA samt övrig information i ansökan på ett korrekt sätt. Felaktigt införd information som gynnar den sökande medför att hela ansökan avslås, se Appendix 2.
• I utlysningen läggs för uppföljning in ett villkor om redovisning som inkluderar bl.a. hur medlen förbrukats och vad det resulterat i.
• Beviljandegraden ska inte överstiga 50% inom någon av de två anslagskategorierna.

Tidsplan

6/2 Beslutsrekommendation om utlysning från LH:s forskningskommitté
19/2 Beslut om utlysning av LH:s styrelse
25/2 Utlysning
22/5 Deadline för ansökan och inrapportering till DiVA
10/6 Utskick av DiVA-utdrag till sökande
18/6 Alla eventuella korrigeringar i DiVA klara
23/8 Extern bedömning klar

UMEÅ UNIVERSITET

9/9 Beslutsrekommendation om fördelning från LH:s forskningskommitté
19/9 Fördelningsbeslut av LH:s styrelse

Beslutsförslag

LH:s forskningskommitté rekommenderar LH:s styrelse att fastställa riktlinjerna i detta dokument avseende utlysning och bedömning av ansökningar om forskningsmedel.

UMEÅ UNIVERSITET

Appendix 1: Anvisningar för bedömning av projektplaner som ingår i ansökningarna till Lärarhögskolans sökbara forskningsresurs inom utbildningsvetenskap.

En extern bedömargrupp (2 personer) gör den kvalitativa granskningen av projektplanerna som ingår i ansökningarna. Betygssättning görs med en förenklad version av Vetenskapsrådets bedömning av vetenskaplig kvalitet på projektansökningar. Bedömningen görs utifrån två av de fyra kriterier som VR använder sig av, ”projektets vetenskapliga kvalitet” och ”genomförbarhet”, men med en förenklad betygsskala. Vetenskapsrådets kriterium om nytänkande och originalitet utgår i denna förenklade bedömning och ”sökandes kompetens” bedöms genom publikationer och externa anslag.

Projektets utbildningsvetenskapliga kvalitet

Projektplanens utbildningsvetenskapliga kvalitet bedöms i en 4-gradig skala (0-3). Frågor relevanta att ställa till projektplanen är: Är det föreslagna projektet tydligt, välmotiverat och övertygande? Är problemdefinitionen, de föreslagna åtgärderna och forskningsöversikten väl beskriven? Är valen av forskningsmetod, infrastruktur, utrustning och fältarbete ändamålsenliga? Är forskningsplanen utbildningsvetenskaplig enligt LH:s definition? Om och endast om svaret på den sista frågan är nej så ges betyg 0 oavsett ansökans övriga kvaliteter.

Betygsskala utbildningsvetenskaplig kvalitet

Betyg	Beskrivning
3	Stark ansökan med försumbara svagheter
2	God ansökan med mindre svagheter
1	Ansökan innehåller tydliga svagheter
0	Uppfyller ej LH:s definition av utbildningsvetenskap

Genomförbarhet

Projektplanens beskrivning av genomförbarhet bedöms i en 4-gradig skala (0-3). Frågor relevanta att ställa till projektplanen är: Är projektet vetenskapligt och tekniskt genomförbart? Är tidsplanen realistisk? Har projektet tillgång till andra nödvändiga resurser? Är forskningsmiljön lämplig för att genomföra det föreslagna projektet?

Betygsskala genomförbarhet

Betyg	Beskrivning
3	Genomförbart
2	Troligen genomförbart, men mindre oklarheter eller invändningar föreligger
1	Tveksam genomförbarhet, tydliga oklarheter eller invändningar föreligger
0	Forskningsplanen är ej genomförbar

Betygssumman för de båda kriterierna och från de båda bedömarna läggs samman (max 12 p, min 0 p) och görs relativ där den högst rankade ges betyget 25 och den lägst rankade godkända forskningsplanen ges betyget 0. De övriga forskningsplanerna ges betyg 0-25 (flera planer kan ges samma betyg). Ansökan med en forskningsplan som erhåller betyget 0 i minst en av de två kategorierna ovan avslås, i detta fall ska granskarna skriftligen motivera varför ansökan erhållit betyg 0.

UMEÅ UNIVERSITET

Appendix 2. Hantering av felaktigt införande av publikationer i ansökan

Avsikten med ansökans utformning är att den både ska vara lätt att fylla i och granska och att systemet för bedömning ska vara genomskinligt. Den bygger också på att det är den sökande själv som ansvarar för att undersöka nivåplacering för sina publikationer och föra in dem på ett korrekt sätt i DiVA och i ansökan. Det skulle förlänga handläggningstiden betänkligt om det var upp till handläggaren/-arna att granska varje publikation och justera eventuella felplaceringar.

Då LH fortsättningsvis använder denna modell för fördelning av medel är det viktigt att de sökande har förtroende för modellen och granskningen av ansökningarna. Frågan om hur vi ska hantera felaktigt angivna publikationer är komplicerad. Det handlar ytterst inte om bestraffning utan om de signaler som vi ger sökande inför nästa ansökningsomgång. Det kan inte ses som acceptabelt att chansa och se om man kan komma förbi systemet och hoppas att man får igenom publikationer som man själv (kanske med rätta) anser ska ha en viss rankning. En mjuk linje där endast felaktigt införda publikationer bortdöms kan leda till ett större granskningskrav. En hårdare linje där hela ansökan stryks ger signaler om att det är upp till sökande att se till att ansökan är korrekt, vilket underlättar handläggningen, men kan skapa missnöje hos dem som eventuellt får sin ansökan bortdömd.

LH håller en medelhård linje och stryker ansökningar som har felaktigt angivna uppgifter som medför att personen får högre meritpoäng. Om den felaktiga uppgiften medför en lägre meritpoäng räknas den på den låga nivån, även om det i sig också är ett fel begånget vid införandet. Det innebär att personen får en lägre poäng än den är berättigad till. På så sätt varken gynnas eller bestraffas man av misstaget. Förhoppningen är att denna lösning leder till att de som ansöker om medel vinnlägger sig om att föra in sina publikationer korrekt.

Text till missiv och i ansökansformulär

Följande text (och den engelska översättningen) inkluderas i missiv och ansökningsformulär:

”OBSERVERA! Sökande ansvarar själv för att föra in sina publikationer samt övrig information i ansökan på ett korrekt sätt enligt anvisningarna. Felaktigt införd information som gynnar den sökande medför att hela ansökan avslås. Kontakta gärna LH:s forskningshandläggare om något är oklart.”

“NOTE! Applicants are themselves responsible for registering their publications and other information in the application correctly according to the instructions. Incorrectly entered information that benefits the applicant means that the entire application is rejected. Please contact LH’s research administrator if something is unclear.”

Ärende p 14

Komplettering av utseende av ledamöter till programråden för speciallärar- och specialpedagogprogrammet samt ämneslärarprogrammet

UMEÅ UNIVERSITET

Komplettering av utseende av ledamöter till programråden för speciallärar- och specialpedagogprogrammet samt ämneslärarprogrammet vid Lärarhögskolan

Förslag till beslut
Styrelsen för Lärarhögskolan föreslås besluta

- att för perioden 2019-01-01–2021-12-31 utse Gunnar Sjöberg, institutionen för naturvetenskapernas och matematikens didaktik, samt Anneli Nielsen, institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap, till ledamöter i **programrådet för speciallärar- och specialpedagogprogrammet**,

- att för perioden 2019-01-01-2019-06-30 utse Lili-Ann Kling, institutionen för naturvetenskapernas och matematikens didaktik, till ledamot i **programrådet för speciallärar- och specialpedagogprogrammet**, *samt*

- att för perioden 2019-01-01–2021-12-31 utse Erik Sigurdson, institutionen för estetiska ämnen, till ledamot i **programrådet för ämneslärarprogrammet**.

Bakgrund
Lärarhögskolans styrelse har utsett ledamöter till programråden vid Lärarhögskolan. När programrådet för speciallärar- och specialpedagogprogrammet utsågs var det inte klart med alla ledamöter och det behöver därför kompletteras med två ledamöter. Programrådets nya ordförande har även uttryckt önskemål om att förra ordföranden utses som ledamot i rådet under en övergångsperiod.

Även programrådet för ämneslärarprogrammet behöver kompletteras med en ledamot som har särskild kompetens inom kompletterande pedagogisk utbildning (KPU). På sikt är tanken att KPU ska bilda ett eget programråd, men tills vidare ingår KPU i programrådet för ämneslärarprogrammet.

Beredning
Ärendet har beretts av Lärarhögskolans kansli och ledning.

Föredragande
Boa Drammeh

Expedieras till
Berörda ledamöter och deras prefekter
Lärarhögskolans ledning och kansli
Humanistisk-, samhällsvetenskaplig- och teknisk-naturvetenskaplig fakultet
Umeå studentkår
Registrator

Kopia för kännedom
Medicinsk fakultet

Ärende p 15

Handlingsplan med anledning av kollegial granskning av Lärarhögskolan

Dokumenttyp
Maria Löfgren
maria.lofgren@umu.se
090-786 65 89

FS 1.1-299-19

UMEÅ UNIVERSITET

Missiv: Handlingsplan med anledning av kollegial granskning av Lärarhögskolan

Bakgrund

Enligt Umeå universitets kvalitetssystem för utbildning på grund- och avancerad nivå ska en audit genomföras årligen enligt ett rullande schema så att varje fakultet, Lärarhögskolan och en förvaltningsenhet granskas vart sjätte år via en kollegial audit. Auditen innebär enligt kvalitetssystemet (dnr FS 1.1-220-17)"en kollegial granskning av hur en fakultet, Lärarhögskolan eller utvalda förvaltningsenheter organiserar, stödjer och kvalitetssäkrar utbildningen. Syftet är att både de utvärderade och utvärderarna ska tillägna sig nya kunskaper och perspektiv som kan bidra till verksamhetens utveckling". Auditen genomförs av en auditgrupp som utses av Utbildningsstrategiska rådet

Universitetets kvalitetssystem rekommenderar att två teman ingår i auditen: *organisation av och stöd för utbildning* samt *kvalitetsarbete för utbildning*. Inom ramen för dessa teman framförde Lärarhögskolans ledning önskemål om att granskningsgruppen särskilt skulle fokusera på relationen mellan Lärarhögskolans ledning, kansli och programråd. Frågor som ledningen önskade få belysta var exempelvis vilket stöd som programråden behöver från kansliet, vilka dialoger som behövs mellan programråd och ledning, kopplingen mellan programråd och institution samt återkoppling och kommunikation mellan olika nivåer. Lärarhögskolans ledning framförde även önskemål om att auditen särskilt skulle omfatta programrådet för ämneslärarprogrammet och programrådet för speciallärar- och specialpedagogprogrammen.

Rapport från granskningen återfinns i bilaga 2. Lärarhögskolan har utarbetat ett förslag till handlingsplan med förslag till åtgärder utifrån de rekommendationer som ges i rapporten. Status på de aktuella åtgärderna anges i grönt (åtgärdat), gult (pågående) och rött (problematiskt).

Beredning

Ärendet har beretts av Lärarhögskolans ledning och kansli. Avrapportering av pågående arbete har även genomförts i Lärarhögskolans styrelse (oktober 2018) samt i Umeå universitets utbildningsstrategiska råd under ledning av vice-rektor Heidi Hansson hösten 2018.

Beslut

Lärarhögskolans styrelse beslutar att:

- fastställa förslag till åtgärdsplan

Bilagor:
Bilaga 1: Handlingsplan med anledning av kollegial granskning
Bilaga 2: Auditrapport 2018

UMEÅ UNIVERSITET

Handlingsplan med anledning av auditgranskning av Lärarhögskolan 2018

Auditrapportens rekommendationer	**Kommentar och åtgärd Lärarhögskolan**	**Status**
TEMA 1: Tankar om Lärarhögskolans organisation av och stöd för utbildning a) Tydlighet och transparens i ansvar, beslutsfattande och kommunikation.		
Utveckla formerna för kommunikation vertikalt inom Lärarhögskolan och horisontellt mellan institutioner som är delaktiga i lärarutbildningen.	Se förslag nedan.	
Implementera årliga institutionsdialoger (samt se över i vilken mån programrådsordförande kan vara delaktiga i dessa).	Sedan januari 2018 genomförs dialoger årligen systematiskt enligt Lärarhögskolans nyligen uppdaterade handläggningsordning för arbete med Umeå universitets kvalitetssystem för utbildning på grund- och avancerad nivå. Vid dialogerna behandlas 1) uppföljnings- och kvalitetsarbete, 2) bemanning och kompetensförsörjning, 3) övriga frågor relaterade till forskning och utbildning. Bedömningen är att programrådsordförande inte har utrymme för att närvara vid dessa dialoger, då de inte har utrymme för detta inom ramen för sina förordnanden. Ett förslag är att programrådsordförande deltar endast om det finns särskilda skäl.	
Skapa former för mötesplatser/fora som främja kommunikation, engagemang och delaktighet för lärarutbildningen bland lärarutbildare.	Följande mötesplatser/fora har införts: 1) En temadag per termin införs för lärarutbildare. Hösten 2018 hålls en dag om den utbildningsvetenskapliga kärnan. Våren 2019 planeras ytterligare en uppföljande dag om	

I auditrapporten framkommer också följande förslag på en framtida temadag: ”Initiera en temadag om vad som utmärker en god lärare”.	utbildningsvetenskaplig kärna med fokus på språk och skrivande. 2) Vid dialog med programrådsordförande hösten 2018 bestämdes också att särskilda mötesforum ska skapas en till två gånger per år (beroende på behov) för kursansvariga institutioner i respektive program. Utöver detta finns VFU-nätverksmötet som engagerar såväl lärarutbildare som samordnare i kommunerna. Nätverket har möten en gång per termin och olika former av dialoger och konferenser.	
Förtydliga ansvarsfördelningen i Lärarhögskolans instruktion avseende a) samverkan, b) kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning. ”Auditgruppen föreslår att det anges tydligt att det är styrelsen som har det strategiska ansvaret för Lärarhögskolan och dess utveckling. Auditgruppen menar att det bör vara tydligt att det är styrelsen ansvar att följa upp att kvalitet säkerställs i utbildningens genomförande samt i dess vetenskapliga och professionsanknutna innehåll och progression. Auditgruppen föreslår att det anges tydligt att det är föreståndaren/rektorn som har det operativa ansvaret för att leda Lärarhögskolan. Auditgruppen menar att det bör framgå tydligt att det i den operativa ledningen ingår ett samlat ansvar för utbildningens kvalitet och genomförande samt av utbildningens vetenskapliga och professionsanknutna innehåll och progression. I den operativa ledningens uppgift bör det ligga att initiera och driva utveckling, följa upp, utvärdera och återkoppla.”	Detta framgår redan av Lärarhögskolans instruktion, men kommer att tydliggöras ytterligare enligt auditgruppens förslag vid nästa revidering.	

Översyn av styrdokument: a) integrera ”Kvalitetssystem för Lärarhögskolan” samt ”Kvalitetsarbete inom Lärarhögskolan” b) förtydliga var huvudansvaret för programmen ligger i kommunikationen, c) gör styrdokument mer lättillgängliga i webstrukturen, d) förtydliga och konkretisera vad som avses med formuleringen (i Kvalitetsarbete inom Lärarhögskolan) programråden är ”basen i Lärarhögskolans kvalitetsarbete”.	a) Åtgärdas inte då auditgruppen refererar till samma dokument, bara i olika versioner. Gällande handläggningsordning är: ”Kvalitetsarbete inom Lärarhögskolan, b) se övriga förslag, c) genomfört 2018, d) genomförs nästa gång handläggningsordningen revideras.	a b c d
TEMA 1: Tankar om Lärarhögskolans organisation av och stöd för utbildning b) Programrådens roll, ansvar och uppdrag		
Förtydliga programrådsordförandens roll, mandat samt deras tids- och resursfördelning. - används samma ord för den person som leder programrådet, idag ”programrådsordförande”, - överväg om ”programsamordnare” är en lämpligare benämning (så länge man inte har större formellt ansvar och större formella befogenheter än man har idag).	- från 2019 utökas omfattningen av programrådsordförandes uppdrag i tid, för att säkerställa att uppdraget (som är mer omfattande nu än när LH: inrättades bl.a. på grund av de ökade kraven på kvalitetsarbete och uppföljning), kan genomföras på ett adekvat vis, - genomgång av styrdokument och hemsida i syfte att korrigera eventuella felaktigheter - Lärarhögskolans ledning föreslår att begreppet programrådsordförande används även fortsättningsvis då begreppet samordnare mer har en administrativ karaktär vilket inte stämmer med programordförandes uppgifter såsom de definieras i styrdokument.	

Nyttja programanalyser som styrinstrument och vara tydlig med programråden hur programanalyserna processas och leder till åtgärd och utveckling inom ramen för kvalitetsarbetet.	Genomfört, se ”Kvalitetsarbete inom Lärarhögskolan”.	
Se över reglerna för fakultetsrepresentation i programråden så att råden får en utformning och sammansättning som bäst stödjer programrådens arbete och utveckling. Samtliga ledamöter i programråden ska ha god kunskap om respektive program samt att detta beaktas när programråden utses.	Genomfört i och med förtydligande instruktioner avseende detta till fakulteter våren 2018.	
Programrådens ordförande kan vara föredragande för Lärarhögskolans styrelse i relevanta fall.	Genomförs, men endast i begränsad utsträckning i särskilt relevanta fall där programrådsordförandenas sakkunskap krävs.	
Tydliggör kopplingen till och samverkan mellan ledning och kansli och å ena sidan och programråd å den andra sidan, ex. genom att varje programråd tilldelas en utpekad kansliresurs.	Varje programråd har numera var sin ansvarig utbildningsledare. Dialoger mellan ledning och programrådsordförande har intensifierats genom att ytterligare en dialog införs årligen för att återkoppla från genomförda institutionsdialoger samt för att stämma av kring arbetet med Uppföljnings- och åtgärdsplanen. Även ansvarig utbildningsledare medverkar vid denna dialog. Lärarhögskolan har också sett över och förstärkt sina rutiner för introduktion av nya programråd (implementeras januari 2019 genom en särskild introduktionsdag).	
Tydliggör betydelsen av studentrepresentation i råden, i de fall representation saknas.	Genomförs i årliga kvalitetsdialoger med studentföreningen UmPe.	
Benämn anteckningarna från Lärarutbildningsråd och programråd ”minnesanteckningar”, inte ”protokoll” för att tydliggöra att råden är beredande organ.	Genomförs enligt förslag.	

TEMA 2: Tankar om Lärarhögskolans organisation av och stöd för utbildning a) Utbildningsuppdrag och kursinnehåll		
Förtäta dialog mellan ”beställare” och ”utförare”.	Se ovan angående årliga institutionsdialoger.	
Överväg ett alternativt tillvägagångssätt vid fördelning av utbildningsuppdrag, som kan ersätta den nuvarande beställarmodellen.	Lärarhögskolans ledning föreslår att en utredning tillsätts under 2020 för att utreda och lämna förslag på en ny modell för fördelning av kursuppdrag inom Umeå universitets lärarprogram. Utredningen ska genomföras av en utredare våren 2019 i dialog med Lärarhögskolans ledning, fakulteter och institutioner. Då Umeå universitet har stora utvecklingsbehov för några av sina lärarprogram (KPU, SYV och ev Yrkeslärare) behövs en modell som gäller för fördelning av kursuppdrag i mellanperioden, innan ett nytt system är på plats. Av denna anledning har en större revidering av nuvarande beställarmodell i syfte öka effektivitet och tydlighet samt att främja förutsättningarna för samarbete mellan institutioner genomförts under 2018. Lärarhögskolans styrelse beslutade om ett reviderat system för fördelning av kursuppdrag i september 2018.	
Utveckla och tydliggör villkoren för samarbete och samverkan mellan medverkande institutioner och mellan dessa institutioner och Lärarhögskolan.	Utöver revidering i beställarmodellen (se ovan) har särskilda mötesform skapats för lärarutbildare (se ovan) och för institutioner som är kursansvariga i olika program (se ovan).	
Undersök hur rutiner kan utvecklas för att underlätta för kansliet att följa upp verksamheten.	Avhoppsanalys har utvecklats under 2018 och genomförs systematiskt årligen. Utöver detta har rutiner setts över inom kansliet så att alla har kännedom om det systematiska uppföljningsarbete som bedrivs enligt ”Kvalitetsarbete vid Lärarhögskolan”.	
TEMA 2: Tankar om Lärarhögskolans organisation av och stöd för utbildning b) VFU och didaktik		

UMEÅ UNIVERSITET

Se över samordningen av de olika utbildningarnas VFU-perioder för att underlätta administration och undvika tidsmässiga krockar.	Infört i verksamhetsplanen som ett mål. Arbete påbörjas under 2018 och fortsätter under 2019.	VP
Se över rutinerna för bedömning av VFU, mot bakgrund av att skillnader i bedömning lyftes under platsbesöket.	Infört verksamhetsplan från 2018 och arbetet pågår i anslutning till några program. Fortsatt arbete med denna fråga under 2019. Handledarutbildningen utökas för närvarande med 60 platser. Därtill genomförs ytterligare en omgång av handledarutbildning för universitetslärare under 2019.	
Se över möjligheten att reducera antalet kursplaner för VFU-kurser.	För det program som kritiken gäller (ämneslärarprogrammet) har ramkursplaner för såväl VFU II som VFU III införts.	
Se över möjligheten att endast anta till KPU för de ämneskombinationer där en god och likvärdig ämnesdidaktik inte kan säkerställas.	Riktlinjer för god och likvärdig ämnesdidaktik i samtliga program har tagits fram under 2018 och implementeras nu i respektive ämne.	
Se över möjligheten att utöka inslagen av praktisk lärarkunskap och lägga in fler moment där studenterna får möta yrkesverksamma lärare inom för-, grund-, och gymnasieskola.	Ämnesdidaktik förstärks för närvarande i ämneslärarprogrammet som ett led i arbetet med 2018 års uppföljnings- och åtgärdsplan. Arbete med fler moment där studenterna får möte praktisk lärarkunskap pågår inom flera program (bland annat grundlärarprogrammet), UVK och ämnen.	
Säkerställ att kvalitet går för önskemål om ort vid VFU-placering.	Fortlöpande arbete samt i samband med revidering av VFU-avtal våren 2019.	
TEMA 2: Tankar om Lärarhögskolans organisation av och stöd för utbildning c) Kansliets roll		

Undersök ur kansliets personal kan nyttjas på effektivast möjliga sätt i programrådens verksamhet.	En utredning pågår november 2018-januari 2019 för att se över arbetsformer och arbetsfördelning vid Lärarhögskolans kansli, särskilt på utbildningssidan i syfte att säkerställa adekvat handläggarstöd till programråd, styrelse och ledning. Varje programråd har numera en tilldelad kansliresurs i form av en ansvarig utbildningsledare. Lärarhögskolans verksamhet har förändrats kraftigt de senaste åren med utökade krav på såväl kvalitetsuppföljning som handläggning i relation till allt mer expanderande utbildningar. Därutöver finns utvecklingsbehov vad gäller utveckling av olika former av flexibla/arbetsintegrerade utbildningar och VFU. Lärarhögskolans hanterar numera en rad nationella uppdrag, sammanlagt tio, vilket ställer stora krav på såväl ledning som handläggarstöd vid kansliet. Följande nationella uppdrag hanteras via Lärarhögskolan: 1) VAL (nationell samordnare) 2) Fler vägar in (nationell samordnare) 3) Försöksverksamhet med praktiknära forskning (en av 4 nationella samordnare) 4) KPU Forskarutbildning (nationell samordnare) 5) Lärarlyftet 6) Försöksverksamhet med övningsskolor 7) Snabbspåret (inne på tredje omgången) 8) ULV 9) Nationellt ansvarig för ämneslärarutbildning i samiska och meänkieli (Institutionen för språkstudier), 10) Kulturskoleklivet (Institutionen för estetiska ämnen)	Utredning arbetsformer och arbetsfördelning vid LH:s kansli Hög prioritet! Utveckling av uppföljningssystem för externa projekt.

	Det operativa arbetet med två av uppdragen (9 och 10), genomföras av institutioner, men ställer likväl krav på handläggarstöd vid kansliet avseende såväl utbildningsledning som ekonomi. Ur ett ledningsperspektiv är bedömningen att ett uppföljningssystem behöver utvecklas för att följa utvecklingen inom dessa projekt. Ett system har utvecklats hösten 2018 och implementeras 2019.	
TEMA 2: Tankar om Lärarhögskolans organisation av och stöd för utbildning d) Genomströmning		
Genomför avhoppsanalys samt kommunicera den till samtliga.	En modell för avhoppsanalys har tagits fram under våren 2018 och genomfördes första gången hösten 2018.	
Se över rutinerna för behörighetsbedömningar.		
TEMA 2: Tankar om Lärarhögskolans organisation av och stöd för utbildning e) Studentinflytande		
Se över rutinerna för studentinflytande.	Diskuteras med UmPe.	

I auditrapportens slutdiskussion framkommer följande synpunkt: ”Vi ställer oss något tveksamma till lärarutbildningsrådets roll. Behövs verkligen den nivån medtanke på att man har endast fem programråd?”

Lärarhögskolans kommentar: Lärarhögskolans ledning instämmer i denna reflexion att för mycket fokus har legat på lärarutbildningsrådet (som haft långa möten 3-4 gånger per termin), samtidigt som kontakten mellan ledning, kansli och programråd inte har fungerat på ett fullt tillfredställande vis. Inför 2019 har därför lärarutbildningsrådet avvecklats. En dialog förs för närvarande med nuvarande programrådsordföranden om hur gemensamma forum med programrådsordförande kan organiseras för att diskutera gemensamma frågor. Ett förslag är att gemensamma möten med alla programrådsordföranden hålls en går per termin.

Under tema 2: Tankar om Lärarhögskolans organisation av och stöd för utbildning framkommer i anslutning till punkten utbildningsuppdrag och kursinnehåll framkommer också följande synpunkt:

- Se över organisation och progression inom UK, tydliggör kursstruktur och kursinnehåll i syfte att motverka fragmentisering och tydliggöra progression och likvärdighet.

Lärarhögskolans kommentar: Lärarhögskolans uppföljningar enligt upprättad handläggningsordning för kvalitetsarbete (inklusive upprättade matriser mot examensmål) samt det arbete som genomförts med självvärderingar inför UKÄ:s granskningar av Umeå universitets lärarprogram indikerar inte att progressionen inom UVK skulle vara bristande eller att utbildningen är fragmentiserad. Enstaka exempel finns, liksom inom de flesta utbildningar, men att detta skulle vara ett stort problem har LH inga indikationer på. Däremot är innehållet UVK 60 hp, som styrs av Högskoleförordningen, omfattande, mångfacetterat och tvärvetenskapligt. Att organisera UVK i en tydlig progression är en komplex utmaning för varje lärosäte som ger lärarutbildning. För att säkerställa kontinuitet och progression genomförs därför systematiskt uppföljningar och utvärderingar enligt ”Kvalitetsarbete vid Lärarhögskolan”. Eventuella brister uppmärksammas och ligger till grund för revideringar.

Auditgruppen har i sin granskning inte tagit del av vare sig kursplaner för lärarprogrammen, upprättade matriser gentemot examensmål eller resultatet av de systematiska uppföljningar och utvärderingar som genomförs av Umeå universitets lärarutbildningar i sin granskning, vilket är en brist. Granskningsrapporten med de åsikter som uttrycks bygger på intervjuer med enstaka institutionsföreträdare. Lärarhögskolans analys är att synpunkterna i första hand är ett uttryck för att kunskaperna om innehållet i UVK och dess progression inte är fullt kända bland alla institutioner som undervisar i UVK. Särskilda temadagar om UVK har därför införts (se ovan) för att informera om innehållet i de olika UVK-kurserna, vad som framkommer i uppföljningar och utvärderingar men också för diskussion om innehåll och progression i utbildningen.

Enligt genomförda uppföljningar och utvärderingar utgör för närvarande följande områden utvecklingsområden inom UVK:

- Bedömning och betygssättning. Här efterfrågar studenterna i samtliga program ytterligare fördjupning trots att området är relativt omfattande i Umu:s utbildningsvetenskapliga kärna,
- Specialpedagogik, trots den förstärkning som gjordes för ett par år sedan i form av en hel sammanhållen kurs (7,5 hp) efterfrågar studenter ännu mer om specialpedagogik,
- Digitala verktyg, gäller inte bara UK utan programmen i stort,
- Ev en förstärkning av konflikthantering,
- Systemperspektivet på skolan inklusive mål- och resultatstyrning och det systematiska kvalitetsarbetet bör ev. introduceras tidigare vissa utbildningar (ämneslärare). Kontakter med vårdnadshavare behandlas, men det finns indikationer om att studenter vill ha mer av detta ev. i anslutning till VFU.

UMEÅ UNIVERSITET

Lärarhögskolan avser att arbeta vidare med dessa förslag till förändringar i dialog med programråd och kursansvariga institutioner inom UVK inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Bedömningen är dock att resultat från pågående UKÄ-utvärderingar ska inväntas innan ett revideringsarbete påbörjas.

UMEÅ UNIVERSITET

AUDIT AV LÄRARHÖGSKOLAN VID UMEÅ UNIVERSITET

En kollegial granskning av kvalitetsarbetet inom utbildning på grund och avancerad nivå

UMEÅ UNIVERSITET

Innehåll

Bakgrund ... 3

Audit av Lärarhögskolan ... 3

Lärarhögskolans organisation av och stöd för utbildning ... 4

- Styrelse ... 5
- Föreståndare/rektor ... 6
- Biträdande föreståndare/biträdande rektor ... 6
- Kansli/kanslichef ... 6
- Lärarhögskolans ledningsgrupp ... 7
- Lärarutbildningsrådet ... 7
- Programråd/programrådsordförande ... 7

Tema 1. Tankar om Lärarhögskolans organisation av och stöd för utbildning – synpunkter och rekommendationer ... 8

- Tydlighet och transparens i ansvar, beslutsfattande och kommunikation ... 9
  - Auditgruppens rekommendationer ... 9
- Programrådens roll, ansvar och uppdrag ... 11
  - Auditgruppens rekommendationer ... 12

Tema 2. Tankar om Lärarhögskolans kvalitets-arbete för utbildning– synpunkter och rekommendationer ... 14

- Utbildningsuppdrag och kursinnehåll ... 14
  - Auditgruppens rekommendationer ... 16
- VFU och didaktik ... 16
  - Auditgruppens rekommendationer ... 17
- Kansliets roll ... 18
  - Auditgruppens rekommendationer ... 18
- Genomströmning ... 18
  - Auditgruppens rekommendationer ... 18
- Studentinflytande ... 19
  - Auditgruppens rekommendationer ... 19

6. Avslutande kommentarer ... 19

UMEÅ UNIVERSITET

Bakgrund

Enligt Umeå universitets kvalitetssystem för utbildning på grund- och avancerad nivå (dnr FS 1.1-220-17) ska en audit genomföras årligen enligt ett rullande schema så att varje fakultet, Lärarhögskolan och en förvaltningsenhet granskas vart sjätte år.

Auditen innebär enligt kvalitetssystemet ” en kollegial granskning av hur en fakultet, Lärarhögskolan eller utvalda förvaltningsenheter organiserar, stödjer och kvalitetssäkrar utbildningen. Syftet är att både de utvärderade och utvärderarna ska tillägna sig nya kunskaper och perspektiv som kan bidra till verksamhetens utveckling.”

Universitetets kvalitetssystem rekommenderar att två teman ingår i auditen: *organisation av och stöd för utbildning* samt *kvalitetsarbete för utbildning*. Auditen ska genomföras av en auditgrupp som utses av Utbildningsstrategiska rådet. I auditgruppen ska representanter från olika delar av verksamheten ingå. Representanterna företräder ett antal roller och funktioner vilka specificeras i kvalitetssystemet.

Formerna för och genomförandet av audit beskrivs närmare i kvalitetssystemets bilaga 10.

Audit av Lärarhögskolan

Hösten 2017 har en audit av Lärarhögskolan genomförts. I samråd med ledningen för Lärarhögskolan beslutades att de två teman som rekommenderas i kvalitetssystemet skulle ingå i auditen. Inom ramen för dessa teman framförde Lärarhögskolans ledning önskemål om att auditgruppen särskilt skulle fokusera på relationen mellan Lärarhögskolans ledning, kansli och programråd. Frågor som ledningen önskade få belysta var exempelvis vilket stöd som programråden behöver från kansliet, vilka dialoger som behövs mellan programråd och ledning, kopplingen mellan programråd och institution samt återkoppling och kommunikation mellan olika nivåer. Lärarhögskolans ledning framförde även önskemål om att auditen särskilt skulle omfatta programrådet för ämneslärarprogrammet och programrådet för speciallärar- och specialpedagogprogrammen.

I auditgruppen för auditen av Lärarhögskolan ingick:

F d prodekan Staffan Andersson
Universitetslektor Anders Berglund
Universitetslektor Bent Christensen
Kanslichef Jeanette Dareblom
Utbildningsledare Nils Eriksson (ordförande)
Rektors samordnare Malin Larsson
Prodekan Sara de Luna
Utredare Åsa Rudehäll (sekr)
Studerande Beatrice Wallgren
Universitetslektor Katarina Winka

Auditgruppen har tagit del av ett antal underlag. De styrdokument som auditgruppen har utgått ifrån är i huvudsak de som fanns tillgängliga per den 7 och 10 november, det vill säga vid tidpunkten för samtalen. Auditgruppen har i viss mån förhållit sig till styrdokument som

tillkommit efter samtalen, i huvudsak dokumentet Kvalitetsarbete inom Lärarhögskolan (fastställd 2016-02-25, reviderad 2017-12-05, senaste version är ej diarieförd, på webben kallad Handläggningsordning kvalitetsarbete vid LH). Auditgruppen noterar att flera av de utmaningar och utvecklingsområden som kommit upp i samtal med informanter liksom de rekommendationer som lämnas i denna rapport redan har adresserats i det dokumentet. Auditgruppen ser också att så är fallet med Lärarhögskolans verksamhetsplan för 2018. Även om det kan uppfattas som onödigt att ge rekommendationer som uppmärksammats av Lärarhögskolans ledning under tiden auditen genomförts, väljer auditgruppen att behålla dessa då gruppen anser att det ger en mer heltäckande och rättvisare bild av auditen.

Auditgruppen har även genomfört samtal med studenter och personalkategorier inom och med anknytning till Lärarhögskolan. De personalkategorier som deltog i samtalen var Lärarhögskolans ledning, kanslipersonal, programrådsordföranden, studierektorer, prefekter och lärare. Tre studenter deltog i samtalen, samtliga studerande vid ämneslärarprogrammet vilket bör beaktas då resultaten tolkas. Auditgruppens frågebatteri delgavs Lärarhögskolans ledning cirka fyra veckor innan samtalen. Lärarhögskolans ledning vidareförmedlade frågorna till dem som skulle delta i samtalen.

Under samtalen ställde auditgruppen frågor om till exempel deltagarnas syn på organisation och ansvar för kvalitetsfrågor, deras syn på olika verktyg för kvalitetsarbete, informationsvägar och delaktighet. Samtalen berörde såväl styrkor som hinder och svagheter. Samtalen varade 45 minuter vardera. Under auditgruppens samtal med informanterna delgav några grupperingar tankar och synpunkter även inom områden som inte direkt ingick i auditgruppens frågebatteri. Auditgruppen såg positivt på att få ta del av dessa synpunkter och fastän de kunde ligga utom auditens huvudteman har auditgruppen inkluderat dem i sin rapport, eftersom gruppen bedömde att de kunde vara värdefulla för Lärarhögskolans ledning att ta del av.

I denna rapport sammanfattar auditgruppen sina reflektioner och intryck av de olika underlagen och av samtalen som genomfördes under auditen. I rapporten ger auditgruppen också Lärarhögskolan ett antal rekommendationer som gruppen hoppas kan tjäna som stöd i det fortsatta utvecklingsarbetet. Rapporten baseras i huvudsak på de synpunkter som framfördes under samtalen vilket också är den i kvalitetssystemet angivna formen för audit. Auditgruppen överlåter i och med denna rapport till Lärarhögskolan att analysera materialet vidare och avgöra vilka åtgärder som bör vidtas.

Rapporten är strukturerad efter följande huvudteman: 1) Tankar om Lärarhögskolans organisation av och stöd för utbildning och 2) Tankar om Lärarhögskolans kvalitetsarbete för utbildning. Även om det inte finns någon tydlig gräns mellan dessa, hoppas auditgruppen att denna uppdelning kan underlätta för läsaren.

Lärarhögskolans organisation av och stöd för utbildning

Lärarhögskolan vid Umeå universitet är en universitetsgemensam centrumbildning som inrättades i sin nuvarande organisatoriska form år 2011 och som organisatoriskt är placerad direkt under universitetets rektor. I huvudsak tre av universitets fakulteter, den humanistiska, den samhällsvetenskapliga och den teknisk-naturvetenskapliga, medverkar i de kurser och utbildningsprogram som ges av Lärarhögskolan.

Liksom för övriga centrumbildningar vid Umeå universitet har rektor fastställt en instruktion (FS 1.2.1-1127-16) som bland annat reglerar Lärarhögskolans organisation. I instruktionen framgår att Lärarhögskolans syfte är att den ”ska ansvara för universitetets samlade resurser för lärarutbildning och forskning inom det utbildningsvetenskapliga området.” Instruktionen anger vidare att Lärarhögskolan ska ”samordna, utveckla och kvalitetssäkra lärarutbildning och utbildningsvetenskap vid Umeå universitet” samt ”vara en angelägenhet för hela universitetet och samverka med parter inom såväl som utanför universitetet.” Utöver instruktionen har Umeå universitets rektor fastställt *Delegationsordning för Lärarhögskolan vid Umeå universitet* (dnr UmU 100-2700-11, reviderad i juni 2016).

Internt inom Lärarhögskolan finns ytterligare styrdokument som reglerar organisation, beslutsordning och arbetsfördelning:

- *Intern delegationsordning för Lärarhögskolan vid Umeå universitet* (dnr UmU 100-2700-11)
- *Intern arbetsordning för Lärarhögskolan vid Umeå universitet* (dnr UmU 103-2725-08)
- *Kvalitetssystem för Lärarhögskolan* (dnr FS 1.1-1628-16)

Nedan följer en beskrivning av främst den del av Lärarhögskolans organisation som har betydelse för stödet till utbildningsverksamheten[1].

Styrelse

Lärarhögskolan leds av en styrelse som består av Lärarhögskolans föreståndare och biträdande föreståndare, dekan/prodekan/vicedekan från vardera den humanistiska, samhällsvetenskapliga och teknisk-naturvetenskapliga fakulteten, lärarrepresentanter, externa representanter samt företrädare för studenterna. Av *Instruktion för centrumbildningen Lärarhögskolan vid Umeå universitet* (Dnr: FS 1.2.1-1127-16) framgår att i styrelsens ansvar avseende utbildning på grund- och avancerad nivå ingår att

- ha det övergripande ansvaret för utbildningens uppläggning och organisation,
- besluta om utbildningsplaner och riktlinjer för kursplaner,
- fastställa uppdrag med tillhörande resurser till de institutioner eller motsvarande som ska genomföra utbildningsuppdrag,
- utveckla, följa upp och utvärdera utbildningen samt säkerställa att kvaliteten är tillräckligt hög, samt att
- ansvara för att utveckla samverkan med det omgivande samhället och särskilt med Lärarhögskolan vid Umeå universitets avnämare.

Lärarhögskolans styrelse har enligt Lärarhögskolans kvalitetssystem (dnr FS 1.1-1628-16) ”det övergripande ansvaret för kvalitetsarbetet inom forskning, utbildning och samverkan.”

[1] Eftersom Lärarhögskolan är organiserad på ett sätt som avviker från fakulteternas, finner auditgruppen skäl att redogöra relativt utförligt för Lärarhögskolans organisation. Ytterligare ett skäl är att de samtal som fördes under platsbesöket påfallande ofta relaterade till hur ansvar och befogenheter är organiserade inom ramarna för Lärarhögskolans uppdrag.

Lärarhögskolans kvalitetssystem anger vidare att ”Resultaten av respektive granskande komponent återkopplas till Lärarhögskolans ledning och styrelse och ger upphov till utvecklings- och förändringsinsatser.”

Föreståndare/rektor

Den dagliga verksamheten vid Lärarhögskolan ska enligt instruktion ledas av en föreståndare som tituleras rektor. Lärarhögskolans rektor är enligt Lärarhögskolans kvalitetssystem operativt ansvarig för högskolans kvalitetsarbete.

Rektorn är ordförande för Lärarhögskolans styrelse. Var tredje vecka håller Lärarhögskolan rektors beslutsmöte. I rektors beslutsmöten deltar rektor, biträdande rektor, kanslichef samt student- och doktorandrepresentanter. Ärenden föredras av tjänsteperson. Protokollen från Rektors beslutsmöten publiceras på webben. Rektors beslutsmöten behandlar de ärenden som Lärarhögskolans rektor beslutar om enligt *Delegationsordning för Lärarhögskolan vid Umeå universitet*. I rektors ansvar ingår att

- fatta beslut avseende verksamheten i enlighet med delegation,
- inåt och utåt företräda verksamheten,
- genomföra relevant områdes- och omvärldsanalys
- leda uppföljnings- och utvecklingsarbete
- verka internationellt, nationellt och lokalt för utveckling av verksamheten och dess förutsättningar
- leda och utveckla lokal och regional samverkan med avnämare, samt att
- kommunicera inåt och utåt om verksamheten.

Biträdande föreståndare/biträdande rektor

Vid Lärarhögskolan finns två biträdande föreståndare som tituleras biträdande rektorer. De biträdande rektorerna har till uppgift att bistå rektor för Lärarhögskolan i arbetet samt via delegation axla specifika uppgifter. Den ena av de två biträdande rektorerna har ett särskilt ansvar för utbildningsfrågor och den andra för forskningsfrågor.

Kansli/kanslichef

Lärarhögskolan vid Umeå universitet ska enligt instruktion till sitt stöd ha ett kansli som leds av en kanslichef. Instruktionen anger att kanslichefens arbetsuppgifter beslutas av rektor vid Umeå universitet efter samråd med rektor för Lärarhögskolan. Kanslichefens ansvar regleras ytterligare i styrdokumentet Intern delegationsordning för Lärarhögskolan vid Umeå universitet (dnr UmU 100-2700-11). Vid kansliet finns även andra funktioner med ett särskilt ansvar för frågor inom utbildningsområdet, t ex studievägledare, utbildningsledare och VFU-samordnare.

UMEÅ UNIVERSITET

Lärarhögskolans ledningsgrupp

Ledningsgruppen är tillsatt av Lärarhögskolans rektor. I ledningsgruppen ingår rektor, biträdande rektorer och kanslichef. Ledningsgruppen sammanträder varje vecka och behandlar generella planeringsfrågor för beredning och arbetsfördelning.

Lärarutbildningsrådet

Lärarutbildningsrådet är ett råd för informations- och erfarenhetsutbyte inom Lärarhögskolan. Rådet bereder icke programspecifika och övergripande programgemensamma utbildningsfrågor inom Lärarhögskolans ansvarsområde. Ledamöter i Lärarutbildningsrådet utses enligt delegationsordningen av Lärarhögskolans styrelse. Rådets sammansättning specificeras i Lärarhögskolans instruktion. I rådet ingår en ordförande (oklart hur denna utses), rektor alternativt biträdande rektor, programrådsordförande samt studeranderepresentanter.

Enligt *Intern arbetsordning för Lärarhögskolan vid Umeå universitet* (dnr UmU 103-2725-08) ingår även ”kvalitetsfrågor och innehållet i och organisationen av utbildningen” till Lärarutbildningsrådets ansvarsområde. Enligt *Handläggningsordning vid Lärarhögskolan gällande kurs- och programutvärdering* (dnr 505-1719-13) har Lärarutbildningsrådet ett särskilt ansvar för att gå igenom kurser som ingår i utbildningsvetenskaplig kärna. Beredning ska ske i de enskilda programråden men det slutgiltiga ansvaret ligger på Lärarutbildningsrådet. Arbetet med kurs- och programutvärdering ska följas löpande i Lärarutbildningsrådet.

Anteckningar från Lärarutbildningsrådets möten, vilka benämns protokoll, tillgängliggörs på webben.

Programråd/programrådsordförande

Enligt instruktionen för Lärarhögskolan ska Lärarhögskolans styrelse inrätta programråd för utbildningar inom Lärarhögskolans ansvarsområde efter samråd med involverade institutioner. Strukturen med programråd har funnits sedan 2012. Mandatperioden för de fem nuvarande programråden är åren 2015-2018.

Programråden är enligt Lärarhögskolans kvalitetssystem *”… basen i Lärarhögskolans kvalitetsarbete på utbildningssidan.”* I instruktionen anges rådens sammansättning, det vill säga en ordförande, representanter för medverkande institutioner, studeranderepresentanter (1-2 st) samt vid behov representant för avnämarna. Den som är ordförande för respektive råd benämns enligt instruktionen även programansvarig. Styrelsen utser enligt delegationsordningen för Lärarhögskolans ledamöter i programråden. Instruktionen anger att programrådens uppgift är att vara beredande organ för utbildningsfrågor vid Lärarhögskolan. Det innebär att råden ska

- granska och analysera samordning, kontinuitet och progression av programmets/inriktningens hela innehåll,
- ta initiativ till utveckling och förbättring av programmet,
- bereda beslut om utbildningsuppdrag,
- vid behov utgöra ett stöd till kansliet i tillstyrkan av förslag till nya kurser och revision av befintliga kurser som ingår i programmet, samt att

- genomföra uppföljningar och lämna årlig verksamhetsberättelse för programmet

Lärarhögskolans programråd ska i enlighet med *Handläggningsordning vid Lärarhögskolan gällande kurs- och programutvärdering* (dnr 505-1719-13) en gång per termin följa upp arbetet med kursutvärderingar. Fokus ska vara på kontinuitet och progression inom programmet, dvs. relationen mellan skilda moment, kurser och programblock snarare än enskilda kursers specifika innehåll. Vid behov förs särskilda dialoger mellan Lärarhögskolans ledning och kursansvariga institutioner.

I styrdokumentet *Intern arbetsordning för Lärarhögskolan vid Umeå universitet* (dnr UmU103-2725-11) utvecklas beskrivningen av programråden. Här anges att programrådordföranden har ett särskilt ansvar för att

- samverka med kansliets utbildningsledare,
- upprätthålla goda kontakter med såväl studerande på programmet som med de institutioner som är involverade i programmet, samt
- en gång per termin gå igenom föregående termins kursutvärderingar och tillsammans med representanter för studenterna presentera resultaten i programrådet.

Anteckningar från programrådens möten, vilka benämns protokoll, tillgängliggörs på webben.

Programrådsordförandena har i olika omfattning, 10-25 procent, nedsättning i tid för sitt arbete i programråden. Övriga deltagare i programråden har ingen nedsättning i tid för sitt arbete i programråden.

Tema 1. Tankar om Lärarhögskolans organisation av och stöd för utbildning – synpunkter och rekommendationer

Lärarhögskolans ledning bad auditgruppen att i auditen lägga ett särskilt fokus på relationen mellan Lärarhögskolans ledning, kansli och programråd. Frågor som ledningen bad få belysta var exempelvis vilket stöd som programråden behöver från kansliet, vilka dialoger som behövs mellan programråd och ledning, kopplingen mellan programråd och institution samt återkoppling och kommunikation mellan olika nivåer.

Auditgruppen uppfattar att det finns en medvetenhet hos Lärarhögskolans ledning om en utvecklingspotential avseende relationer, samarbete och kommunikation. Lärarhögskolans ledning redogjorde vid platsbesöket även för andra utmaningar och svårigheter som Lärarhögskolans organisation för med sig, till exempel hantering av kursplaner, institutioners bemanning av Lärarhögskolans kurser samt institutioners kompetensförsörjning i relation till de behov Lärarhögskolan har för att kunna uppfylla god kvalitet på sina utbildningar. Ledningen uttryckte också en oro över kansliets arbetsbörda i förhållande till bemanning, ett problem som bekräftades av kanslipersonalen. Redan under auditens gång har Lärarhögskolans ledning initierat förändringar för att möta några av dessa utmaningar och svårigheter vilket auditgruppen ser positivt på. Auditgruppen noterar också att Lärarhögskolans kansli under auditens gång

uppdaterat och strukturerat om vissa av sina webbsidor och rensat bort icke aktuella styrdokument. Medveten om det goda förändringsarbete som initierats vill auditgruppen ändå lyfta fram några av de utvecklingsområden, utmaningar och förväntningar som kom fram i samtalen under platsbesöken.

Tydlighet och transparens i ansvar, beslutsfattande och kommunikation

Vid auditgruppens platsbesök och i samtalen med studenter och olika personalkategorier framkom behovet av att utveckla formerna för kommunikation och samarbete samt att skapa tydlighet i ansvarsfördelning avseende olika besluts-, åtgärds- och uppföljningsprocesser. Brist på helhetssyn påtalades samtidigt som flera påpekade det svåra i att besitta tillräcklig kompetens för att kunna ha denna helhetssyn över en verksamhet som omfattar tre fakulteter. Det framkom i samtalen att det är otydligt vem som fattar beslut i olika frågor, vem som ansvarar för att hantera och tillgodose olika utvecklingsbehov och vem som bereder olika ärenden. Det framfördes också synpunkter om långa hanterings- och ledtider mellan förslag och beslut/åtgärd.

Kansliets personal talade om behovet av att tydliggöra struktur och ansvarsfördelning mellan exempelvis Lärarhögskolans ledning, programråd och kansli. Ett problem som betonades av kanslipersonalen var att det finns många aktörer inom Lärarhögskolans ansvarsområde, men att få av dessa är operativa vilket gör att saker riskerar att förbli ogjorda. Kanslipersonalen framförde en önskan om ökad framförhållning, till exempel i planeringen av VFU, ökad kontakt med programråden samt ökad kunskap om och förståelse för varandras arbetsuppgifter, både mellan olika organ och mellan olika nivåer. För att i högre grad kunna bidra till utvecklingsarbete efterlyste kanslipersonalen generellt sett ökad delaktighet och förbättrat diskussionsklimat inom kansliet. Efter de senaste två årens turbulens och många personalförändringar vid kansliet fanns det redan nu en optimism hos kanslipersonalen om att verksamheten var på väg i en sådan riktning.

Gruppen prefekter upplever det svårt att förstå Lärarhögskolans organisation och en av dem höll för sannolikt att delar av den kritik som framförts i UKÄs senaste pilotutbildningsutvärdering har att göra med organisationens komplexitet. De tre studenterna uttryckte att de oftast får det utrymme de behöver och efterfrågar i olika forum, de upplever inte svårigheter med att få uttrycka sina åsikter. De upplever dock en frustration över att önskvärda åtgärder inte vidtas och att deras synpunkter inte tas omhand.

Både Lärarhögskolans ledning och programrådsordförande lyfter fram att återkopplingen till institutionerna av det kvalitetsarbete som sker i råden bör förbättras. Prefekterna uppskattar prefekt- och studierektorsträffarna som Lärarhögskolan håller 3-4 gånger per termin, men menar att det vid institutionerna finns ett behov av enskilda möten med Lärarhögskolan för att kunna diskutera frågor på en högre detaljnivå. Auditgruppen noterar att det tycks vara god kommunikation mellan programråden.

Auditgruppens rekommendationer

- Liksom Lärarhögskolans ledning själv indikerat finns det ett behov av att utveckla formerna för kommunikation inom Lärarhögskolan. Detta gäller såväl vertikalt mellan olika nivåer inom Lärarhögskolans ansvarsområde som horisontellt mellan institutioner som är delaktiga i lärarutbildningen. Auditgruppen bedömer som sannolikt att en stor del av den upplevda otydligheten i ansvar och beslutsfattande beror på brist på dialog mellan

inblandade parter. Auditgruppen huvudsakliga rekommendation inom detta område är att Lärarhögskolan utifrån informanternas synpunkter analyserar om så kan vara fallet och i så fall vidtar relevanta åtgärder.

- Auditgruppen rekommenderar Lärarhögskolans ledning att, såsom det anges i dokumentet Kvalitetsarbete inom Lärarhögskolan, implementera årliga institutionsdialoger utöver de prefekt- och studierektorsträffar som finns idag. Auditgruppen föreslår att Lärarhögskolans ledning överväger hur programrådsordförandena kan vara delaktiga i dessa dialoger inte minst eftersom det anges i Lärarhögskolans interna arbetsordning att ordförandena ska ”upprätthålla goda kontakter med såväl studerande på programmet som med de institutioner som är involverade i programmet”.

- Auditgruppen rekommenderar Lärarhögskolans ledning att överväga att skapa former för mötesplatser/fora som främjar kommunikationen, engagemanget för och delaktigheten i lärarutbildningen. Syftet kan vara att lärarutbildare från olika ämnen möts kring gemensamma utvecklings- och kvalitetsfrågor och delar goda exempel, att synliggöra och öka kunskapen om lärarutbildningen på Umeå universitet samt att främja att alla känner sin roll i lärarutbildningen som helhet.

- Auditgruppen rekommenderar Umeå universitets rektor att i nästa översyn av Lärarhögskolans instruktion förtydliga ansvarsfördelningen till exempel avseende kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning. Instruktionen anger att styrelsen ansvarar för att ”utveckla, följa upp och utvärdera utbildningen samt säkerställa att kvaliteten är tillräckligt hög” medan det för föreståndaren inte anges något explicit ansvar avseende kvalitet utan mer generellt ”leda uppföljnings- och utvecklingsarbete”. Ett annat exempel är att instruktionen anger att styrelsen ansvarar för ”att utveckla samverkan med det omgivande samhället och särskilt med Lärarhögskolans avnämare” samtidigt som det anges att det är föreståndarens uppgift att ”leda och utveckla (lokal och regional) samverkan med avnämare”. Nedan följer förslag på hur styrelsens respektive rektor LH:s ansvar avseende utbildningens kvalitet skulle kunna beskrivas:

  > Auditgruppen föreslår att det anges tydligt att det är styrelsen som har det strategiska ansvaret för Lärarhögskolan och dess utveckling. Auditgruppen menar att det bör vara tydligt att det är styrelsen ansvar att följa upp att kvalitet säkerställs i utbildningens genomförande samt i dess vetenskapliga och professionsanknutna innehåll och progression.
  >
  > Auditgruppen föreslår att det anges tydligt att det är föreståndaren/rektorn som har det operativa ansvaret för att leda Lärarhögskolan. Auditgruppen menar att det bör framgå tydligt att det i den operativa ledningen ingår ett samlat ansvar för utbildningens kvalitet och genomförande samt av utbildningens vetenskapliga och professionsanknutna innehåll och progression. I den operativa ledningens uppgift bör det ligga att initiera och driva utveckling, följa upp, utvärdera och återkoppla.

  Auditgruppen överlåter till Lärarhögskolan att avgöra om formuleringarna är användbara i nuvarande eller justerad form.

Auditgruppen rekommenderar att det i instruktionerna till Lärarhögskolan görs tydligt att om det finns mer än en biträdande rektor vid Lärarhögskolan, ska en av dessa utses till rektors ställföreträdare[2].

- Auditgruppen rekommenderar Lärarhögskolan att se över sina interna styrdokument och säkerställa att information avseende organisation för och ansvarsfördelning av kvalitetsarbete och kvalitetssäkring i utbildning är synkroniserad. Om möjligt, bör antalet dokument med likartad information minskas. Auditgruppen rekommenderar till exempel att Lärarhögskolan integrerar de två styrdokumenten Kvalitetssystem för Lärarhögskolan samt Kvalitetsarbete inom Lärarhögskolan. Det upplevdes oklart för flera av de intervjuade var huvudansvaret för utbildningsprogrammen ligger. Auditgruppen rekommenderar att Lärarhögskolan förtydligar detta i sin kommunikation. Auditgruppen ser det som viktigt med tanke på lärarprogrammens konstruktion; att programinnehåll beslutas av Lärarhögskolan samtidigt som kursansvar och undervisning ligger på institutioner vid tre olika fakulteter. Auditgruppen rekommenderar också att Lärarhögskolan i sin webbstruktur gör sina interna styrdokument mer lättillgängliga. Auditgruppen rekommenderar Lärarhögskolan att förtydliga och konkretisera vad som avses med formuleringen i Lärarhögskolans kvalitetssystem (dnr FS 1.1-1628-16) som anger att programråden är *”basen i Lärarhögskolan kvalitetsarbete på utbildningssidan.”*

Programrådens roll, ansvar och uppdrag

Inför auditen framförde Lärarhögskolans ledning önskemål om att auditen särskilt skulle omfatta programrådet för ämneslärarprogrammet och programrådet för speciallärar- och specialpedagogprogrammen. Samtliga fem programrådsordföranden påtalade de ibland mycket olika förutsättningar som råder för programmen då skillnaderna är stora när det gäller antalet medverkande institutioner och ingående huvudområden. Ämneslärarprogrammet har en hög komplexitet medan speciallärar- och specialpedagogprogrammen, i likhet med Förskollärarprogrammet, till sin karaktär är mycket av ”ettämnesprogram”. Utöver detta framkom det vid platsbesöken och samtalen inga särskilda skillnader som auditgruppen finner anledning att lyfta.

I Lärarhögskolans olika styrdokument identifieras, i kongruens med motsvarande styrdokument för fakulteter vid Umeå universitet, programråden som centrala organ för utbildningarnas genomförande, kvalitetsarbete och utveckling. För att denna centrala funktion ska fungera optimalt är det auditgruppens bedömning att programråden måste ha en tydlig koppling och ett nära samarbete med Lärarhögskolans ledning och kansli då programrådens formella befogenheter är tämligen begränsade. Detta är av särskild vikt med tanke på att lärarutbildningens program inte ligger ”i linjen”, i likhet med fakulteternas program.[3]

I dag har Lärarhögskolans ledning samverkan med Lärarutbildningsrådet framförallt avseende övergripande frågor. En direktkontakt med respektive programråd är ändå av stor vikt då de

[2] Enligt beslut fattat av universitetets rektor år 2012 (dnr pers 316-424-12) förordnas Johan Lithner som biträdande rektor, tillika ställföreträdande rektor för Lärarhögskolan. Enligt kontrakt tecknat mellan universitetets rektor och Anna Lindqvist ges Lindqvist uppdraget som biträdande rektor för Lärarhögskolan. Kontraktet är upprättat i enlighet med den mall som används när överenskommelse om ansvar och uppdrag tecknas mellan universitetets rektor och dekan respektive prodekan, det vill säga dekans ställföreträdare. Formellt kan detta innebära en otydlighet om vem universitetets rektor gett i uppdrag att vara ställföreträdande rektor för Lärarhögskolan.

[3] Även om det finns en variation vid fakulteterna när det gäller hur utbildningarna är organiserade, där Medfak har en starkare central styrning än övriga fakulteter, så har vi en likhet i det avseendet att fakulteterna har ansvar för både program och institutioner som i normalfallet bemannar de utbildningar för vilka fakulteten är värd.

utbildningar som programråden representerar har stora olikheter, förutsättningar och utmaningar. Auditgruppens bedömning är att tydligare koppling mellan Lärarhögskolans ledning/kansli och programråden skulle förbättra förutsättningar för dialog. Därigenom kan både ”golvets” och ledningens möjligheter att påverka utvecklingen av verksamheten öka, samtidigt som den upplevda otydligheten kan reduceras. Med detta kan också informationsutbytet mellan verksamhetens olika aktörer och stödfunktioner förbättras.

Programrådens ordförande anser sig ansvara för de uppgifter som anges i instruktionen för Lärarhögskolan och som är identiska med de som anges i högskolans kvalitetssystem. Programrådsordförandena betonade att de inte vill benämnas ”programansvariga” utan programrådsordförande för att tydliggöra att de inte ser sig som *formellt* ansvariga för utveckling av programmen även om de kan ge förslag på förbättringar och utvecklingsmöjligheter. Programrådsordförandena anser sig inte ha mandat att kontakta företrädare för de institutioner som ingår i programmen för att återkoppla och ta upp eventuella problem. Denna kommunikation ska i stället gå via Lärarhögskolans ledning. Detta försvåras av att kommunikationskanalerna och kontaktvägarna mellan programråden å enda sidan och Lärarhögskolans ledning och kansli å andra sidan inte anses ha varit optimala de senaste åren. Ordförandena önskar en ökad tydlighet från Lärarhögskolans ledning om vilken input den vill ha från programråden.

Programrådsordförandena såg svårigheter att hinna med uppdraget som ordförande inom avsatt tid, men ingen utryckte heller en explicit önskan om mer tid för uppdraget. Inte heller framkom att de önskade ett större ansvar. Arbetet som ordförande beskrevs delvis som ett ”ensamjobb” eftersom övriga deltagare inte har någon tid avsatt för arbete i programråden. Programrådsordförandena uttryckte ett behov av att kunna bolla programspecifika frågor med Lärarhögskolans kansli, men menade samtidigt att det kan vara en omöjlig uppgift för kanslipersonalen att vara insatta i programutbildningarna i sådan omfattning som i så fall skulle vara önskvärd. Frågan om handläggarstöd diskuterades med programrådsordföranden och gruppen kunde se fördelar med det.

Programrådsordförandena betonade det stora ansvar som ligger hos Lärarhögskolans styrelse och på utmaningen för styrelsens ledamöter att vara tillräckligt insatta i verksamheten. Programrådsordförandena underströk vikten av att det är god kvalitet på de underlag och föredragningar som föregår styrelsens beslut. Ordförandena upplever att kunskap och information om ärenden som rör programutbildningarna ibland kan gå förlorad på vägen från råden, via Lärarhögskolans kansli, till styrelsen. Programrådsordförandena framförde också önskemål om att i relevanta fall själva få föredra ärenden för Lärarhögskolans styrelse.

I samtalen med programrådens ordförande framkom att fakultetsrepresentationen i programråden, med två representanter från vardera humanistisk, samhällsvetenskaplig och teknisk-naturvetenskaplig fakultet, inte alltid är ändamålsenlig då fakulteterna kan vara engagerade i olika grad i en viss utbildning. Programrådsordförandena påpekade att studenterna har problem med bemanningen av sina platser i programråden vilket försvårar kommunikationen med studenterna. Studenterna å sin sina hade uppfattningen att alla programråd hade studentrepresentation.

Auditgruppens rekommendationer

- Auditgruppen rekommenderar Lärarhögskolan att förtydliga programrådsordförandens roll, mandat samt deras tids- och resurstilldelning. Auditgruppen rekommenderar Lärarhögskolan att fastställa och i all kommunikation använda samma ord för den person

som leder programråden. Det framgår av intervjuerna att det idag finns en överenskommelse om att personerna ska benämnas ”programrådsordförande.” Med hänsyn till att det ansvar som åvilar ordförande i stort utgörs av ett *samordningsansvar*, rekommenderar auditgruppen att Lärarhögskolan överväger om ”programsamordnare” kan vara en lämpligare benämning (så länge man inte har större formellt ansvar och större formella befogenheter än man har idag).

- Auditgruppen rekommenderar Lärarhögskolan att nyttja programanalyser som styrinstrument och att vara tydlig mot programråden hur programanalyserna processas och leder till åtgärd och utveckling inom ramen för kvalitetsarbetet[4]. Auditgruppen noterar att detta är ett utvecklingsarbete som ledningen redan initierat.

- Auditgruppen rekommenderar Lärarhögskolan att i samråd med fakulteterna se över reglerna för fakultetsrepresentationen i programråden så att råden får en utformning och sammansättning som bäst stödjer programrådens arbete och utveckling. Auditgruppen betonar vikten av att samtliga ledamöter i programråden har god kunskap om respektive program och att detta beaktas när programråden utses.

- Auditgruppen rekommenderar Lärarhögskolan att programrådens ordförande är föredragande för Lärarhögskolans styrelse i relevanta fall, det vill säga i ärenden där sakkunskapen hos programrådens ordförande kan utgöra ett viktigt underlag för beslut.

- Auditgruppen rekommenderar Lärarhögskolan att tydliggöra kopplingen till och samverkan mellan ledning och kansli å ena sidan och programråd å den andra. Detta kan ske genom att varje programråd tilldelas en utpekad kansliresurs. Denna resursperson kan med fördel vara en utbildningsledare. Dessa skulle inte endast utgöra ett administrativt stöd till programrådsordförandena utan också bidra till stärkt kommunikation och kontakt mellan programråd och ledning/kansli. Auditgruppen rekommenderar också Lärarhögskolans ledningsgrupp att ha regelbundna möten med respektive programråd, förslagsvis en gång per termin.

- I det fall studentrepresentation saknas i något programråd rekommenderar auditgruppen att Lärarhögskolan för studentkåren tydliggör betydelsen av studentrepresentation i råden. Auditgruppen rekommenderar att studentkåren verkar för att erbjudna platser i programråden tillsätts.

- Auditgruppen rekommenderar att Lärarutbildningsrådet och programråden benämner anteckningarna från sina möten ”Minnesanteckningar” och inte ”Protokoll” för att tydliggöra att råden är beredande organ, ej beslutande.

[4] Auditgruppen noterar att Programrådet för ämneslärarprogrammet har skrivit en ambitiös och bra programanalys. Auditgruppen rekommenderar Lärarhögskolan att använda den som ett gott exempel.

UMEÅ UNIVERSITET

Tema 2. Tankar om Lärarhögskolans kvalitetsarbete för utbildning–
synpunkter och rekommendationer

Utbildningsuppdrag och kursinnehåll

Under samtalet med ledningen framkom att man ser implementeringen av kvalitetssystemet som en av de viktigaste kvalitetsfrågorna i dag. Ledningen anser själva att det för närvarande finns oklarheter när det gäller det operativa ansvaret för kvalitetsfrågorna. Man menar att det till stor del förklaras av att samtidigt som Lärarhögskolan har det övergripande ansvaret för lärarutbildningarna, så har programråden ansvaret för den operativa samordningen och utvecklingen, medan institutionerna ansvarar för ingående kurser liksom bemanning avar dessa. Bemanningen fastställs sålunda på institutionerna vilket ledningen upplever inte alltid tar hänsyn till Lärarhögskolans behov av kompetens. Fördelningen av ansvar och befogenheter blir därför en komplex fråga. Lärarhögskolans ledning ser samverkan och samarbete inom universitetet som en av de fortsatt viktigaste utmaningarna de närmaste åren.

I samtalet med prefekter deltog representanter från institutioner med stora såväl som mer begränsade utbildningsuppdrag inom lärarutbildningen. Man såg flera utmaningar med bäring på kvalitet. En prefekt menade att söktrycket, bristen på studenter och deras förkunskaper är det största kvalitetsproblemet. Andra såg problem med många institutioner inblandade, vilket kan innebära, som en uttryckte det, ”en fullständigt fragmentiserad utbildning” och att vissa kurser inom ämneslärarprogrammet kan karaktäriseras som en ”föreläsningsstafett”. En prefekt menade att det kan vara upp till fem institutioner som medverkar på en kurs omfattande 7,5 hp, vilket kan var en försvårande omständighet när det gäller ambitionen att hålla hög kvalitet. Det innebär en fragmentisering som går ut över progressionen eftersom ingen har det samlade greppet om bredd och djup, menade denne.

I prefektgruppen uttrycktes stark kritik mot den beställarmodell som används av Lärarhögskolan inför fördelning av utbildningsuppdrag. Flera av prefekterna ansåg att beställningsprocessen är alltför tids- och kostnadskrävande i relation till faktiskt utfall och att den är mer konflikt- än samarbetsskapande för institutionerna. Prefekterna upplevde att Lärarhögskolan i och med att de går ut med förfrågningsunderlag frånhänder sig ansvaret för utbildningarna och överlåter åt institutionerna att i förhandling sinsemellan utarbeta förslag på kurser. Man menar att beställarmodellen bidrar till en snuttifiering av utbildningarna och att ingen tar ansvar för helheten. Den osäkerhet som följer av modellen gör det svårt för institutionerna att satsa på kompetensuppbyggnad. Prefekterna önskar i stället en hårdare styrning från Lärarhögskolan och att man i sina beställningar är mycket tydligare vilken ”produkt” som efterfrågas, det vill säga att man önskar se ett större innehållsligt ansvar från Lärarhögskolans sida. Samtidigt menar prefekterna att det är svårt för Lärarhögskolan att i alla delar ha den beställarkompetens som detta skulle kräva.

Det uttrycktes stark kritik mot beställarmodellen även i andra personalkategorier som vi hade samtal med, inte minst studierektorer och lärare. Bland lärarna uttrycktes åsikten att beställarmodellen främjar konkurrens snarare än samarbete, vilket inte är kvalitetsfrämjande. Man menade också att modellen innebär inlåsningseffekter vid utformning av kurser.

Även i lärargruppen såg man ett problem i alltför många institutioner inblandade i kurser och utbildningar, något man menar vara särskilt påtagligt i ämneslärarprogrammet. I likhet med prefekterna upplever man att det finns brister när det gäller ansvaret för helheten, vilket inte minst går ut över progressionen i utbildningen. Det medför att samma stoff återkommer flera gånger i olika kurser. Vidare menar man att det kan vara svårt att ”passa in” en ny kurs som ska in i ett program. Man efterlyser ett mer sammanhållet ansvar för framförallt UK1 och UK2.

I prefektgruppen finns åsikten att det inte alltid är lätt att samarbeta inom ramarna för en kurs. Sedan tidigare ”väl upptrampade stigar” kan göra det svårt för andra att komma in (jfr synpunkten att det kan vara svårt för en ny kurs att ”passa in” som uttrycktes i lärargruppen). Man menar att det inte är tillräckligt att bjuda in till kursmedverkan. Man saknar någon som tar det övergripande, samordnande ansvaret, någon som ”tar tag i” utbildningarna. Det skulle också kunna medföra en för studenterna mer begriplig struktur samtidigt som ”omhändertagandet” skulle förbättras. Sammantaget förmedlas från prefekterna bilden av en ”svårhanterlig logistik”, vilket man upplever gå ut över kvalitet och progression inom inte minst den utbildningsvetenskapliga kärnan.

Från studierektorsgruppen lyfts ett antal, som man ser det, utmaningar när det gäller utbildningarnas kvalitet. För det första ser man det som angeläget att studenter behandlas likvärdigt vid antagning, examination och VFU. En annan utmaning rör progressionen inom utbildningen (ffa UVK). En tredje viktig kvalitetsfråga man finner det angeläget att utveckla är den kraftiga variationen mellan olika inriktningar av ämneslärarprogrammet när det gäller professionsaspekterna. Vidare menar man från studierektorerna att det saknas någon med en helhetssyn. Man vill också tydliggöra att beslut och direktiv från det rikspolitiska planet kan tvinga fram prioriteringar och förändringar, vilka kan försvåra för möjligheterna att bedriva undervisning med hög kvalitet i fokus. I studierektorsgruppen såg man också frågan om ansvaret för kursplaner som problematisk - ”vi råder inte över våra kursplaner”, som en studierektor uttryckte det, och ”vem har sista ordet?” Man upplever att handläggningen och ansvaret, själva ”tågordningen”, vid fastställandet av kursplaner som otydlig.

Under samtalet med prefekterna kom synpunkten att tanken om att ”lärarutbildningen är allas ansvar”, också kan betyda att den är *ingens* ansvar. Man upplever att Lärarhögskolan, när en upphandling är klar, frånhänder sig ansvaret för innehållet i kurserna vilket medför oklarheter vad gäller just gäller just ansvaret för kursinnehåll. Ska vi ha en lärarhögskola så måste man vara tydligare med vad man vill ha, menade man i prefektgruppen. ”Vem äger det pedagogiska ansvaret?”, såg man som en grundläggande fråga - är det Lärarhögskolan eller den levererande institutionen? Man föredrar ett tydligare ansvar från Lärarhögskolans sida – att man klargör att ”det här vill vi ha med”. En otydlig ansvarsfördelning försvårar möjligheterna att göra ett bra jobb, menar man och det kan omfatta såväl de allmänpedagogiska kurserna som de ämnesdidaktiska. Problemet är mindre med ämneskurserna, eftersom man då från institutionerna själva styr i större utsträckning.

En försvårande faktor som lyfts från kansliets sida är de bristfälliga verktyg som finns tillgängliga som stöd i kvalitetsarbetet. Det är svårt att plocka ut rätt information ur våra system. Det är framförallt svårt att få en helhetsbild av utbildningsuppdragen genom att man inte ser vilka kostnader mottagaren har. Det innebär att man inte kan göra någon avstämning av medelsförbrukning, d.v.s. att det inte finns en synlig budget för hur mottagande institution använder resurserna till kurser och program.

UMEÅ UNIVERSITET

Auditgruppens rekommendationer

- Auditgruppen uppfattar att beslut om utbildningsuppdrag och genomförande av utbildning upplevs som alltför åtskilda och att dialogen mellan ”beställare”, d.v.s. Lärarhögskolan, och ”utförare”, d.v.s. institutioner, behöver förtätas.

- Auditgruppen rekommenderar Lärarhögskolan att se över organisation av och progression inom UK, tydliggöra kursstruktur och kursinnehåll, i syfte att motverka fragmentisering och tydliggöra progression och likvärdighet.

- Auditgruppen kan inte utifrån de samtal som förts, finna stöd för att den beställarmodell som används vid fördelning av utbildningsuppdrag, trots förenklingar gentemot tidigare, är kvalitetsdrivande på önskvärt sätt. Auditgruppen är tveksam till att modellen verkligen medför att tillgänglig kompetens på universitetet nyttjas i lärarutbildningarna på bästa möjliga sätt.

- Auditgruppen rekommenderar Lärarhögskolans ledning att beakta informaternas synpunkter och i dialog med medverkande institutioner överväga ett alternativt tillvägagångssätt vid fördelning av utbildningsuppdrag som kan ersätta den nuvarande beställarmodellen.

- Auditgruppen rekommenderar Lärarhögskolans ledning att arbeta för att utveckla och tydliggöra villkoren för samarbete och samverkan dels mellan medverkande institutioner, dels mellan dessa institutioner och Lärarhögskolan.

- Auditgruppen rekommenderar Lärarhögskolan att undersöka hur rutiner kan utvecklas för att underlätta för kansliet att följa upp verksamheten.

VFU och didaktik

Ledningen ser ett problem i bemanningen av lärare och handledare på VFU-kurser. Det händer att oerfarna lärare/doktorander bemannas på en kurs med uppgifter som kräver erfarenheter som man inte besitter. Även från kansliets sida erfar man att kompetensen hos VFU-kurslärarna inte alltid är tillräcklig. Man menar att det också händer att studenterna under sin VFU får handledare som endast har begränsad erfarenhet av arbetet som lärare.

Studierektorerna påtalar att ett av problemen med VFU i dag är att det finns alltför många kursplaner (22 st), vilket gör det svårt att hålla samma kravnivå och en likvärdig kvalitet. Ytterligare ett problem med VFU menar man vara att man varit för generös när det gäller särskilda skäl till VFU-placering i Umeå, vilket medfört att kvalificerade VFU-platser i Skellefteå och Ö-vik inte besatts.

De studenter vi samtalade med läser samtliga på ämneslärarprogrammet. De önskar att det vore möjligt med mer VFU och man ställer sig kritiska till att mängden ämnesdidaktik och dess innehåll varierar alltefter vilka ämnen man läser. Man menar att de brister man upplever i VFU, didaktik och förmedlandet av hantverket medför att man har svårt att hitta sig själv i lärarrollen. Metodikundervisningen menar man brista överlag och den kritiseras hårt av de studenter vi samtalade med. De undrar också om man kan förvänta sig att institutionerna ska leverera detta och om kunskaperna hos lärarna själva inom didaktik, metodik och pedagogik alltid är tillräckliga.

Studenterna upplever också att man under studietiden har alltför lite kontakt med aktiva lärare inom skolan, något som man återkommer till under hela samtalet.

Från studenterna framhölls också att det absolut viktigaste var att få komma ut som en bra lärare och man lyfter behovet av att få öva lärarfärdigheter mer. Frågan ”hur gör man?” får inget bra svar under utbildningen och då åsyftas alltifrån olika klassrumssituationer till vägledning om hur man möter föräldrar. Man ställer sig också kritiska till att det är så stora skillnader beroende på vilka ämnen man läser (inom ämneslärarprogrammet) och man finner det besynnerligt att det inte finns mer likvärdiga krav vad gäller didaktik och VFU, handledning och förmedlandet av själva ”hantverket” i lärararbetet.

De studenter vi samtalade med hävdade att den ämnesdidaktik studenten får varierar mellan de inblandade ämnesinstitutionerna, också på ett sätt som inte är ämnesmässigt befogat. Inte minst kan ämnesdidaktik av förståeliga skäl bli problematisk för de ämnen där antalet ämneslärarstudenter är få och ämnesstudierna sker genom samläsning med studenter som läser andra utbildningar.

De studenter vi samtalade med uttryckte att man är mycket nöjd med ämneskurserna. Man upplever att det finns en bra ämneskompetens på institutionerna vad gäller specifika ämnen, man lär sig mycket och får gedigna ämneskunskaper. Samtidigt upplever man att de lärare man möter under utbildningen har ett starkare intresse för ämneskunskaper än för undervisning.

Auditgruppens rekommendationer

- Auditgruppen rekommenderar Lärarhögskolan att se över samordningen av de olika utbildningarnas VFU-perioder för att underlätta administrationen och undvika tidsmässiga krockar.

- Auditgruppen rekommenderar Lärarhögskolan att se över rutinerna för bedömning av VFU, mot bakgrund av att frågan om skillnader i bedömningen av VFU lyftes under platsbesöket.

- Auditgruppen rekommenderar Lärarhögskolan att se över möjligheterna att reducera antalet kursplaner för VFU-kurser.

- För att säkerställa en likvärdig utbildning av ämneslärarstudenter bör Lärarhögskolan överväga möjligheten att endast anta till Kompletterande pedagogisk utbildning, KPU, för de ämneskombinationer där en god och likvärdig ämnesdidaktik annars inte kan säkerställas.

- Auditgruppen rekommenderar Lärarhögskolan att se över möjligheterna att utöka inslagen av ”praktisk lärarkunskap” och lägga in fler moment där studenterna får möta yrkesverksamma lärare inom för-, grund- och gymnasieskola.

- Auditgruppen rekommenderar Lärarhögskolan att säkerställa att kvalitet går före önskemål om ort vid VFU-placering.

- Auditgruppen menar att det kan finnas skäl att Lärarhögskolan tillsammans med involverade institutioner och studenter initierar en ideologisk diskussion om vad som utmärker bra lärare och god undervisning i skolan, samt hur en lärarutbildning bör vara

utformad för att möjliggöra för lärarstudenterna att nå dit i sitt framtida yrkesliv. Auditgruppen menar att utan en gemensam målsättning för alla som är involverade i lärarutbildningen är det svårt att göra Lärarhögskolan till en ”angelägenhet för hela universitetet”.

Kansliets roll

Samtidigt som prefekterna understryker betydelsen av att det vid Lärarhögskolans kansli måste finnas nödvändig kompetens, ställer man sig tvekande till om Lärarhögskolan, dess styrelse, ledning och kansli kan ha all den kompetens som krävs för att möta de utmaningar som finns inom skolans område.

Bland programrådsordförandena uttrycktes önskemål om att få tillgång till en administrativ stödresurs, vilken skulle innebära en avlastning för programrådsordföranden. Eftersom man upplevde att kunskapen om de olika programmen varierar på kansliet, såg man det inte som självklart att det stödet skulle hämtas på kansliet.

Auditgruppens rekommendationer

- Auditgruppen rekommenderar Lärarhögskolans ledning att undersöka hur kansliets personal kan nyttjas på effektivast möjliga sätt i programrådens verksamhet.

Genomströmning

En utmaning som lyftes i studierektorsgruppen, det är att möta konkurrensen om motiverade och duktiga presumtiva studenter. En annan utmaning är att få kvalificerade lärare till undervisningen på högskolan. Bägge faktorerna anser man vara av betydelse för genomströmningen.

Frågan om genomströmning lyftes även i programordförandegruppen och man ser den låga genomströmningen på framförallt ämneslärarprogrammet som ett stort problem. Det är stora avhopp och man önskar att en ordentlig avhoppsanalys genomförs. Spretigheten i ämneslärarprogrammet gör också att det skiljer i kvalitet beroende på vilka ämnen som ingår, vilket kan påverka genomströmningen.

Bland lärarna tar man upp att Lärarhögskolan tidigare varit för generös med behörighetsbedömningar vilket har inneburit att det varit för lätt att ”slinka igenom”. Man erfar dock att det skett en skärpning under senare tid. Man anser också att det är otydligt när det gäller ”vem som gör vad” i frågan om behörighetsbedömningar bland undervisande lärare, institutionens studievägledare och Lärarhögskolans studievägledare.

Auditgruppens rekommendationer

- Auditgruppen rekommenderar Lärarhögskolans ledning att genomföra den avhoppsanalys som flera av de intervjuade personalkategorierna efterfrågar, för att med denna som utgångspunkt med större precision vidta åtgärder som förhoppningsvis påverkar genomströmningen i rätt riktning. Lärarhögskolan bör försäkra sig om att analysen kommuniceras till samtliga berörda, Lärarhögskolans styrelse, kansli, programråd, inblandade prefekter och studierektorer samt studenter. Auditgruppen ser detta som särskilt angeläget med tanke på organiseringen av lärarutbildning vid Umeå universitet.

- Auditgruppen rekommenderar Lärarhögskolan att se över rutinerna för behörighetsbedömningar.

Studentinflytande

Lärarutbildningarna använder sig systematiskt av kursutvärderingar, programutvärderingar, alumnundersökningar och liknande för att kontinuerligt fånga studenternas synpunkter och erfarenheter. Även studiebarometern och nybörjarenkäten nyttjas i kvalitetsarbetet.

I samtalet med lärargruppen kommer det fram att återkoppling på utfört arbete får man endast från studenterna. Man ser därför låga svarsfrekvenser på kursutvärderingar som ett problem. Därför menar en av lärarna att kursråd fungerar bättre för att få en bild av hur studenterna värderar en kurs.

Vilka möjligheter finns då för studenterna att påverka sin utbildning, förutom vad som möjliggörs genom kurs- och programutvärderingar etc? De studenter vi samtalade med ställde sig tveksamma till möjligheterna att påverka och utöva inflytande för ”vanliga” studenter, medan möjligheterna är bättre för studenter som är engagerade i programråd eller via studentkåren. De menade att kanaler som möjliggör att påtala exempelvis metodikbrister dock saknas. Studenterna upplevde vidare att ”det inte händer något” och att det är oklart vem som har ansvaret för att ”göra saker”. Man upplever det oklart vilket ansvar programrådet har och man vet inte vilka som sitter i det. Man menar också att det är för lite återkoppling och uppföljning av kursutvärderingar.

Auditgruppens rekommendationer

- Auditgruppen rekommenderar Lärarhögskolans ledning att se över rutinerna för studentinflytande.

6. Avslutande kommentarer från auditgruppen

Efter att ha tagit del av det material som tillställts oss samt samtal med ledning, programrådsordföranden, kanslipersonal, lärare, prefekter, studierektorer, lärare och studentrepresentanter, kan auditgruppen konstatera att lärarutbildning är ett mångfasetterat område där olika intressen ska samspela.[5] Vi har mött entusiasm men också kritiska synpunkter, något som framkommit ovan och som vi här avslutningsvis vill kommentera.

Vårt samlade intryck är att frågor om ansvar och befogenheter måste tydliggöras bättre, i styrdokument men framförallt i kommunikationen med programråd, medverkande institutioner och studenter. Ansvaret för strategiska frågor och uppföljning av hela verksamheten ska rimligtvis ligga hos Lärarhögskolas styrelse medan det operativa ansvaret ligger hos lärarhögskolans rektor och övriga ledning. Det senare omfattar inte minst samordning och uppföljning inom områdena didaktik, metodik och ”lärarrollen” i vidare mening. Studentrepresentanterna efterlyste fler inslag där man får mer praktisk lärarkunskap, hur man som lärare kan agera i olika situationer. Åtminstone till viss del kan detta sannolikt förklaras av en ”naturlig” osäkerhet inför ens kommande yrkesroll. Vi finner dock anledning att rikta en uppmaning till Lärarhögskolan att se över om man kan utöka inslagen av praktisk lärarkunskap.

Att programråden har en ytterst central roll, framgick inte bara under samtalen med programrådsordföranden utan lyftes även av andra. Av det skälet finner auditgruppen det angeläget att programrådens och programrådsordförandes roll tydliggörs, vilket *kan* innebära att

[5] Inför platsbesöket hade ordförande i auditgruppen ett samtal med representanter från humanistisk, samhällsvetenskaplig och teknisk/naturvetenskaplig fakultet (ekonomihandläggare). Samtalet följde inte frågemallen. Syftet var att få en bild av utbildningsuppdragets roll, funktion och betydelse på respektive fakultet. Denna bakgrundinformation kom inte till direkt användning i rapporten.

deras ansvar och befogenheter stärks. Fakulteterna har valt lite olika modeller för hur deras program leds och vilket ansvar och vilka befogenheter som läggs på programråd och programrådsordförande. Det går inte att säga att en modell är bättre än de andra. Det viktiga är att det oavsett modell, för var och en tydligt framgår var ansvar och befogenheter ligger.

Vi ställer oss något tveksamma till lärarutbildningsrådets roll. Behövs verkligen den nivån med tanke på att man har endast fem programråd? För auditgruppen framstår det som rimligt att Lärarhögskolans ledning har kontinuerliga möten direkt med programråden. Av samtalen med programrådsordföranden framgick att de ändå träffas (informellt) och pratar om verksamheten. Kommunikation och dialog mellan olika nivåer och aktörer kan sannolikt förbättras. I samtalet med kanslipersonalen framkom att man inte kände sig tillräckligt informerade och inte heller fullt ut delaktiga, samtidigt som vi fick tydliga signaler om att man var underbemannade, något som också lyftes av ledningen. Även om det är orimligt att utifrån samtalen göra en kvalificerad bedömning av arbetsbelastning, delaktighet, kommunikation och information menar vi att det finns anledning att se över kansliets roll och dess sammansättning. I det sammanhanget är det viktigt att utröna huruvida personal från kansliet kan utgöra ett administrativt stöd till programråden. Härigenom skulle också känslan av delaktighet kunna öka och en stärkt samsyn kunna uppnås.

Beställarmodellen kritiserades skarpt bland programrådsordföranden, prefekter, studierektorer och lärare. Auditgruppen uppmanar lärarhögskolan att i dialog med institutioner och fakulteter utröna möjligheterna att utveckla modellen för förläggning av kursuppdrag inom lärarutbildning på fakulteter och institutioner. I det arbetet bör man eftersträva en större tydlighet när det gäller vad en kurs förväntas innehålla och vilken institution som ska ansvara.

Det övergripande ansvaret för undervisningens forskningsanknytning bör ligga hos ledningen, inte minst när det gäller den utbildningsvetenskapliga kärnan. Auditgruppen konstaterar att frågan om forskningsanknytning inte lyftes under samtalet med Lärarhögskolans ledning. Förvisso initierades den inte av auditgruppen, men inte heller lyftes den av Lärarhögskolans ledning. Vi får utgå från att detta inte ska tolkas som att forskningsfrågorna är helt separerade från undervisningsfrågorna.

Avslutningsvis kan man, med utgångspunkt i de samtal som fördes under platsbesöket, ställa sig ett par frågor som egentligen ligger utanför auditgruppens uppdrag. Dels kan man fråga sig om Umeå universitets organisation av lärarutbildning är den mest effektiva, dels kan man fråga sig om samtliga lärarutbildningar ska organiseras på samma sätt, enbart av det skälet att de är ”lärarutbildningar”. Auditgruppen har inget alternativt förslag men finner frågan motiverad med hänsyn till den kritik vi tagit del av. Med detta sagt vill vi dock understryka att vi, liksom de som deltog vid samtalen, anser att Lärarhögskolans styrelse, ledning och kansli inte kan klä skott för all kritik som riktas mot lärarutbildningen. Lärarutbildning är otvetydigt det utbildningsområde som i störst omfattning utsatts för styrning från politiskt håll under en lång följd av år, vilket inte underlättat organiseringen av lärarutbildning.